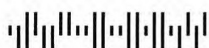

De voorzitter van de Eerste Kamer
der Staten-Generaal
Kazernestraat 52
2514 CV Den Haag

Parnassusplein 5
2511 VX Den Haag
Postbus 90801
2509 LV Den Haag
www.rijksoverheid.nl

Onze referentie
2026-0000295744

Bijlage
2

Datum 9 september 2026
Betreft Stand van de uitvoering sociale zekerheid - september 2026

Hierbij bieden wij u de Stand van de uitvoering sociale zekerheid van september 2026 aan. Met de Stand van de uitvoering informeren wij uw Kamer halfjaarlijks over de ontwikkelingen in de uitvoering van de sociale zekerheid.

In deze Stand ligt de nadruk op verbetering en vereenvoudiging van het stelsel van sociale zekerheid. Vereenvoudiging is noodzakelijk om het stelsel toegankelijker, begrijpelijker en beter uitvoerbaar te maken. Het is belangrijk dat mensen begrijpen waar zij recht op hebben en wat van hen wordt verwacht. Voor werkgevers moeten regels duidelijk en uitvoerbaar zijn. Publieke dienstverleners moeten mensen goed kunnen helpen. Vereenvoudiging van regelingen is nodig om het stelsel van sociale zekerheid ook in de toekomst goed te laten werken.

Deze Stand bevat informatie over hoe het gaat met UWV en de SVB. Wij reflecteren op waar UWV en de SVB staan: wat gaat goed, waar liggen uitdagingen. Daarnaast bespreken we wat we doen om die uitdagingen aan te pakken.

We geven ook een reactie op de knelpuntenbrieven van UWV, de SVB en de LCR. Zij schrijven in hun knelpuntenbrieven dat de sociale zekerheid eenvoudiger en beter uitvoerbaar moet worden. UWV doet bijvoorbeeld suggesties voor het versimpelen van de WW en wil meer mogelijkheden voor het delen van gegevens tussen overheidsorganisaties. De SVB stelt voor om in de AOW het objectief partnerbegrip in te voeren en te zorgen dat er één eenvoudige kindregeling bestaat die vanzelf aan mensen wordt toegekend. De LCR wijst onder andere op knelpunten in de Wajong en pleit voor betere re-integratie van voormalige gevangenen.

Wij hebben met de publieke dienstverleners aandacht voor het eenvoudiger maken van regelingen en hebben daar hard aan gewerkt, waardoor we concrete resultaten kunnen noemen. Zo hebben wij met UWV gewerkt aan eenvoudigere verlofregelingen bij ouderschap en is het nu mogelijk voor mensen om zelf hun WW-uitkering te beëindigen. Het kabinet werkt aan een eenvoudiger kindregeling, zoals de SVB geadviseerd heeft. In hun vorige knelpuntenbrieven hebben UWV en de SVB geadviseerd te starten met een jaarlijkse Vereenvoudigingswet. Ook dat gaat het kabinet doen. De LCR noemt de versimpeling van wie 'partner' is en wat 'vermogen' is als belangrijke stappen.

Deze Stand van de uitvoering is een eerste stap naar een informatiever en beter leesbaar document. We zullen de Stand verder blijven ontwikkelen en horen graag uw reactie hierop.

Datum
9 september 2026

Onze referentie
2026-0000295744

De Minister van Sociale Zaken
Werkgelegenheid,

De Minister van Werk
en Participatie,

en

J.A. Vijlbrief

A.A. Aartsen

Stand van de uitvoering

Sociale zekerheid

September 2026

Inhoudsopgave

1	Inleiding	4	5	Kwaliteit van besluiten en uitkeringen	21	8	Toekomstbestendige uitvoering	31
2	Staat en opgaven UWV en de SVB	6	5.1	Kwaliteit WW TOEZEGGING	22	8.1	Maatschappelijke weerbaarheid	32
2.1	Hoe staat het met UWV?	7	5.2	Wajong: stand van zaken garantiebedrag	22	8.2	125 jaar SVB	32
2.2	Hoe staat het met de SVB?	8	5.3	Uitkomsten van het eerste steekproef- onderzoek onder alleenstaanden met een AOW-uitkering	22	9	Voortgang openstaande knelpunten	34
3	Knelpuntenbrieven wet- en regelgeving 2026 10		5.4	Onderzoek Naleving van uitkeringsverplichtingen	23	9.1	Stand van zaken knelpunten UWV	36
3.1	Reactie knelpuntenbrieven UWV, de SVB en LCR 2026	11	6	Herstel en verbetering	24	9.2	Stand van zaken knelpunten SVB	44
4	Dienstverlening aan burgers	17	6.1	Herstelacties (niet-WIA)	25	9.3	Stand van zaken knelpunten LCR	46
4.1	Voortgang implementatie proactieve dienstverlening	18	6.2	WIA-hersteloperatie	26			
4.2	Wetsvoorstel aanpassing Regeling dienstverlening aan huis	18	6.3	Verbeteracties	27			
4.3	Capaciteitsproblemen bij UWV-artsen en gevolgen voor de SVB	19	7	Digitalisering, gegevens en informatiebeveiliging	28			
4.4	Oekraïense ontheemden	19	7.1	Aansluiting Douane op BIDN-rekentool beslagvrije voet	29			
4.5	Gebaar Surinaamse Nederlanders en Uitspraak Centrale Raad van Beroep (CRvB)	20	7.2	UWV ICT: Verandermotor	29			
4.6	Inwerkingtreding van het Besluit IKV per 1 januari 2029	20	7.3	Update ICT-aanbesteding SVB	29			
			7.4	Ontwikkelingen risicoscans UWV	30			
			7.5	Datalekken	30			

Kernpunten

Maatschappelijke weerbaarheid

Veilige en betrouwbare dienstverlening aan burgers is van groot belang, nu en in de toekomst. De spanningen in de wereld nemen toe. Dat merken we aan het groeiende aantal cyberaanvallen, digitale storingen en andere dreigingen. Die zijn vaker gericht op overheden, uitvoeringsorganisaties en belangrijke voorzieningen, zoals de energie- en telecomnetwerken. Daardoor is het belangrijk maatregelen te nemen om de dienstverlening van de overheid te kunnen blijven verlenen.

[> Lees meer over dit punt](#)

Gebaar Surinaamse Nederlanders en uitspraak Centrale Raad van Beroep

In juli 2024 heeft de SVB het eenmalige bedrag automatisch overgemaakt aan 23.067 Surinaamse ouderen. Zij hebben door de onafhankelijkheid van Suriname in 1975 een AOW-gat opgelopen. Mensen die aan de voorwaarden voldoen, maar het bedrag nog niet ontvangen hebben, kunnen tot 1 januari 2027 een aanvraag indienen bij de SVB.

[> Lees meer over dit punt](#)

Onderzoek Naleving van uitkeringsverplichtingen

Uit het onderzoek naar de kennis van mensen met een uitkering over hun verplichtingen blijkt dat mensen zich niet altijd aan de regels houden. Dat kan verschillende

oorzaken hebben. Sommige mensen vergeten iets door te geven. Anderen vinden de regels moeilijk of begrijpen ze verkeerd. Daarom is het belangrijk dat de overheid niet alleen informeert, maar ook helpt. Dat kan bijvoorbeeld met eenvoudigere regels, digitale hulpmiddelen en maatwerk. Zo wordt het makkelijker om regels na te leven en komen mensen minder snel in de problemen.

[> Lees meer over dit punt](#)

Herstelacties (niet-WIA)

Fouten kunnen ontstaan in de uitvoering of bij de uitleg van wetten en regels. Soms raken deze fouten veel mensen. In zulke gevallen kan een herstelactie nodig zijn. Het herstel moet snel en zorgvuldig gebeuren. Ook moet iedereen krijgen waar hij of zij recht op heeft. Daarbij is maatwerk belangrijk.

[> Lees meer over dit punt](#)

UWV ICT: Verandermotor

UWV werkt aan een nieuwe manier van samenwerken. Medewerkers die werken aan vernieuwing en ontwikkeling gaan daarbij meer samenwerken. Zo wil UWV computersystemen en werkprocessen sneller verbeteren. Ook moet de samenwerking tussen afdelingen beter worden. Uiteindelijk moet dit leiden tot een betere dienstverlening aan burgers en werkgevers.

[> Lees meer over dit punt](#)

125 jaar SVB

In 2026 bestaat de sociale zekerheid in Nederland 125 jaar. De SVB speelt al 125 jaar een belangrijke rol. Zo zorgt de organisatie ervoor dat miljoenen mensen in Nederland en daarbuiten de ondersteuning krijgen waar zij recht op hebben. Bijvoorbeeld als zij een kind krijgen, met pensioen gaan, een partner verliezen of zelf hun zorg willen regelen. Door 125 jaar ervaring weet de SVB goed waar mensen in de praktijk tegenaan lopen. Die kennis helpt bij het verbeteren van de uitvoering.

[> Lees meer over dit punt](#)

Oekraïense ontheemden

Afgelopen juli is besloten om de Europese Richtlijn Tijdelijke Bescherming (RTB) voor Oekraïense ontheemden met een jaar te verlengen, tot 4 maart 2028. Deze regel geldt niet voor mensen die al tijdelijke bescherming hebben in de Europese Unie. Na 4 maart 2028 moeten lidstaten hiervoor eigen wetgeving maken. Om te voorkomen dat deze groep de asielprocedure moet doorlopen, komt er voor Oekraïense ontheemden die onder de RTB vallen een transitiedocument. Dit is een tijdelijke verblijfsvergunning.

[> Lees meer over dit punt](#)

1 Inleiding

Met de Stand van de uitvoering informeren we de Eerste en Tweede Kamer. Dat doen we elk half jaar. We vertellen hoe de uitvoering van de sociale zekerheid verloopt. We willen laten zien welke ambities, uitdagingen, dilemma's en knelpunten er zijn binnen de publieke dienstverlening. Het Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen (UWV) en de Sociale Verzekeringsbank (SVB) zijn als publieke dienstverleners de ogen en oren van de sociale zekerheid. Zij zien dagelijks waar mensen vastlopen en waar de uitvoering beter kan. Daarom sturen zij regelmatig een knelpuntenbrief. Ook de Landelijke Cliëntenraad (LCR) maakt een knelpuntenbrief. In deze Stand reageren wij op hun signalen.

Verbetering en vereenvoudiging

Verbetering en vereenvoudiging van het stelsel van sociale zekerheid staan centraal in deze Stand. We kijken niet alleen naar nieuwe knelpunten, maar ook naar de voortgang van knelpunten die eerder zijn gemeld. Zo zien we waar het beter gaat. Ook zien we welke problemen blijven bestaan.

En wat mensen, werkgevers en publieke dienstverleners daarvan merken. Door onder andere de toenemende internationalisering en het groeiende aantal AOW'ers wordt het werk voor de uitvoering steeds complexer. Daarom is het belangrijk om te investeren in toekomstbestendige dienstverlening.

Vereenvoudiging is nodig om de sociale zekerheid toegankelijker, begrijpelijker en beter uitvoerbaar te maken. Mensen moeten weten waar zij recht op hebben en wat er van hen wordt verwacht. Voor werkgevers moeten regels duidelijk en goed uit te voeren zijn. Publieke dienstverleners moeten mensen goed kunnen helpen. Zo blijft de sociale zekerheid ook in de toekomst goed werken.

Tegelijkertijd staan UWV en de SVB voor een financiële opgave. In het coalitieakkoord staan twee nieuwe taakstellingen op de eigen uitgaven en organisatiekosten waar zij van op de hoogte zijn. Met UWV en de SVB voeren we het gesprek over hoe vereenvoudiging van wet- en regelgeving kan bijdragen aan het uitvoeren van de bezuinigingsmaatregel.

“ Vereenvoudiging is nodig om de sociale zekerheid toegankelijker, begrijpelijker en beter uitvoerbaar te maken.

Verschillende voorstellen

UWV, de SVB en de LCR schrijven in hun knelpuntenbrieven dat de sociale zekerheid eenvoudiger moet worden. Ook moet de uitvoering makkelijker worden. Daarom doen ze verschillende voorstellen. UWV doet bijvoorbeeld suggesties voor het versimpelen van de Werkloosheidswet (WW). Ook wil UWV dat overheidsorganisaties makkelijker gegevens met elkaar kunnen delen. De SVB wil één eenvoudige kindregeling die mensen automatisch krijgen als zij daar recht op hebben. In de AOW pleit de SVB voor een objectief partnerbegrip, zodat het eenvoudiger wordt om te bepalen op welk

bedrag iemand recht heeft. De LCR vraagt onder andere aandacht voor knelpunten in de Wajong. Dat is de inkomensondersteuning voor mensen die door een ziekte of handicap al op jonge leeftijd niet of gedeeltelijk kunnen werken. Ook wil de LCR betere begeleiding voor mensen die na een gevangenisstraf weer aan het werk willen.

Resultaten

Samen met de publieke dienstverleners hebben we gewerkt aan eenvoudigere regelingen. Dat heeft al verschillende resultaten opgeleverd. Zo zijn de verlofregelingen voor ouders makkelijker geworden. Ook kunnen mensen nu zelf hun WW-uitkering stopzetten. Daarnaast werkt het kabinet aan een eenvoudigere kindregeling, zoals de SVB heeft voorgesteld. In hun vorige knelpuntenbrieven stelden UWV en de SVB voor om elk jaar een Vereenvoudigingswet in te voeren. Ook dat gaat dit kabinet doen. De LCR noemt de eenvoudigere regels voor het partnerbegrip en het begrip ‘vermogen’ belangrijke verbeteringen.

Al deze verbeteringen dragen bij aan vereenvoudiging van de sociale zekerheid. Daardoor kunnen mensen sneller gebruikmaken van de regelingen waar zij recht op hebben. Zo kunnen zij zich richten op hun herstel als ze ziek zijn. Of op het vinden van werk als ze werkloos zijn.

Blijven verbeteren

Samen met UWV en de SVB blijven we de sociale zekerheid verbeteren. Daarvoor zijn eenvoudige en duidelijke regels nodig. Ook moet de dienstverlening aansluiten bij wat mensen nodig hebben en aankunnen. Met deze Stand van de uitvoering willen wij het gesprek ondersteunen. We willen bijdragen aan een simpeler en beter uitvoerbaar stelsel van sociale zekerheid.

Het afgelopen jaar hebben we samen met UWV en de SVB gekeken hoe we de Stand van de uitvoering kunnen verbeteren. We hebben gesproken over het doel van de Stand, de opzet, het moment van verschijnen en de verdeling van de verantwoordelijkheden. Uit het onderzoek naar wat goed gaat en wat beter kan, blijkt dat de Stand een goed middel is om de Eerste en Tweede Kamer te informeren. De Stand zorgt voor duidelijkheid en overzicht. In het vervolg zullen wij de Stand twee keer per jaar verzenden in maart en september.

Daarnaast hebben wij de Stand duidelijker en beter leesbaar gemaakt. De teksten zijn nu meer geschreven vanuit het perspectief van mensen, werkgevers en medewerkers van publieke dienstverleners. Tot slot heeft de Stand een nieuwe vormgeving gekregen. We zijn benieuwd hoe dit de Kamer bevalt.

Vollediger beeld

In de Stand ligt de nadruk op de uitdagingen, dilemma's en knelpunten in de uitvoering en wat daaraan gedaan wordt. Daardoor is er weinig aandacht voor alles wat nu juist wel goed gaat. In een volgende editie willen we een evenwichtiger beeld laten zien. Met zowel aandacht voor de knelpunten als de resultaten.

2 Staat en opgaven UWV en de SVB

2.1 Hoe staat het met UWV?

UWV voert de werknemersregelingen uit voor ruim een miljoen mensen die zijn aangewezen op een uitkering of ondersteuning bij werk. Dat is een omvangrijke en complexe maatschappelijke opgave. UWV-ers leveren dag-in dag-uit belangrijke diensten voor veel mensen en werken hard aan de verbetering van de dienstverlening. Met de strategie *Meer voor elkaar 2025–2030* werkt UWV onder meer aan dienstverlening waarin cliënten en werkgevers centraal staan. Daarbij zet UWV in op dienstverlening met de menselijke maat, zodat cliënten en werkgevers zich gezien, gehoord en geholpen voelen. Deze inzet wordt gewaardeerd. Tegelijkertijd staat de dienstverlening op onderdelen onder druk en staat de organisatie voor een samenloop van grote opgaven. Dit vereist blijvende aandacht voor de besturing van de organisatie.

Dienstverlening

De lopende herstelacties, zoals onder meer bij de WIA, vragen veel capaciteit en maken zichtbaar dat de kwaliteit van de dienstverlening op onderdelen verbetering behoeft. Bij de sociaal-medische dienstverlening bestaan aanzienlijke achterstanden. Hierdoor kan UWV de wettelijke taken niet tijdig verrichten en worden

bijvoorbeeld medische bezwaarzaken niet binnen de daarvoor geldende termijnen afgehandeld. Zoals in eerdere Kamerbrieven aangegeven is dit een zorgelijke situatie die directe gevolgen heeft voor mensen die afhankelijk zijn van een tijdige en zorgvuldige beoordeling. Hoewel cliënten van UWV de dienstverlening gemiddeld genomen positief ervaren, zijn er specifieke groepen cliënten – met name binnen de WIA – die onzekerheid, stress en wantrouwen ervaren, bijvoorbeeld door het lange wachten of de angst voor herberekeningen van hun uitkering.

Verbetering organisatie

Van UWV mag worden verwacht dat de wettelijke taken rechtmatig, tijdig en zorgvuldig worden uitgevoerd en dat de dienstverlening aansluit bij de behoeften en het doenvermogen van mensen.

Op verschillende fronten werken SZW en UWV samen om, onder meer via vereenvoudiging, de randvoorwaarden te scheppen, die UWV hiertoe beter in staat stellen. Daarnaast werkt UWV aan ingrijpende verbeteringen van de organisatie, waarbij de dagelijkse dienstverlening doorgaat, terwijl tegelijkertijd herstelacties worden uitgevoerd en de organisatie wordt aangepast. UWV zet stappen om de IV systemen te moderniseren, wat een

omvangrijk, complex en meerjarig proces is, en waarbij helaas vertragingen optreden. Daarom blijft de voortgang hierop onze blijvende aandacht vragen, zodat knelpunten inzichtelijk zijn, risico's worden gemitigeerd en er wordt toegewerkt naar een toekomstbestendige en weerbare organisatie.

“ UWV-ers leveren dag-in dag-uit belangrijke diensten voor veel mensen en werken hard aan de verbetering van de dienstverlening. Tegelijkertijd staat de dienstverlening op onderdelen onder druk en staat de organisatie voor een samenloop van grote opgaven.

UWV werkt toe naar een andere inrichting van de organisatie, gericht op betere samenwerking tussen organisatieonderdelen en versnelling van noodzakelijke innovatie. Dit is nodig en biedt perspectief voor de toekomst, maar een organisatieverandering van deze omvang brengt tijdelijke vertragingen met zich mee. Nieuwe structuren en verantwoordelijkheden en werkwijzen moeten zich in de praktijk bewijzen. Dat leidt er soms toe dat processen, zoals de totstandkoming van uitvoeringstoetsen, langer duren dan gebruikelijk.

Versterking kwaliteitsmanagement

Een belangrijke randvoorwaarde voor verbetering is een goede informatievoorziening. Op dit moment is de beschikbare sturingsinformatie nog onvoldoende om de uitvoering goed te kunnen volgen en tijdig bij te sturen. Dat geldt zowel binnen UWV als in de informatievoorziening aan ons. Ook de Algemene Rekenkamer heeft gewezen op het belang van betere informatie om zicht te houden op de kwaliteit en prestaties van de uitvoering. Bovendien is de beschikbare informatie niet altijd eenduidig, waardoor het moeilijker is om een volledig en betrouwbaar beeld van de uitvoering te vormen. Daarbij past ook de constatering dat de prestatie-indicatoren die ons ministerie met UWV heeft afgesproken niet altijd voldoende inzicht geven in de daadwerkelijke kwaliteit van de uitvoering. Ook hierin hebben wij als ministerie een verantwoordelijkheid en zullen wij moeten bezien hoe deze indicatoren meer betekenisvol kunnen worden gemaakt. UWV werkt met het programma Kwaliteit op Orde aan het versterken van het kwaliteitsmanagement en het verbeteren van de sturingsinformatie.

Borgen voor de toekomst

De combinatie van een complexe uitvoering, omvangrijke herstelacties, financiële taakstellingen en een organisatie die tegelijkertijd ingrijpend verandert, maakt dat kwetsbaarheden in de uitvoering sneller zichtbaar worden. Dat vraagt om blijvende aandacht voor de kwaliteit van de uitvoering en de besturing van de organisatie. Daarvoor zijn in de afgelopen periode diverse aanvullende maatregelen in gang gezet, zoals een cultuuronderzoek binnen de divisie SMZ en een visitatiecommissie. Meer recent is toegezegd om aanvullende maatregelen ter versterking van het toezicht door SZW te verkennen en een regeringscommissaris in te stellen, die zich gaat richten op doorbraken om de achterstanden in werkvoorraden in de sociaal-medische dienstverlening op termijn tot het verleden te laten behoren.

Bovenstaande maakt duidelijk dat de opgaven waar UWV voor staat groot zijn en het tijd kost voordat de verandering merkbaar is. Tegelijkertijd zie ik dat UWV de noodzakelijke verbeteringen in gang heeft gezet. Het is van belang dat deze verbeteringen de komende jaren consequent worden voortgezet, zodat de uitvoering stap voor stap robuuster, beter bestuurbaar en beter uitlegbaar wordt.

2.2 Hoe staat het met de SVB?

De SVB bestaat dit jaar 125 jaar en verwacht in 2026 in totaal € 69 miljard uit te keren aan circa 5,8 miljoen mensen. De SVB en haar meer dan 4500 medewerkers hebben daarmee een belangrijke rol in de samenleving. Het fundament van de SVB is stabiel en daardoor is de SVB in staat om voor grote groepen mensen in Nederland en in toenemende mate daarbuiten te voorzien in de bestaanszekerheid. De maandelijkse tijdige betaling van bijvoorbeeld een AOW en kinderbijslag wordt als heel vanzelfsprekend gezien door de maatschappij. De inspanningen die de SVB verricht om dit te waarborgen waarderen we zeer. Dat is immers geen gemakkelijke opgave. In haar meerjarenkoers 2026-2030¹ benoemt de SVB haar plannen om deze belangrijke maatschappelijke opgave voor de toekomst te borgen. Blijvende aandacht voor de besturing van de organisatie is belangrijk. Een weerbare organisatie met robuuste uitvoeringsprocessen is van vitaal belang om bestaanszekerheid te blijven bieden aan de samenleving.

Dienstverlening

Uiteraard kent de SVB ook uitdagingen. Zo zijn er steeds meer mensen die in het buitenland werken of hebben

¹ [SVB Meerjarenkoers 2026 - 2030](#)

gewerkt. Internationale dienstverlening gaat gepaard met uitvragen bij zusterorganen en onderzoek over de grens. Automatische gegevensuitwisseling is lang niet met alle landen. Dat kost meer tijd in vergelijking met de nationale dienstverlening. De cijfers laten zien dat de tijdigheid van beschikkingen bij een internationale component ver achterblijft bij de normcijfers. Ook neemt het aantal mensen dat de AOW-leeftijd bereikt verder toe. Daarmee bestaat de kans dat de werkvoorraden weer gaan oplopen. De tijdigheid van beschikkingen staat onder druk. Van de SVB mag worden verwacht dat de wettelijke taken rechtmatig, tijdig en zorgvuldig worden uitgevoerd en dat de dienstverlening blijft aansluiten bij de behoeften en het doenvermogen van mensen.

ICT-landschap

Om bovenstaande werkzaamheden goed te kunnen blijven doen is een toekomstbestendig ICT-landschap noodzakelijk. Het belangrijkste systeem binnen het ICT-landschap van de SVB wordt al gebruikt sinds de jaren '90. Het is een betrouwbaar en effectief systeem, maar zit erg ingewikkeld in elkaar en is technisch niet meer van deze tijd. Het moderniseren van het ICT-landschap, en specifiek dit systeem, is erg ingewikkeld maar wel noodzakelijk. Met een wendbaar ICT-landschap kunnen wijzigingen of nieuwe regelingen makkelijker in gebruik

worden genomen. Ook is cyber veiligheid en privacy steeds belangrijker. Helaas heeft de SVB vertraging opgelopen om haar landschap wendbaar en weerbaar te maken voor de toekomst en de ICT-dienstverlening te vernieuwen. In de komende maanden zullen verschillende stappen gezet worden qua vernieuwing en soevereiniteit. Het integrale overzicht en de alerte sturing van de SVB op zowel de aangescherpte eisen rond bijvoorbeeld digitale soevereiniteit als de modernisering van het ICT-landschap zien we als cruciale factor om een toekomstbestendige en weerbare organisatie te blijven die kan voldoen aan de maatschappelijke verwachtingen.

“ Een weerbare organisatie met robuuste uitvoeringsprocessen is van vitaal belang om in een woelige wereld bestaanszekerheid te blijven bieden aan de samenleving.

Borgen voor de toekomst

Bovenstaande maakt dat het een uitdaging wordt om de kwaliteit van de dienstverlening op hetzelfde niveau aan te bieden in de toekomst. De financiële krapte vraagt om scherpe en realistische keuzes in wat de SVB wel en niet

kan uitvoeren. Vereenvoudiging van wet- en regelgeving draagt bij aan eenvoudige uitvoering en dienstverlening. In de ambitie daar concrete stappen op te blijven zetten hebben we elkaar gevonden, onder andere via het voorstel tot vereenvoudiging van het partnerbegrip in de AOW.

De Hervormingsagenda Inkomensondersteuning bevat de lange termijn ambities waar we gezamenlijk de komende jaren op in gaan zetten. Ook gaan SZW en de SVB verder aan de slag met de opvolging van de Verkenning complexiteit en vereenvoudiging internationale dienstverlening SVB² waarover uw Kamer via de Stand van de uitvoering zal worden geïnformeerd. De SVB kijkt ook op organisatieniveau waar vereenvoudiging kan worden gerealiseerd in dienstverlening, en waar winst is te behalen door optimalisatie van interne processen bij de SVB. Vereenvoudiging is essentieel om het bieden van bestaanszekerheid ook in de toekomst te borgen.

² Kamerstukken II, 2025–2026, 29 362, nr. 407

3 Knelpuntenbrieven wet- en regelgeving 2026

3.1 Reactie knelpuntenbrieven UWV, de SVB en LCR 2026

Op 17 juni jl. stuurden wij uw Kamer de knelpuntenbrieven van UWV, de SVB en de LCR. In deze brieven beschrijven de publieke dienstverleners tegen welke problemen mensen en professionals in de uitvoering aanlopen. Het gaat om knelpunten in wetten en regels. Samen met UWV, de SVB en de LCR bekijken we hoe we deze knelpunten kunnen oplossen.

3.1.1 Reactie knelpuntenbrief UWV 2026

De knelpuntenbrief laat zien dat de samenwerking tussen ons ministerie en het UWV goed is. We spreken regelmatig met het UWV over problemen bij de uitvoering en de mogelijke oplossingen. De knelpuntenbrief is een belangrijk onderdeel van die gesprekken. Veel van de voorstellen die het UWV doet, waren al bij ons bekend. In de brief noemt het UWV knelpunten binnen vier thema's.

WW

Wij onderschrijven het belang van vereenvoudiging van de WW. Samen met UWV worden hier stappen in gezet, maar dat is geen gemakkelijke opgave. Met betrekking tot de referte-eis en de eerste WW-dag gaan wij graag met UWV in gesprek over deze voorstellen. We onderzoeken samen wat precies het probleem is met de vakantieregeling.

Toeslagenwet

Voor het zomerreces, op 9 juli 2026, hebben wij uw Kamer een brief gestuurd³. Die brief ging over de mogelijkheden om de Toeslagenwet te vereenvoudigen. Op de lange termijn zijn er twee mogelijkheden. De eerste is om het sociaal minimum op te nemen in de basiswetten. De Toeslagenwet is dan niet meer nodig. De tweede mogelijkheid is om de Toeslagenwet af te schaffen. De Participatiewet wordt dan het vangnet voor iedereen die een aanvulling nodig heeft tot het sociaal minimum. Voor iedereen gelden dan dezelfde voorwaarden. Deze mogelijkheden vragen om ingrijpende keuzes over de inrichting van de werknemersverzekeringen, de Toeslagenwet en de algemene bijstand. De kosten kunnen hoog zijn. Daarom nemen we deze mogelijkheden mee in de Hervormingsagenda Inkomensondersteuning.

³ Kamerstukken II, 2025/26 26 448, nr. 904

Arbeidsongeschiktheid

Wij zijn het ermee eens dat er snel een eenvoudiger en beter stelsel voor arbeidsongeschiktheid nodig is. Het voorstel om eerst te kijken naar re-integratie en pas later naar de definitieve beoordeling, is aantrekkelijk. Uit verdiepende gesprekken over dit voorstel blijkt echter dat dit niet past in het huidige stelsel. Wel kan dit idee een interessant uitgangspunt zijn voor een nieuw toekomstig stelsel.

In Nederland ligt de nadruk al langer op re-integratie. Werkgevers moeten namelijk het loon van een zieke werknemer de eerste twee jaar doorbetalen. Daardoor is de aandacht gericht op terugkeer naar werk in plaats van op de beoordeling van het recht op een arbeidsongeschiktheidsuitkering.

“ We spreken regelmatig met het UWV over problemen bij de uitvoering en de mogelijke oplossingen. De knelpuntenbrief is een belangrijk onderdeel van die gesprekken.

Delen van gegevens

Het delen van gegevens is belangrijk, maar ook ingewikkeld en geen doel op zich. Dat herkennen wij en wij vinden het belangrijk dat gegevens ingezet kunnen worden om de dienstverlening te verbeteren. Ons ministerie werkt hier samen aan met UWV en andere organisaties. Het wetsvoorstel proactieve dienstverlening SZW, dat nu bij uw Kamer ligt, helpt daarbij. Daarnaast bereiden we het wetsvoorstel Vereenvoudiging en Versterking Gegevensbescherming sociale zekerheid voor, dat het eenvoudiger maakt om gegevensdeling voor nieuwe dienstverlening in te richten door duidelijke kaders.

Driegesprek

In juni 2024 heeft onze voorganger in de Stand van de uitvoering aangegeven dat het zogeheten driegesprek door UWV voor iemands re-integratie op de arbeidsmarkt mogelijk is. Over de bredere toepassing van driegesprekken zijn UWV en SZW in overleg.

Verkenning wettelijke grondslag gegevensdeling

Over het creëren van een wettelijke grondslag zodat UWV neveninkomsten met de eigenrisicodragers Ziektewet (ZW)/Wet werk en inkomen naar arbeidsvermogen (WIA) en de no-risk status met werkgevers kan delen, zijn wij

met UWV in gesprek om te verkennen wat het probleem en de eventuele oplossingsrichting zijn.

Samenwerking

We benutten in alle beleidstrajecten graag de expertise van UWV als uitvoeringsorganisatie. Met die expertise hebben we bijvoorbeeld met de wetswijziging van de verlofregelingen bij ouderschap en beëindiging uitkering op eigen verzoek flinke stappen gezet. Hierbij blijkt ook de kracht van vereenvoudiging en de kans die een instrument als de Vereenvoudigingswet biedt om vereenvoudigingen te realiseren. Ook voor toekomstige edities van de Vereenvoudigingswet blijven we samen met UWV kijken welke voorstellen hierin passen.

3.1.2 Reactie knelpuntenbrief SVB 2026

In haar jaarlijkse knelpuntenbrief wijst de SVB op problemen in wetten en regels en in de dienstverlening. Zo kunnen deze problemen op tijd worden aangepakt. In deze zesde knelpuntenbrief doet de SVB voorstellen om regels eenvoudiger te maken. Dat is goed voor mensen die een uitkering krijgen én voor de uitvoering. De SVB is blij dat het kabinet aan de slag gaat met voorstellen uit eerdere knelpuntenbrieven, waarin de kinderbijslag en het kindgebonden budget worden samengevoegd.

Ook werkt het kabinet verder aan duidelijkere regels voor het partnerbegrip in de AOW.

Vereenvoudiging AOW

De SVB vraagt aandacht voor verdere vereenvoudiging van de sociale zekerheid. Eenvoudigere regels kunnen problemen voor mensen verminderen. Ook helpen ze de SVB om goede dienstverlening te blijven bieden. Een goed voorbeeld is het plan voor een nieuw partnerbegrip in de AOW, met duidelijke voorwaarden, zoals ook in de toeslagen wordt gebruikt. Dit noemen we het ‘objectief partnerbegrip’. Dit bepaalt dan op welk AOW-bedrag iemand recht heeft. Voor AOW’ers wordt vooraf duidelijk waar ze recht op hebben. De verwachting is dat meer AOW’ers gaan samenwonen wat positief uitpakt voor de woningmarkt en mantelzorg. Bovendien hoeft de SVB dan niet meer de leefsituatie te beoordelen. Het ministerie van SZW en de SVB werken hier samen aan. Ook hebben

“ De SVB vraagt aandacht voor verdere vereenvoudiging van de sociale zekerheid. Eenvoudigere regels kunnen problemen voor mensen verminderen. Ook helpen ze de SVB om goede dienstverlening te blijven bieden.

de SVB, het ministerie van SZW en verschillende fracties uit de Tweede Kamer hierover een gesprek georganiseerd. In deze dialoog bleek breed draagvlak voor deze vereenvoudiging. Voor dit voorstel is jaarlijks € 130 miljoen nodig, dekking hiervoor ontbreekt.

De SVB noemt ook een AOW die niet meer afhangt van de leefvorm als mogelijk einddoel. De AOW kent nu een hoog AOW-bedrag voor alleenstaanden en een laag AOW-bedrag voor paren en mensen die samenwonen. Volgens de SVB is dit verschil op lange termijn niet goed vol te houden. Bijvoorbeeld omdat steeds meer mensen in het buitenland wonen of gewoond hebben. Wij delen dit standpunt niet. Een AOW met maar één bedrag onafhankelijk van de leefsituatie of partnerschap is volgens ons geen wenselijk beleidsdoel.

Het onderzoek van Ecorys 'AOW-wonen en zorg'⁴ uit 2025, laat zien dat er geen uitkeringsbedrag is dat tegelijk de uitkeringskosten verlaagt, geen grote budgettaire gevolgen heeft én een grote verlaging van het inkomen van alleenstaanden voorkomt. Ook kan een AOW-bedrag onder 67% van het wettelijk minimumloon ervoor zorgen dat mensen met een volledige verzekering voor

de AOW onder het sociaal minimum uitkomen. Dat zou betekenen dat een groep afhankelijk wordt van andere inkomensondersteuning, zoals de Aanvullende Inkomensvoorziening Ouderen (AIO). Daarom is er geen reden om het AOW-stelsel op deze manier te veranderen. Voor vereenvoudiging van de AOW zetten we daarom in op het objectief partnerbegrip.

Eenvoudigere en zekere kindregeling

De SVB stelt voor om toe te werken naar een kindregeling die meer zekerheid en eenvoud biedt aan gezinnen met kinderen. Dit is in lijn met het coalitieakkoord en past bij de opgave van SZW om de kinderbijslag en het kindgebonden budget samen te voegen tot één nieuwe regeling met een hoger inkomensafhankelijk en lager inkomensafhankelijk deel. Meer zekerheid betekent onder andere dat ouders minder financiële stress ervaren omdat zij minder vaak met (hoge) terugvorderingen worden geconfronteerd, niet-gebruik afneemt en dat het duidelijker wordt hoeveel (meer) werken loont. Door toe te werken naar één regeling met één wettelijk kader, namelijk de Wet structuur uitvoeringsorganisaties werk en inkomen (SUWI), wordt de regeling eenvoudiger omdat de complexiteit in de internationale dienstverlening afneemt. Het ministerie van SZW werkt deze opgave samen met de SVB, het ministerie van Financiën en Dienst Toeslagen de

komende periode verder uit waarbij nog keuzes worden gemaakt over de invulling van een nieuwe kindregeling.

Uitbetaling kinderbijslag

Voor de tweede Vereenvoudigingswet is een voorstel gedaan om de regels voor de uitbetaling van de kinderbijslag aan co-ouders eenvoudiger te maken. Het voorstel is dat de SVB kijkt naar het adres van het kind in de Basisregistratie Personen. Wij staan hier positief tegenover. Daardoor wordt het voor ouders duidelijker wie de kinderbijslag krijgt. Dit maakt ook de uitvoering voor de SVB makkelijker. Het uitwerken van dit wetsvoorstel vraagt wel om een zorgvuldige aanpak. De Vereenvoudigingswet biedt ruimte om dit samen goed en snel uit te werken.

Koppeling kinderbijslag-studiefinanciering

De SVB schrijft in de knelpuntenbrief dat het opnieuw koppelen van het recht op kinderbijslag voor 16- en 17-jarigen aan het recht op studiefinanciering nieuwe complexiteit toevoegt. Sinds de basisbeurs is teruggekomen, is de financiële situatie van gezinnen met studerende kinderen van 16 en 17 jaar echter veranderd. In de Voorjaarsbesluitvorming is daarom besloten om vanaf 2029 de kinderbijslag en het kindgebonden budget te stoppen voor ouders van studerende kinderen.

⁴ Kamerstukken II 2025/2026, 32 043, nr. 689

Sommige ouders ontvangen nu kinderbijslag en kindgebonden budget, terwijl hun kind ook een basisbeurs én een aanvullende beurs krijgt voor een opleiding op een hbo of universiteit. Daardoor kunnen zij meerdere vormen van inkomensondersteuning voor dezelfde kosten ontvangen. Het ministerie van SZW kijkt samen met de SVB, het ministerie van OCW en DUO wat deze wijziging betekent voor de uitvoering.

Internationale dienstverlening

De internationale dienstverlening van de SVB is ingewikkeld. Daarbij neemt de druk op de uitvoering toe door toenemende internationalisering en veranderende manieren van werken. Daarom werken we samen met de SVB aan verbeteringen. Op 2 juli 2026 hebben wij uw Kamer een verkenning over dit onderwerp gestuurd. Uit deze verkenning blijkt dat er geen eenvoudige oplossing is. Wel kunnen verschillende kleinere verbeteringen samen zorgen voor een eenvoudiger systeem.

3.1.3 Reactie knelpuntenbrief LCR 2026

Sinds 2023 schrijft de LCR knelpuntenbrieven. Daarin wijst de LCR op problemen in de uitvoering van de sociale zekerheid. Het gaat vooral om situaties waar verschillende regelingen samenkomen en veel mensen last van hebben.

In de nieuwste knelpuntenbrief schrijft de LCR dat het plan voor veranderingen – de Hervormingsagenda Inkomensondersteuning – hoop geeft. Ook is de LCR positief over het wetsvoorstel Proactieve dienstverlening. Dit voorstel ligt binnenkort bij de Tweede Kamer.

Daarnaast is de LCR blij met de Wet versterking waarborgfunctie Awb (Algemene wet bestuursrecht). Volgens de LCR zorgt deze wet voor belangrijke verbeteringen voor mensen die afhankelijk zijn van de overheid. De LCR vindt het daarom jammer dat de voorbereiding van dit wetsvoorstel nog niet is afgerond.

In de knelpuntenbrief bespreekt de LCR dit jaar drie problemen.

Garantiebedrag en vijfjaarsregeling

Het eerste knelpunt gaat over het garantiebedrag en het recht op een Wajong-uitkering. Iemand verliest het recht op Wajong, en daarmee ook op het garantiebedrag, als die persoon vijf jaar onafgebroken werkt en daarna zelfstandig meer dan 75% van het maatmaninkomen verdient. Het maatmaninkomen is het inkomen dat iemand zonder beperking zou kunnen verdienen. Het inkomen kan dan gemiddeld met ongeveer 750 euro bruto

per maand dalen. Daardoor kunnen de huur, de hypotheek of andere vaste lasten moeilijker te betalen zijn.

Volgens de LCR kan deze regeling mensen ervan weerhouden om meer te gaan werken. Zij kunnen het gevoel krijgen dat extra inzet uiteindelijk leidt tot een lager inkomen.

We begrijpen de zorgen van de LCR over deze vijfjaarsregeling en het garantiebedrag. Door de beëindiging van het garantiebedrag kunnen sommige Wajonggerechtigden moeite hebben om hun woonlasten te betalen. De (oude en nieuwe) Wajong⁵ is bedoeld als vangnet voor mensen die al op jonge leeftijd een beperking hebben. Daardoor kunnen zij blijvend minder verdienen met werk. Wie vijf jaar onafgebroken heeft gewerkt en daarna zelfstandig meer dan 75% van het maatmaninkomen verdient, toont aan voldoende arbeidsvermogen te hebben om duurzaam en zelfstandig een inkomen te verdienen van meer dan een Wajong-uitkering. Daarom is een Wajong-uitkering volgens de wet niet langer nodig.

⁵ Oude Wajong: instroom 1 januari 1998 tot 1 januari 2010; nieuwe Wajong: instroom 1 januari 2010 tot 1 januari 2015. Na 1 januari 2015 geldt de Wajong 2015 die alleen toegankelijk is voor mensen die duurzaam geen arbeidsvermogen hebben.

De LCR is het eens met dit uitgangspunt. De LCR vindt wel dat de grens omhoog moet. Volgens de LCR moet iemand het recht op een Wajong-uitkering langer houden. Pas bij een inkomen van 100% van het wettelijk minimumloon zou dit recht moeten stoppen.

Een hogere grens heeft gevolgen. Bij een grens van 100% van het wettelijk minimumloon, zou de Wajong-uitkering een blijvende aanvulling op het inkomen uit werk geven. Dit past niet bij het doel van de regeling. Ook zou dit een verschil opleveren met andere regelingen in de sociale zekerheid, zoals mensen die een beroep doen op de Participatiewet, en met reguliere werknemers die het minimumloon verdienen. Voor hen bestaat zo'n levenslange aanvullende inkomensbescherming niet.

De grens van 75% is bovendien niet willekeurig gekozen. Deze grens sluit aan bij de instroomcriteria voor de Wajong. Als iemand na een eerdere beëindiging opnieuw een Wajong-uitkering aanvraagt, dan beoordeelt UWV of die persoon maximaal 75% van het maatmaninkomen kan verdienen. Wie meer dan 75% van het maatmaninkomen verdient of kan verdienen, hoort volgens de wet niet tot de doelgroep van de Wajong. Dat geldt zowel voor mensen die een Wajong-uitkering aanvragen als voor mensen wiens recht op Wajong stopt omdat zij langdurig

aan het werk zijn en daarmee voldoende kunnen verdienen. Voor de Wajong worden zij dan niet langer als arbeidsongeschikt gezien.

UWV helpt Wajonggerechtigden die moeite hebben het verlies van het garantiebedrag op te vangen. Daarnaast zijn extra maatregelen genomen om hen te ondersteunen. Deze maatregelen staan in de brieven aan de Tweede Kamer van 10 december 2025 en 24 maart 2026. Een belangrijke maatregel is dat de beëindiging van de uitkeringen uit oogpunt van zorgvuldigheid is uitgesteld van 1 januari 2026, naar 1 januari 2027. De verwachting is dat deze maatregelen voor de meeste Wajonggerechtigden voldoende zijn. Mocht de ondersteuning in een uitzonderlijk geval toch niet toereikend blijken, dan voeren wij de motie Biekman c.s. uit om ervoor te zorgen dat de beëindiging van de uitkeringen op een zorgvuldige en menswaardige manier verloopt.

De LCR stelt voor om het garantiebedrag stapsgewijs over een periode van 3 jaar af te bouwen. Het uitstel tot 1 januari 2027 werkt echter al als een overgangsregeling, waarbij Wajonggerechtigden tot die datum hun volledige uitkering naast hun inkomen blijven ontvangen. Een stapsgewijze afbouw zoals de LCR voorstelt is voor UWV moeilijk uit te voeren. Ook kan een afbouwregeling

gevolgen hebben voor inkomensafhankelijke regelingen, zoals toeslagen. Daardoor kan het voordeel voor mensen beperkt zijn. Bovendien wordt het dan lastiger om vooraf te weten hoeveel iemand uiteindelijk overhoudt.

De LCR geeft aan dat niet iedereen van wie de aanvraag voor een Wajonguitkering is eerder afgewezen, van de mogelijkheid weet om 10 jaar later mogelijk alsnog voor een Wajonguitkering in aanmerking te komen. Daarom informeert UWV deze mensen voordat deze termijn afloopt. Dit voorjaar kregen ongeveer 600 mensen een brief van UWV. Het gaat om mensen van wie de termijn van tien jaar in 2025 is verstreken of in 2026 afloopt. In de brief staat dat zij mogelijk alsnog recht kunnen hebben op een Wajonguitkering, dat zij hiervoor opnieuw een Wajonguitkering kunnen aanvragen en wat de voorwaarden daarvoor zijn. UWV bekijkt nu hoeveel mensen op de brief reageren en hoe goed deze informatieactie werkt. Als dat nodig is past UWV de aanpak aan. Vanaf volgend jaar stuurt UWV periodiek een brief naar mensen van wie de termijn van tien jaar in dat jaar afloopt.

De LCR geeft daarnaast aan dat er veel vragen leven over de uitvoering van de tienjaarstermijn.

De periode van tien jaar begint als UWV vaststelt dat iemand geen arbeidsvermogen meer heeft, maar nog niet kan zeggen dat dit duurzaam is. Als iemand in die periode gaat werken, dan loopt de termijn van tien jaar door. Na afloop van de termijn van tien jaar kan iemand opnieuw een Wajonguitkering aanvragen. UWV beoordeelt dan of de aanvrager op dat moment nog steeds geen arbeidsvermogen heeft. UWV kijkt ook of de aanvrager in de afgelopen tien jaar geen arbeidsvermogen heeft gehad.

Bij deze beoordeling gebruikt UWV zoveel mogelijk de informatie die al beschikbaar is, ook uit de eerste beoordeling en eventuele herbeoordelingen. Als iemand tijdens de periode van tien jaar enige tijd heeft gewerkt, betekent niet automatisch dat diegene arbeidsvermogen heeft ontwikkeld. Dit vergt een sociaal medische beoordeling door een verzekeringsarts en arbeidsdeskundige, die kijken naar de persoonlijke situatie.

“ *Niet iedereen weet dat een afgewezen Wajongaanvraag na tien jaar opnieuw kan worden beoordeeld. ... Vanaf volgend jaar stuurt UWV ieder jaar een brief naar mensen van wie de termijn van tien jaar dat jaar afloopt.*

Aandacht voor (ex-)gedetineerden

De LCR vraagt ook aandacht voor de re-integratie en begeleiding van (ex-)gedetineerden. Volgens de LCR is de bestaanszekerheid van deze groep al langer een knelpunt. Dat komt vooral doordat organisaties niet goed genoeg samenwerken. Ook ontbreekt vaak duidelijke regie. Daardoor krijgen mensen niet altijd de begeleiding die zij nodig hebben. De LCR heeft verschillende voorstellen gedaan om de samenwerking te verbeteren. De ministeries van SZW en Justitie en Veiligheid (JenV) bekijken deze voorstellen. Zij reageren hierop in de volgende Stand van de uitvoering.

Gevolgen afschaffing IVA-uitkering

Tot slot wijst de LCR op de mogelijke afschaffing van de IVA-uitkering (Inkomensvoorziening Volledig Arbeidsongeschikten). Dat kan gevolgen hebben voor het krijgen van een huurwoning of een hypotheek. Mensen die duurzaam of volledig arbeidsongeschikt zijn, kunnen in aanmerking komen voor een IVA-uitkering. Verhuurders en hypotheekverstrekkers zien deze uitkering vaak als een stabiel inkomen dan een WGA-uitkering (Werkhervatting Gedeeltelijk Arbeidsgeschikten). De LCR vraagt mij daarom eerst de gevolgen van deze plannen te onderzoeken. Het gaat om de gevolgen voor mensen die hierdoor worden geraakt. Ook vraagt de LCR mij om

hierover in gesprek te gaan. Bijvoorbeeld met de Autoriteit Financiële Markten (AFM), de Nederlandse Vereniging van Banken en het Verbond van Verzekeraars.

Hypotheekverstrekkers moeten beoordelen of iemand de maandelijkse hypotheeklasten nu en in de toekomst kan betalen. Bij het aanvragen van een hypotheek bepalen hypotheekverstrekkers de maximale hypotheek op basis van het zogenoemde “toetsinkomen”. Voor het bepalen van het toetsinkomen kan alleen inkomen meetellen dat “vast en bestendig” is. In de praktijk zien hypotheekverstrekkers een IVA-uitkering als een vast en bestendig inkomen. De AFM houdt onafhankelijk toezicht op de toepassing van de regels die gelden voor hypotheekverstrekking. Daarom gaat het kabinet graag in gesprek met vakbeweging en werkgevers om te komen tot een goed werkende en uitvoerbare arbeidsongeschiktheidsregeling. In het coalitieakkoord is het voornemen opgenomen om de IVA, en het daarmee samenhangende duurzaamheidscriterium in de WIA, af te schaffen. Indien de IVA wordt afgeschaft dan wordt met de genoemde organisaties in contact getreden over wat dit voor hen betekent.

4 Dienstverlening aan burgers

4.1 Voortgang implementatie proactieve dienstverlening

Het wetsvoorstel Proactieve dienstverlening van het ministerie van SZW ligt nu bij de Tweede Kamer. Ondertussen werken het ministerie en de SUWI-partijen (UWV, de SVB, BIDN, BKWI en alle Nederlandse gemeenten/Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG)) aan de invoering van deze dienstverlening.

UWV en de SVB gaan mensen zelf wijzen op hulp die voor hen belangrijk kan zijn. Zo gaat UWV mensen met geldzorgen doorverwijzen naar de gemeente. Ook gaat UWV mensen van wie de Wajongaanvraag is afgewezen wijzen op de ondersteuning die de gemeente kan bieden. De SVB gaat ouderen informeren die mogelijk recht hebben op een aanvullende inkomensvoorziening ouderen (AIO).

“ UWV en de SVB gaan mensen zelf wijzen op hulp die voor hen belangrijk kan zijn.

Daarnaast bereiden UWV en de SVB zich voor op andere vormen van proactieve dienstverlening. Daarbij werken zij

samen met de andere SUWI-partijen. Ook onderzoeken UWV, de SVB en het ministerie van SZW hoe zij de resultaten van deze dienstverlening kunnen volgen.

4.2 Wetsvoorstel aanpassing Regeling dienstverlening aan huis

Op 30 maart 2023 oordeelde de Centrale Raad van Beroep (CRvB) dat het uitzonderen van pgb-dienstverleners van de verzekeringsplicht voor de WW, wanneer zij vallen onder de Regeling dienstverlening aan huis (Rdah), ongerechtvaardigde indirecte discriminatie naar geslacht oplevert.

De ministeries van SZW, Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) en Financiën hebben daarom een aanpassing van de wet Rdah voorbereid zodat pgb-dienstverleners niet langer uitgezonderd zijn van de werknemers-verzekeringen (WW, ZW en WIA). Ook de uitvoeringsinstanties de SVB, de Belastingdienst en UWV werkten daaraan mee. De wet- en regelgeving sluit daarmee vanaf 1 januari 2026 aan op de uitspraak van CRvB.

De behandeling van het wetsvoorstel in het parlement duurt langer dan verwacht. Daarom kon de wet niet op 1 januari 2026 ingaan. Op 4 februari 2026 heeft de Tweede Kamer het wetsvoorstel aangenomen. Daarbij zijn ook enkele wijzigingen (amendementen) goedgekeurd. De Eerste Kamer behandelt het wetsvoorstel naar verwachting op 8 september 2026. Als de Eerste Kamer ook akkoord gaat, gaat de wet per 1 januari 2026, met terugwerkende kracht in.

Begin 2025 heeft de SVB vanuit het ministerie van VWS, in overleg met het ministerie van SZW, de opdracht ontvangen om te starten met de voorbereidingen van de implementatie van het wetsvoorstel. Dit heeft ertoe geleid dat per 1 januari 2026 al uitvoering aan het aangepaste wetsvoorstel wordt gegeven, omdat de voorbereidingen in een zodanig stadium waren dat zij niet meer konden worden teruggedraaid. Dit betekent ook dat er de komende periode verschillende compensatieregelingen moeten worden uitgevoerd zolang het wetsvoorstel nog in behandeling is. Hiermee worden budgethouders (tijdelijk) gecompenseerd voor de aanvullende werkgeverslasten die het wetsvoorstel met zich meebrengt. Om duidelijkheid te bieden aan budgethouders, pgb-dienstverleners en uitvoering is

een snelle behandeling van het wetsvoorstel in de Eerste Kamer gewenst.

4.3 Capaciteitsproblemen bij UWV-artsen en gevolgen voor de SVB

UWV heeft te weinig verzekeringsartsen en de wachttijden voor WIA-beoordelingen zijn lang. Dit heeft gevolgen voor de sociale zekerheid. Eén van die gevolgen is dat UWV tijdelijk geen herbeoordelingen van arbeidsongeschiktheid uitvoert voor de Algemene nabestaandenwet (Anw). Aan het einde van 2026 kijkt UWV of het deze herbeoordelingen in 2027 weer kan starten.

Dit besluit heeft gevolgen voor de SVB. Voor de herbeoordeling van de arbeidsongeschiktheid voor mensen met een Anw-uitkering is de SVB afhankelijk van de medische beoordelingen door UWV. Doordat de herbeoordelingen tijdelijk niet plaatsvinden, lopen bestaande Anw-uitkeringen gewoon door. Mensen met een Anw-uitkering ondervinden hiervan geen nadeel. Normaal beoordeelt UWV regelmatig of iemand nog aan de voorwaarden van de uitkering voldoet. Dat gebeurt

nu tijdelijk niet. Dit zorgt ervoor dat een aantal Anw-uitkeringen (geschat op circa 50 per jaar) langer doorloopt dan in de situatie waarin UWV deze beoordeling wel zou uitvoeren. Wij hebben aangegeven dit risico te accepteren. De verlate beoordeling leidt op zichzelf niet tot een terugvordering over de periode daarvoor. De reguliere voorwaarden en verplichtingen voor een Anw-uitkering (zoals de mededelingsverplichting) blijven van toepassing. Een eventuele terugvordering, wegens het niet melden van bijvoorbeeld (meer) gaan werken of inkomsten, staat los van de verlate beoordeling.

4.4 Oekraïense ontheemden

Afgelopen juli is besloten om de Europese Richtlijn Tijdelijke Bescherming (RTB) voor Oekraïense ontheemden met een jaar te verlengen, tot 4 maart 2028. Nieuwe aanvragen voor tijdelijke bescherming zijn alleen mogelijk voor Oekraïners die aan hun militaire plicht in Oekraïne voldoen. Deze regel geldt niet voor mensen die al tijdelijke bescherming hebben in de Europese Unie. Na 4 maart 2028 moeten lidstaten hiervoor eigen wetgeving maken. Om te voorkomen dat deze groep de asielprocedure moet doorlopen, komt er voor Oekraïense ontheemden die onder de RTB vallen een

transitiedocument. Dit is een tijdelijke verblijfsvergunning. Met deze verblijfsvergunning krijgen zij toegang tot de gewone regelingen in Nederland, zoals de Algemene Kinderbijslagwet (AKW), de Algemene Ouderdomswet (AOW) en de aanvullende inkomensvoorziening ouderen (AIO). De Verzamelbrief⁶ over de opvang Oekraïners is voor de zomer naar de Tweede Kamer verstuurd.

De SVB blijft aandacht vragen voor een overgangperiode na maart 2028. Zo kan de instroom in de AIO geleidelijk verlopen. Voor de SVB is het belangrijk dat de overgang van de voorzieningen onder de RTB naar de gewone regelingen goed uitvoerbaar is. Dit geldt voor het inkomen, bijvoorbeeld bij de overgang van leefgeld naar een bijstandsuitkering of een AIO-aanvulling. Het geldt ook voor de zorg, bij de overgang van de Regeling Medische zorg Ontheemden (RMO) naar het reguliere stelsel van de Wet langdurige zorg (Wlz) en de Zorgverzekeringswet (Zvw). De SVB overlegt hierover met onder meer de ministeries van SZW, VWS en met de VNG. Het doel is om de overgang zo eenvoudig mogelijk te maken voor de uitvoering en ook voor de Oekraïense ontheemden.

⁶ Kamerstukken II, 2025–2026, 19 637, nr. 3607

4.5 Gebaar Surinaamse Nederlanders en Uitspraak Centrale Raad van Beroep (CRvB)

In juli 2024 heeft de SVB het eenmalige bedrag automatisch overgemaakt aan 23.067 Surinaamse ouderen. Zij hebben door de onafhankelijkheid van Suriname in 1975 een AOW-gat opgelopen. Daarnaast hebben tot en met half juli 2026 1.884 mensen het bedrag gekregen na een schriftelijke aanvraag.

In de Stand van de uitvoering van april 2026 informeerden wij uw Kamer al over de bezwaar- en beroepzaken. 396 mensen hebben bezwaar gemaakt tegen een afwijzing. Zij voldeden volgens de SVB niet aan alle voorwaarden. 122 mensen gingen daarna in beroep. De rechtszaken gingen onder meer over meerderjarigheid door huwelijk, de leeftijdsgrens van 18 jaar, het moment van vestigen in Nederland, nabestaanden en andere manieren om het Nederlanderschap te behouden. De rechter verklaarde de meeste beroepen ongegrond.

Inmiddels heeft de Centrale Raad van Beroep uitspraak gedaan in dertien zaken. In twaalf zaken kreeg de SVB

gelijk. In één zaak kreeg de burger gelijk. Die uitspraak ging over mensen die voor hun achttiende getrouwd waren. Daarom betaalde de SVB in juli alsnog het eenmalige bedrag automatisch uit aan 314 mensen.

Mensen die aan de voorwaarden voldoen, maar het bedrag nog niet ontvangen hebben, kunnen tot 1 januari 2027 een aanvraag indienen bij de SVB. Aanvragen van nabestaanden van mensen die zijn overleden voordat de toekenningsbrief werd verstuurd, worden niet behandeld. De Tweede Kamer is op 9 juli 2026 geïnformeerd over de uitvoering van de uitspraak van de CRvB.⁷

4.6 Inwerkingtreding van het Besluit IKV per 1 januari 2029

Werkgevers moeten gegevens van hun werknemers aanleveren via de loonaangifte. Zij doen dit in een inkomstenverhouding (IKV). De gegevens uit de loonaangifte komen per IKV in de polisadministratie terecht. Dit is het systeem dat UWV gebruikt om onder andere de hoogte van uitkeringen te berekenen.

⁷ Kamerstukken II, 2025–2026, 32 043, nr. 715

Om de loonaangifte beter te maken voor werkgevers, is in 2021 het Besluit inkomstenverhoudingen (Besluit IKV) gepubliceerd. De regels uit dit besluit gelden nog niet. Dit komt onder andere omdat deze regels te ingewikkeld blijken voor werkgevers en softwareontwikkelaars. Daarom hebben wij in november 2025 aangekondigd het Besluit IKV eenvoudiger te maken.

Een situatie die met deze vereenvoudiging praktisch uitvoerbaar wordt is de situatie waarin mensen bij dezelfde werkgever meerdere contracten achter elkaar hebben. De werkgever moet volgens de vereenvoudigde regels de gegevens uit de verschillende contracten in één IKV zetten. Dit is de enige manier waarop alle werkgevers dit kunnen. Dit betekent wel dat de gegevens van meerdere contracten bij dezelfde werkgever bij elkaar in de polisadministratie komen. Het kost meer tijd dan verwacht om uit te zoeken wat dit betekent voor andere wet- en regelgeving.

De komende maanden onderzoeken we hoe we de bestaande wet- en regelgeving het beste kunnen laten aansluiten op de vereenvoudigde regels in het Besluit IKV. Dit betekent wel dat het Besluit IKV niet per 1 januari 2028 inwerking kan treden. De nieuwe beoogde inwerkingtredingsdatum is 1 januari 2029.

5 Kwaliteit van besluiten en uitkeringen

5.1 Kwaliteit WW **TOEZEGGING**

In de Stand van de uitvoering sociale zekerheid van april 2026⁸ meldden we dat UWV een controle heeft uitgevoerd, genaamd Meting Operationele Kwaliteit (MOK). Daarbij vond UWV veel fouten in de WW en de faillissementsuitkering (bij betalingsonmacht werkgever). UWV controleert regelmatig de kwaliteit van de beoordelingen. Medewerkers beoordelen daarbij elkaars werk om zo de kwaliteit te verbeteren. Gevonden fouten worden altijd hersteld.

Een fout in de MOK-controle betekent niet automatisch dat een uitkering onrechtmatig is. Bij de controle kijkt UWV namelijk of medewerkers hebben gewerkt volgens de handboeken en werkinstructies. Er wordt niet direct getoetst aan de wet- en regelgeving. Heeft een medewerker een onderdeel van de beoordeling niet volgens een handboek of werkinstructie afgehandeld? Dan telt dat als een fout. Dat betekent lang niet altijd dat er volgens de wet iets mis is. Of dat dit financiële gevolgen heeft voor de uitkering. Aanvragen voor een WW-uitkering en een faillissementsuitkering bestaan uit

veel verschillende onderdelen om te beoordelen. Daarom zijn deze beoordelingen complex.

UWV en het ministerie van SZW willen de kwaliteit van de uitvoering verbeteren en kijken daarom samen naar de cijfers en de oorzaken. UWV heeft een plan van aanpak opgesteld om de kwaliteit van de beoordelingen te verbeteren voor de WW. Daarbij onderzoeken UWV en SZW samen welke aanpassingen van wet- en regelgeving nodig en gewenst zijn.

UWV en het ministerie van SZW willen de kwaliteit van de uitvoering verbeteren en kijken daarom nu samen naar de cijfers en de oorzaken. UWV heeft een plan van aanpak opgesteld om de kwaliteit van de beoordelingen te verbeteren voor de WW. Daarbij onderzoeken UWV en SZW samen welke aanpassingen van wet- en regelgeving nodig en gewenst zijn.

UWV en SZW kijken op dit moment ook samen naar de mogelijkheden voor een eenvoudiger regeling voor faillissementsuitkeringen. Die staat in hoofdstuk 4 van de WW.

Wij houden uw Kamer op de hoogte over de voortgang via de Stand van de uitvoering.

5.2 Wajong: stand van zaken garantiebedrag

Inmiddels zijn er signalen dat de uitvoering van de maatmanwissel bij het Wajong-garantiebedrag vertraging oploopt. UWV zoekt dit momenteel verder uit en brengt de eventuele consequenties in kaart. We zullen uw Kamer in een aparte brief hierover informeren voor het commissiedebat Uitvoering sociale zekerheid van 23 september.

5.3 Uitkomsten van het eerste steekproefonderzoek onder alleenstaanden met een AOW-uitkering

De SVB heeft in 2025 de aselechte onderzoeken van eerdere jaren naar de AOW-uitkering voor alleenstaanden herhaald. De SVB herhaalt deze aselechte onderzoeken in de komende jaren voor alle volksverzekeringswetten. Het doel van de aselechte onderzoeken is om de huidige omvang van de onrechtmatigheid in de uitkeringspopulaties opnieuw vast te stellen en na te gaan of er veranderingen zijn in eerder gedefinieerde risico's.

⁸ Kamerstuk 26448, nr. 886, bijlage «Stand van de uitvoering sociale zekerheid april 2026».

De uitkomsten van het onderzoek ligt, met minder dan 1% onrechtmatigheid, in de lijn van verwachting. Er zijn geen veranderingen in de eerder vastgestelde risico's.

5.4 Onderzoek Naleving van uitkeringsverplichtingen

Op verzoek van de Tweede Kamer laat het ministerie van SZW sinds 2013 onderzoek doen naar de kennis van mensen met een uitkering over hun verplichtingen. Dit onderzoek heet Naleving van Uitkeringsverplichtingen. Eerder heette het Kennis der Verplichtingen. Het onderzoek laat zien hoe goed mensen hun verplichtingen kennen. Ook brengt het in beeld hoe zij de uitvoering, het beleid en de controles ervaren. De uitkomsten helpen om beleid, wetten en regels en voorlichting te verbeteren. Ze worden bijvoorbeeld gebruikt voor het Meerjarenplan Handhaving SVB (2027-2030). In dat plan staat het voorkomen van overtreding van de regels centraal.

Uit het onderzoek blijkt dat mensen zich niet altijd aan de regels houden. Dat kan verschillende oorzaken hebben. Sommige mensen vergeten iets door te geven. Anderen vinden de regels moeilijk of begrijpen ze verkeerd. Mensen hebben dan een 'beperkt doenvermogen'. Daarom is

het belangrijk dat de overheid niet alleen informeert, maar ook helpt. Dat kan bijvoorbeeld met eenvoudigere regels, digitale hulpmiddelen en maatwerk. Zo wordt het makkelijker om regels na te leven en komen mensen minder snel in de problemen.

“ Uit onderzoek blijkt dat mensen zich niet altijd aan de regels houden. Sommige mensen vergeten iets door te geven. Anderen vinden de regels moeilijk of begrijpen ze verkeerd. Mensen hebben dan een 'beperkt doenvermogen' ”

Het onderzoeksbureau organiseerde het afgelopen jaar gesprekken met groepen deelnemers. Zij deelden hun ervaringen met onderzoeken van uitvoeringsorganisaties, zoals gerichte controles en steekproeven. De deelnemers vonden het belangrijk dat de overheid controleert hoe gemeenschapsgeld wordt besteed. Wel vinden zij dat deze controles eerlijk en zorgvuldig moeten gebeuren. De uitkomsten van deze gesprekken helpen de VNG, de SVB en UWV om hun werkwijze te verbeteren. Ook helpen ze bij het maken van zorgvuldige keuzes over hoe zij controles uitvoeren.

6 Herstel en verbetering

Fouten kunnen ontstaan in de uitvoering of bij de uitleg van wetten en regels. Momenteel werkt UWV hard aan de verbetering van de (kwaliteit van de) dienstverlening waardoor er relatief meer fouten aan het licht komen. Soms raken deze fouten veel mensen. In zulke gevallen kan een herstelactie nodig zijn. Het herstel moet snel en zorgvuldig gebeuren. Ook moet iedereen krijgen waar hij of zij recht op heeft. Daarbij is maatwerk belangrijk.

Bij een herstelactie maken we steeds een zorgvuldige afweging. Het is belangrijk dat alle uitkeringen volgens de regels worden betaald. Is er te veel uitkering betaald? Dan wordt gekeken naar de oorzaak en kan het gevolg zijn dat mensen geld terug moeten betalen. Daardoor kunnen zij in financiële problemen komen. UWV kijkt dan samen met de betrokken persoon hoe dit voorkomen kan worden.

Is er te weinig uitkering betaald? Dan krijgen mensen een nabetaling. Zo'n nabetaling kan gevolgen hebben voor andere regelingen, zoals toeslagen. Daardoor kan iemand uiteindelijk toch minder geld overhouden. Daarom wordt ook bij een nabetaling zorgvuldig gekeken naar de gevolgen voor de betrokken persoon.

6.1 Herstelacties (niet-WIA)

Onjuiste maximering bij samenloop uitkeringen ZW, WW en AW

UWV heeft geconstateerd dat bij de samenloop van ZW-, WW- en WIA-uitkeringen de gezamenlijke uitkeringen niet in alle gevallen zijn gemaximeerd op het maximumdagloon. Hierdoor kunnen uitkeringen te hoog zijn vastgesteld. UWV start naar verwachting in september of oktober 2026 met een herstelactie conform het basisuitgangspunt zoals toegelicht in de Stand van de uitvoering van april jl. Daarbij worden circa 500 lopende en recent beëindigde uitkeringen opnieuw beoordeeld. Als blijkt dat de maximering niet juist is toegepast, wordt de uitkering gecorrigeerd. UWV informeert de betrokken uitkeringsgerechtigde over de gevolgen. Of ook wordt teruggevorderd, wordt per individueel geval beoordeeld. Over de voortgang wordt uw Kamer via de Stand van de uitvoering geïnformeerd.

Hierna staan de herstelacties die ook in de Stand van de uitvoering van april 2026 zijn genoemd. Meer informatie over de aanleiding, de omvang en de aanpak van deze herstelacties staat in die Stand. Als een herstelactie ook al vóór april 2026 in een eerdere Stand van de

uitvoering is beschreven, staat dat bij de betreffende herstelactie vermeld.

Terugvorderactie arbeidsongeschiktheidspensioen (voornamelijk WAO en een kleiner deel WIA)

In de Stand van de uitvoering van juni 2024 meldden wij dat UWV een fout had gevonden. Bij ongeveer 2.000 personen hadden pensioenfondsen nabetalingen van arbeidsongeschiktheidspensioenen niet of niet goed verrekend. Daarom hebben zij mogelijk een te hoge uitkering ontvangen. Het gaat om mensen die naast een arbeidsongeschiktheidspensioen ook een uitkering op grond van de Toeslagenwet kregen. UWV heeft deze herstelactie inmiddels afgerond.

“ Het herstel moet snel en zorgvuldig gebeuren. Ook moet iedereen krijgen waar hij of zij recht op heeft. Daarbij is maatwerk belangrijk.

Fout in dagloonberekening bij Ziektewet en Wazo

UWV heeft ontdekt dat het dagloon in specifieke situaties niet goed is berekend bij uitkeringen op grond van de ZW en de Wet arbeid en zorg (Wazo). UWV is in november 2025 gestart met de herstelactie en verwacht deze

herstelactie in het vierde kwartaal van 2026 af te ronden. In deze herstelactie worden ruim 18.000 uitkeringen gecontroleerd.

Inkomsten uit zelfstandig werk niet verwerkt

Uit intern onderzoek heeft UWV ontdekt dat inkomsten uit zelfstandige werkzaamheden niet altijd zijn verrekend met een WIA-, WAO-, WAZ- of Wajong-uitkering. Daardoor hebben sommige mensen mogelijk een te hoge uitkering ontvangen. UWV heeft gegevens ontvangen van de Belastingdienst die aanleiding geven tot nader onderzoek. Met dit onderzoek start UWV binnenkort. Op basis van dit onderzoek kan de omvang en de impact voor uitkeringsgerechtigden worden bepaald, alsook op welke wijze herstel plaatsvindt.

Vaststellen Ziektewetuitkeringen (voorheen voorschotten Ziektewet)

De herstelactie over onjuistheden bij de afhandeling van Ziektewetuitkeringen is nog in voorbereiding en loopt naar verwachting door tot 2027. Uw Kamer wordt via de Stand van de uitvoering op de hoogte gehouden van de voortgang.

Inkomsten niet verrekend met WW-uitkering

UWV heeft in het verleden niet altijd correct nieuwe inkomsten uit het laatste dienstverband bij dezelfde werkgever beoordeeld voor mogelijke korting op de WW-uitkering. In totaal gaat het om ongeveer 40 dossiers waar deze fout mogelijk voorkomt. Deze herstelactie is inmiddels afgerond.

Controle partnerinkomen bij toeslag op de Ziektewet

UWV heeft ontdekt dat in 411 dossiers het inkomen van de partner niet is gecontroleerd bij de vaststelling van de toeslag op de Ziektewetuitkering. Dit kwam door een systeemfout. UWV onderzoekt wanneer de herstelactie kan starten. Uw Kamer wordt via de Stand van de uitvoering op de hoogte gehouden van de voortgang.

Fout in dagloonberekening bij Ziektewet na zwangerschap

UWV heeft geconstateerd dat bij de vaststelling van het dagloon voor een ZW-uitkering in situaties waarin sprake is van een aansluitende voorafgaande ziekteperiode bij ziekte ten gevolge van zwangerschap, in een deel van de gevallen een onjuiste eerste ziektedag is gehanteerd. Deze herstelactie is inmiddels afgerond.

6.2 WIA-hersteloperatie

In de WIA-hersteloperatie controleert UWV dossiers van uitkeringsgerechtigden bij wie mogelijk een fout is gemaakt bij de vaststelling van het WIA-dagloon tussen 2020 en 2024. In deze hersteloperatie wordt ook het herstel van de loonloze tijdvakken, die voortvloeit uit twee gerechtelijke uitspraken, en de WIA-indexatie meegenomen. In de Kamerbrief van afgelopen juni zijn de ontwikkelingen in de hersteloperatie gedeeld.

Zoals eerder aan uw Kamer is gemeld, was er aanleiding voor UWV om een controle uit te voeren op de selectiecriteria die zijn gebruikt om te bepalen welke dossiers gecontroleerd moeten worden in de herstelactie WIA-dagloon. Deze controle is inmiddels afgerond. Hieruit volgt een groter aantal dossiers dat in één of meer risicocategorieën valt. Van een deel van deze dossiers kan UWV door middel van een bestandsvergelijking snel vaststellen dat het dagloon correct is. De mensen die dit betreft kunnen dan ook snel worden geïnformeerd over het feit dat het onderzoek van hun dossier is afgerond en dat er niets wijzigt. Desondanks neemt het aantal dossiers dat handmatig gecontroleerd moet worden toe en zijn er verschuivingen in de onderzoekspopulatie.

Voor WIA-dagloon stijgt het totale aantal dossiers in de onderzoeksgroep naar circa 73.000. Na de bestandsvergelijking kan voor circa 21.000 dossier worden vastgesteld dat het dagloon juist is berekend. Hierdoor blijven er circa 52.000 dossiers over, die handmatig gecontroleerd moeten worden. De interne auditdienst van UWV voert op deze cijfers nog een derdelijns controle uit.

In de bestandsvergelijking wordt een vergelijking gemaakt tussen het dagloon dat een procesbegeleider heeft geregistreerd en het dagloon dat de Validatie Analyse Regelgevingen (VAR) heeft berekend. De VAR is een model dat geautomatiseerd een dagloon berekent op basis van de gegevens in de Polisadministratie. Als beide daglonen hetzelfde zijn en het voor de betreffende risicocategorie terecht is dat de Polisadministratie is gevolgd, kan het dossier als juist worden beschouwd. Als beide daglonen verschillen, dan zal er een handmatige controle plaatsvinden.

UWV informeert binnen twee weken zowel telefonisch als per brief alle uitkeringsgerechtigden die een beschikking hebben ontvangen dat het dagloon juist is vastgesteld, maar nu extra gecontroleerd moeten worden. Uitkeringsgerechtigden die eerder een brochure hebben ontvangen dat zij niet tot een risicocategorie

behoren, maar nu toch handmatig gecontroleerd worden ontvangen van UWV een brief met uitleg. Uitkeringsgerechtigden die in oktober geen brief van UWV ontvangen, kunnen ervan uitgaan dat de eerdere informatie die zij van UWV ontvingen met betrekking tot deze hersteloperatie, nog steeds actueel is. Het heeft geen verdere gevolgen voor de planning van de hersteloperatie.

Wij betreuren dat dit bericht tot onzekerheid bij uitkeringsgerechtigden leidt en we vinden het belangrijk om hier snel duidelijkheid over te verschaffen. Een deel van de uitkeringsgerechtigden heeft een beschikking gehad, waarin stond dat de controle heeft plaatsgevonden en het dagloon juist is. Voor deze groep hebben wij samen met UWV besloten dat UWV de uitkering niet verlaagt als uit de handmatige controle blijkt dat het dagloon toch te hoog is vastgesteld. Als het dagloon te laag is vastgesteld, zal UWV de uitkering voor deze groep wel verhogen en een vergoeding verstrekken op grond van de Tijdelijke regeling eenmalige vergoeding correctie dagloon WIA. Voor alle uitkeringsgerechtigden binnen de WIA-hersteloperatie is eerder al besloten dat er niet wordt teruggevorderd; dat blijft zo.

6.3 Verbeteracties

Controlewerkzaamheden partnerinkomen

Toeslagenwet

Zoals toegezegd in de beantwoording van de Kamervragen van het lid Patijn informeren wij uw Kamer over de voortgang van deze controlewerkzaamheden.⁹ Sinds begin 2026 controleert UWV of bij sommige uitkeringen volgens de Toeslagenwet-uitkeringen het inkomen van de partner goed is meegenomen. Aanleiding is een extra controle die UWV halverwege 2023 invoerde. Bij die controle keek UWV alleen naar nieuwe partnerinkomsten. Partnerinkomsten die al eerder bestonden, vielen daar niet onder. Het gaat om ongeveer 3.000 dossiers.

Mensen met een uitkering moeten veranderingen in hun leefvorm en het inkomen van hun partner zelf doorgeven aan UWV. Daarom ziet UWV deze controles als reguliere controlewerkzaamheden op basis van de inlichtingenplicht.

⁹ Kamerstukken II 2025/26, nr. 2397

7 Digitalisering, gegevens en informatiebeveiliging

7.1 Aansluiting Douane op BIDN-rekentool beslagvrije voet

Sinds april 2026 gebruikt de Douane de rekentool van het Bureau Informatiediensten Nederland (BIDN) om de beslagvrije voet eenvoudig te kunnen berekenen. De beslagvrije voet is het deel van iemands inkomen waarop geen beslag mag worden gelegd. Zo houdt iemand genoeg geld over voor noodzakelijke kosten van levensonderhoud.

Door de rekentool van BIDN te gebruiken, werkt de Douane met dezelfde gegevens als andere organisaties die beslag leggen op loon of een uitkering. Dat zorgt voor een uniforme berekening van de beslagvrije voet. De Douane verwacht ieder jaar tussen de 50 en 100 keer beslag te leggen. Daarom heeft het gebruik van de rekentool weinig invloed op de uitvoering door BIDN.

“ UWV werkt aan een nieuwe manier van samenwerken. ... Zo wil UWV computersystemen en werkprocessen sneller verbeteren. ... Uiteindelijk moet dit leiden tot een betere dienstverlening aan burgers en werkgevers.

7.2 UWV ICT: Verandermotor

UWV werkt aan een nieuwe manier van samenwerken. Dit gebeurt onder de naam Verandermotor. Medewerkers die werken aan vernieuwing en ontwikkeling gaan daarbij meer samenwerken. Zo wil UWV computersystemen en werkprocessen sneller verbeteren. Ook moet de samenwerking tussen afdelingen beter worden. Uiteindelijk moet dit leiden tot een betere dienstverlening aan burgers en werkgevers.

Op 1 mei 2026 is de eerste fase gestart. De eerste organisatieonderdelen werken inmiddels volgens de nieuwe aanpak. UWV beoordeelt nu ieder kwartaal of de veranderingen goed verlopen. En of ze passen bij de doelen van de organisatie. UWV ontwikkelt ook dashboards. Met die overzichten met cijfers kan de organisatie volgen of de Verandermotor de gewenste resultaten oplevert. De tweede en derde fase starten volgens de planning in november 2026 en februari 2027.

De nieuwe manier van werken vraagt veel van de UWV-medewerkers. Daarom kunnen sommige verbeteringen tijdelijk langer duren voor ze zijn doorgevoerd. UWV doet er alles aan om de overgang zo goed mogelijk te laten verlopen.

7.3 Update ICT-aanbesteding SVB

Door de politieke onrust in de wereld en nieuwe Europese en nationale regels heeft de SVB opnieuw gekeken naar de eisen voor vernieuwing van haar ICT.

Na zorgvuldig onderzoek heeft de SVB besloten de Europese aanbesteding in te trekken. De SVB onderzoekt nu andere mogelijkheden. Deze mogelijkheden moeten niet alleen voldoen aan de nieuwe eisen van soevereiniteit en veiligheid, ook de dienstverlening aan burgers moet betrouwbaar worden gehouden. Ook moeten ze passen bij de plannen van de SVB voor de komende jaren. Bij het onderzoeken van de mogelijkheden worden ook de adviezen van AclICT¹⁰ gebruikt. De planning is dat in de eerste zes maanden van 2027 duidelijk wordt welke mogelijkheid de voorkeur heeft.

Daarnaast kijkt de SVB welke maatregelen er al op korte termijn mogelijk zijn. Daarmee kunnen risico's sneller kleiner worden. En zo kan ook de vernieuwing van de ICT ondersteund worden.

10 [Advies Sourcing IT infrastructuur](#) | [Adviescollege ICT-toetsing](#)

7.4 Ontwikkelingen risicoscans UWV

Vanaf 2023 is uw Kamer via de Stand van de uitvoering en de brief van 9 oktober 2023¹¹ geïnformeerd over problemen met de gegevensverzameling bij de risicoscan verblijf buiten Nederland. UWV en SZW zijn in gesprek over hoe we ongeoorloofd verblijf buiten Nederland door mensen met een WW verder kunnen onderzoeken. In de tussentijd blijft UWV op andere manieren controleren op ongeoorloofd verblijf buiten Nederland.

7.5 Datalekken

Via de Stand van de uitvoering informeren wij uw Kamer regelmatig over datalekken bij UWV en de SVB. Van 1 januari tot en met 31 mei 2026 meldde UWV 340 datalekken bij de Autoriteit Persoonsgegevens. De SVB meldde er vijf tussen 1 januari tot en met 21 juni 2026. Bij UWV hadden drie datalekken grotere gevolgen en daarnaast was er ook een incident bij het Schuldenknooppunt. Hieronder lichten we ze kort toe.

Fouten bij het versturen van gegevens over ontslagaanvragen

Een werkgever vroeg bij UWV een ontslagvergunning aan. UWV stuurde daarna per e-mail een document met informatie uit de ontslagaanvraag naar vijf werknemers. Per ongeluk stonden in dit document ook burgerservicenummers en adresgegevens van alle 32 werknemers voor wie een ontslagaanvraag was ingediend. UWV vroeg de ontvangers om de e-mail en de gegevens te verwijderen. Zij hebben aan UWV laten weten dat zij dit hebben gedaan. UWV heeft dit datalek gemeld bij de Autoriteit Persoonsgegevens.

Bij een vergelijkbaar incident vroeg UWV zes werknemers om via e-mail te reageren op een voorgenomen ontslag. Per ongeluk stuurde UWV daarbij ook de persoonsgegevens van tien andere werknemers mee. Het gaat om namen, adressen, burgerservicenummers, e-mailadressen, telefoonnummers en salarisgegevens. UWV heeft ook dit datalek gemeld bij de Autoriteit Persoonsgegevens. De ontvangers zijn gevraagd de e-mail te verwijderen.

Fout bij versturen arbeidsvoorwaarden

UWV stuurde een mogelijke nieuwe medewerker een e-mail met de arbeidsvoorwaarden. Per ongeluk stonden daarin ook de arbeidsvoorwaarden en salarisgegevens van twintig andere nieuwe medewerkers. De ontvanger heeft de e-mail verwijderd. UWV meldde het datalek bij de Autoriteit Persoonsgegevens.

Incident bij het Schuldenknooppunt

Het Schuldenknooppunt maakt het uitwisselen van gegevens tussen organisaties in de schuldhulpverlening eenvoudiger. Sinds 1 januari is het Schuldenknooppunt ondergebracht bij BIDN. Enkele bewindvoerders en een particuliere schuldbemiddelaar gebruikten burgerservicenummers bij het uitwisselen bij berichten aan schuldeisers. Voor bewindvoerders is daarvoor geen wettelijke grondslag. Schuldeisers mogen wel burgerservicenummers verwerken. Het gaat hier om 0,2% van alle berichten waarin een burgerservicenummer is uitgewisseld. Het ministerie van SZW overlegt met de betrokken partijen over een passende juridische of technische oplossing.

¹¹ Kamerstukken II 2023/2024, 26 448, nr. 731

8 Toekomstbestendige uitvoering

8.1 Maatschappelijke weerbaarheid

Veilige en betrouwbare dienstverlening aan burgers is van groot belang, nu en in de toekomst. De spanningen in de wereld nemen toe. Dat merken we aan het groeiende aantal cyberaanvallen, digitale storingen en andere dreigingen. Die zijn vaker gericht op overheden, uitvoeringsorganisaties en belangrijke voorzieningen, zoals de energie- en telecomnetwerken. Daardoor is het belangrijk maatregelen te nemen om de dienstverlening van de overheid te kunnen blijven verlenen.

Ook groeit de kans dat Nederland betrokken raakt bij een militair conflict of de aanloop daarnaartoe. Dat kan grote gevolgen hebben voor de dienstverlening van de overheid aan burgers. Zo kunnen er problemen ontstaan bij het uitbetalen van uitkeringen. Bijvoorbeeld doordat computersystemen of gegevens niet beschikbaar zijn. Ook kan het nodig zijn om medewerkers ergens anders in te zetten.

De Nationaal Coördinator Terrorismebestrijding en Veiligheid (NCTV) en het ministerie van Defensie leiden daarom het Rijksbrede traject Maatschappelijke Weerbaarheid. Dit traject moet Nederland beter

voorbereiden op de gevolgen van een mogelijk militair conflict waarbij Nederland samen met andere NAVO-landen betrokken raakt.

Binnen dit traject werken het ministerie van SZW, UWV, de SVB en de VNG samen. Zij willen ervoor zorgen dat uitkeringen ook tijdens een crisis worden uitbetaald zodat het inkomen van mensen gewaarborgd blijft. Het afgelopen jaar is hard gewerkt om in kaart te brengen wat daarvoor nodig is. Zo verkent UWV bijvoorbeeld de mogelijkheid om een noodproces te ontwerpen voor betalingen en leveringszekerheid van de uitkeringen en een minimaal noodzakelijke personeelsbezetting tijdens een crisis te waarborgen. De SVB werkt aan een alternatieve betaalvoorziening om de betalingen aan burgers te borgen. Die kan mogelijk in de toekomst ook door UWV en gemeenten gebruikt worden. Ook werken SZW, UWV, de SVB, de VNG en Dienst Toeslagen samen terugvalopties uit, zoals het tijdelijk afschalen van bepaalde taken, zodat ze de kerntaak van de uitkeringen kunnen voortzetten. Daarnaast onderzoeken zij hoe ze tijdens een crisis taken van elkaar kunnen overnemen. In het najaar van 2026 wordt een crisisoefening gehouden met de betrokken organisaties in de sociale zekerheid. Bij de uitwerking van bovengenoemde initiatieven onderzoeken we ook wat daar aan middelen voor nodig is.

8.2 125 jaar SVB

In 2026 bestaat de sociale zekerheid in Nederland 125 jaar. Het begon in 1901 met de Ongevallenwet. Sindsdien is de sociale zekerheid uitgegroeid tot een stelsel dat miljoenen mensen financiële zekerheid biedt.

Dit jubileum is een goed moment om terug én vooruit te kijken. De sociale zekerheid verandert steeds mee met de samenleving. Er komen nieuwe vormen van werk, mensen leven anders samen en de bevolking vergrijst. Daarom blijft het stelsel zich ontwikkelen.

“ Door 125 jaar ervaring weet de SVB goed waar mensen in de praktijk tegenaan lopen. Die kennis helpt bij het verbeteren van de uitvoering. Ook draagt de SVB bij aan eenvoudigere wetten en regels die beter aansluiten bij wat mensen nodig hebben.

De SVB speelt al 125 jaar een belangrijke rol. De SVB voert onder meer de AOW, de Algemene Kinderbijslagwet en de Algemene nabestaandenwet uit. Zo zorgt de organisatie ervoor dat miljoenen mensen in Nederland en daarbuiten

de ondersteuning krijgen waar zij recht op hebben.
Bijvoorbeeld als zij een kind krijgen, met pensioen gaan,
een partner verliezen of zelf hun zorg willen regelen.
Bijna iedereen in Nederland krijgt daarom ooit met de SVB
te maken.

Door 125 jaar ervaring weet de SVB goed waar mensen
in de praktijk tegenaan lopen. Die kennis helpt bij het
verbeteren van de uitvoering. Ook draagt de SVB bij aan
eenvoudigere wetten en regels die beter aansluiten bij wat
mensen nodig hebben.

Sociale zekerheid is een belangrijk onderdeel van onze
samenleving en van de democratische rechtsstaat.
Het geeft mensen het vertrouwen dat de overheid hen
ondersteunt als dat nodig is.

9 Voortgang openstaande knelpunten

Sinds de Stand van juni 2024 wordt de voortgang van de knelpunten duidelijker gemaakt door per knelpunt visueel weer te geven hoe dicht we bij een oplossing zijn. Deze werkwijze gebruiken we ook in deze Stand van de uitvoering. Daarnaast voegen we ook een tekstueel update toe over wat er op moment wordt gedaan aan het oplossen van het knelpunt. In de hoofdstukken 9.1, 9.2 en 9.3 vindt uw Kamer een overzicht van de openstaande knelpunten.

In dit overzicht staan alleen knelpunten die in eerdere Standen van de uitvoering nog niet waren opgelost. Een uitgebreidere toelichting op de laatste stand van zaken van ieder knelpunt wordt vanaf de huidige Stand ook vermeld in dezelfde grafiek.

In het overzicht hieronder is de voortgang van elk knelpunt aangegeven voor UWV, de SVB en de LCR. De voortgang van de knelpunten is verdeeld in fases. De donkergekleurde fase laat zien in welke fase het knelpunt op dit moment zit. Er zijn vijf fases. Deze lopen van fase 1: 'Nadere analyse van het knelpunt' tot fase 5: 'Opgelost'.

In fase 1 wordt onderzocht wat het knelpunt precies is en waar het probleem zit. Als het probleem duidelijk is, wordt in fase 2 gezocht naar mogelijke oplossingen. Fase 3 gaat over knelpunten waarvoor een fundamentele verandering van het stelsel nodig is. Dit is een optionele stap. Voor sommige knelpunten is deze stap nodig voordat een oplossing kan worden uitgevoerd.

In fase 4 zijn concrete oplossingen gekozen en wordt gewerkt aan de uitvoering ervan. Waar nodig zijn hiervoor wetstrajecten gestart. Een knelpunt komt pas in fase 5 als het probleem voor mensen merkbaar is opgelost.

Toelichting stand van zaken openstaande knelpunten UWV, de SVB en de LCR

Legenda voortgangfase

1. Nadere analyse van het knelpunt
2. Oplossingsrichtingen worden verkend
3. Stelselwijziging nodig
4. Oplossing in gang gezet
5. Opgelost

9.1 Stand van zaken knelpunten UWV

Knelpunten UWV	Jaartal	Update Augustus 2026	Prio	Voortgang fase
1. Vereenvoudigen TW	2024	Het onderzoek naar de mogelijkheden om de Toeslagenwet eenvoudiger te maken is afgerond. Op 9 juli is de verkenning naar de Kamer gestuurd.		2
2. Verlengen termijn aanvraag WW	2024	Het ministerie van SZW en UWV hebben afgesproken dat UWV voorlopig blijft werken volgens de huidige werkwijze. Dit houdt in dat UWV bevoegdheid heeft om in sommige gevallen af te zien van een maatregel als iemand de WW-uitkering te laat aanvraagt. Daarnaast onderzoekt het ministerie hoe het aanvragen van een WW-uitkering wettelijk kan worden verruimd. Ook wordt verkend wanneer deze wijziging kan ingaan. Deze verkenning loopt nog.		2
3. Hervorming arbeids-ongeschiktheidsstelsel	2024	Het kabinet heeft in het coalitieakkoord afspraken gemaakt om de uitvoerbaarheid van de WIA te verbeteren, door in te zetten op taakherschikking, aanscherping van de voorwaarden voor herbeoordelingen en het afschaffen van de duurzaamheidsbeoordeling en IVA. Het kabinet gaat komende tijd graag met sociale partners in overleg over verbeteringen aan de WIA.		3

Legenda voortgangfase

1. Nadere analyse van het knelpunt

2. Oplossingsrichtingen worden verkend

3. Stelselwijziging nodig

4. Oplossing in gang gezet

5. Opgelost

Knelpunten UWV	Jaartal	Update Augustus 2026	Prio	Voortgang fase
4. a. Beëindiging WW op eigen initiatief en b. Calamiteitenverlof buitenland WW	2023	In eerdere Stand van de uitvoeringsbrieven is gerapporteerd over knelpunten die in de uitvoering van de WW worden ervaren. Deze knelpunten zijn onder andere naar boven gekomen in het knelpuntenonderzoek 'Waar knelt de WW?' uit 2023. SZW werkt in nauwe samenwerking met UWV aan het oplossen van knelpunten in de WW. Met als doel om te komen tot een eenvoudiger functionerende WW voor zowel UWV als uitvoerder als voor de uitkeringsgerechtigde. SZW bereidt nu twee wetswijzigingen op de WW voor waarin twee knelpunten worden opgelost. Het eerste knelpunt betreft de beëindiging van de WW-uitkering op eigen initiatief (BOEI) waarbij aan een wetswijziging wordt gewerkt waarin beëindiging op eigen verzoek van de uitkeringsgerechtigde in alle gevallen en op een eenvoudige wijze mogelijk wordt gemaakt. Eerder is deze mogelijkheid al in het kader van de hersteloperatie WIA-dagloon als tijdelijke maatregel ingezet. Daarnaast wordt er gewerkt aan een wijziging van de WW waarbij het mogelijk wordt voor uitkeringsgerechtigden om enige tijd met behoud van WW-uitkering in het buitenland kunnen verblijven in het geval van een calamiteit in de persoonlijke sfeer. Hierbij kan gedacht worden aan het bijwonen van een uitvaart van een familielid in het buitenland of het verlenen van mantelzorg aan een familielid in het buitenland.		4
5. Vaststellingsovereenkomst in geval van ziekte en WW	2023, 2022	De beleidsregels van UWV over de verwijtbaarheidstoets voor het opleggen van een maatregel op de ZW-uitkering en het terugvorderingsbeleid bij een WW-uitkering zijn aangescherpt. Hiermee wordt onder meer gestreefd naar uniform beleid bij UWV. Gesprekken tussen UWV en SZW zijn hervat naar aanleiding van nieuwe signalen van UWV. De komende periode werken UWV en SZW aan het in kaart brengen van de precieze problematiek en de omvang hiervan.		1
6. Werkloos worden in de WIA en hardheden in de WIA	2023, 2022	Commissie OCTAS heeft diverse mogelijkheden in kaart gebracht om de WIA te verbeteren. Die zijn verder uitgewerkt en in januari 2025 aan de Tweede Kamer gestuurd. Het kabinet gaat komende tijd graag met sociale partners in overleg over verbeteringen aan de WIA.		3

Legenda voortgangfase

1. Nadere analyse van het knelpunt

2. Oplossingsrichtingen worden verkend

3. Stelselwijzing nodig

4. Oplossing in gang gezet

5. Opgelost

Knelpunten UWV	Jaartal	Update Augustus 2026	Prio	Voortgang fase
7. Aanpassingen in het herbeoordelingsbeleid	2023, 2022	UWV werkt sinds 1 april 2026 met een verplicht standaard aanvraagformulier voor WIA-herbeoordelingen afkomstig van werkgevers, private uitvoerders en verzekeraars. De komende tijd werken SZW en UWV verder aan het versterken van het proces. Daarbij bekijken we welke voorwaarden we aan een aanvraag kunnen stellen, zodat aanvragen direct met relevante informatie moeten worden ingediend, voordat UWV overgaat tot het beoordelen ervan. De geschetste aanpak voor herbeoordelingen staat in de voortgangsbrief over de mismatch sociaal-medisch beoordelen van 23 juni 2026.		2
8. Wendbare wetgeving voor betere en snellere dienstverlening	2023, 2022, 2021	Dit knelpunt wordt meegenomen in het wetsvoorstel vereenvoudiging en versterking gegevensbescherming sociale zekerheid (WVVG). We hebben de Kamer hierover geïnformeerd in de voortgangsbrief Werkagenda SUWI december 2025 ¹² . We informeren de Kamer eind 2026 over de voortgang via de voortgangsbrief Werkagenda SUWI.		2
9. Bij arbeidsmarkt-dienstverlening staat de behoefte van de mens niet altijd centraal	2022	Het signaal van UWV gaat over de verbetering van de regionale arbeidsmarkt. Het ministerie van SZW heeft samen met onder andere UWV maatregelen uitgewerkt om knelpunten in de dienstverlening aan werkzoekenden en werkgevers op te lossen. De Tweede Kamer is hierover geïnformeerd op 29 april 2024. De maatregelen moeten zorgen voor een betere samenwerking in de regio en een betere dienstverlening. Het programma voor de vernieuwing van de regionale arbeidsmarkt is 1 januari 2026 afgerond. Inmiddels is de netwerksamenwerking tussen publieke en private organisaties in alle regio's ingericht. Ook heeft elke regio nu een Werkcentrum. De Kamer is op 23 maart 2026 geïnformeerd over de voortgang. De Raad van State heeft het wetsvoorstel inmiddels beoordeeld met dictum B. Na de zomer wordt het wetsvoorstel naar de Tweede Kamer gestuurd.		4

¹² Kamerstukken II, 2025/2026, 26448, nr. 859

Legenda voortgangfase

1. Nadere analyse van het knelpunt

2. Oplossingsrichtingen worden verkend

3. Stelselwijziging nodig

4. Oplossing in gang gezet

5. Opgelost

Knelpunten UWV	Jaartal	Update Augustus 2026	Prio	Voortgang fase
10. Overdracht aan gemeenten van afgewezen Wajongaanvragers	2022	Vanaf 2027 wil het ministerie van SZW de dienstverlening door gemeenten voor jongeren die afgewezen zijn voor de Wajong bevorderen. Dit voornemen is opgenomen in de VN-werkagenda. Het gaat hier specifiek om dienstverlening aan de groep jongeren die is afgewezen voor de Wajong omdat UWV niet kan uitsluiten dat arbeidsvermogen wel ontwikkeld kan worden. Het gaat jaarlijks om circa 1.350 jongeren, zo geeft UWV aan. Het voornemen is dat de 35 centrumgemeenten in de arbeidsmarktregio's deze dienstverlening vormgeven. Het Rijk stelt hier financiële middelen voor beschikbaar. Deze middelen zijn in de meicirculaire bekendgemaakt als onderdeel van de bredere DU dienstverlening gericht op arbeidsinschakeling van jongeren. De gevraagde ondersteuning bij de gemeente bestaat uit begeleiding op alle levensgebieden met veel persoonlijke aandacht. En uit een veilige ontwikkelplek voor de jongere om uit te proberen of werk tot de mogelijkheden behoort en om vaardigheden te ontwikkelen. SZW en VNG maken een handreiking over de manier waarop de dienstverlening vorm kan worden gegeven. Om deze dienstverlening te kunnen bieden, moeten gemeenten weten wie hiervoor in aanmerking komt. Vanaf de tweede helft van dit jaar draagt UWV jongeren van wie de Wajong-aanvraag is afgewezen daarom 'warm' over aan gemeenten. Het gaat hierbij om jongeren die volgens UWV arbeidsvermogen hebben, of bij wie dit vermogen zich nog kan ontwikkelen en die nog niet bekend zijn bij hun gemeente. Bij hun gemeente kunnen zij vervolgens terecht voor inkomens- en/of re-integratieondersteuning. UWV heeft hier inmiddels ervaring mee opgedaan tijdens verschillende pilots met gemeenten. Op basis daarvan wordt nu gewerkt aan een landelijk werkproces voor de overdracht, dat in de tweede helft van dit jaar ingaat.		4

Legenda voortgangfase

1. Nadere analyse van het knelpunt

2. Oplossingsrichtingen worden verkend

3. Stelselwijzing nodig

4. Oplossing in gang gezet

5. Opgelost

Knelpunten UWV	Jaartal	Update Augustus 2026	Prio	Voortgang fase
11. Complexiteit gegevensverstrekkingen sociale zekerheidsrechten gedetineerden	2022	In de Stand van de uitvoering van juni 2025 stond al dat de invoering van Ma3tch meer tijd kost dan verwacht. De techniek bleek ingewikkelder dan gedacht. Daardoor vielen de kosten ook hoger uit. Daarom is het niet gelukt om begin 2026 over te stappen op het delen van gegevens volgens het Ma3tchprincipe. Momenteel wordt gewerkt aan de overgang. De planning is dat deze begin 2027 klaar is. Vanaf dat moment delen de SVB en Justid gegevens met Ma3tchsoftware. Daarna kunnen ook UWV en BIDN hier waarschijnlijk snel op aansluiten. De SVB, UWV, BIDN en Justid overleggen hierover regelmatig.		4
12. Bruterig van vorderingen na een jaarovergang	2022	Voor het knelpunt met bruto terugvorderingen was een tijdelijke oplossing bedacht. Begin 2026 is onderzocht of UWV deze oplossing kon uitvoeren. Het voorstel was dat UWV een deel van de bruto vorderingen zou kwijschelden als het bedrag niet kon worden verrekend of niet binnen hetzelfde kalenderjaar kon worden terugbetaald. Volgens de uitvoeringstoets was dit onder voorwaarden mogelijk. Sinds dit voorjaar is er geen geld meer beschikbaar voor deze tijdelijke oplossing. Eerder was ook het geld voor een definitieve oplossing al vervallen. Daarom heeft het kabinet besloten om dit knelpunt voorlopig niet aan te pakken. Over een paar jaar wordt opnieuw bekeken hoe groot het probleem is en welke oplossing nodig is.	!	4
13. Wajong-gerechtigden die geen toegang hebben tot vrijwillige verzekeringen	2022	Dit voorjaar heeft het kabinet ook het wetsvoorstel voor de verplichte basisverzekering arbeidsongeschiktheid voor zelfstandigen (Wet BAZ) naar de Tweede Kamer gestuurd. Met dit wetsvoorstel worden zelfstandigen verplicht verzekerd tegen arbeidsongeschiktheid. Dit geldt ook voor Wajong-gerechtigden die als zelfstandige gaan werken.		4
14. Samenloop verschillende werknemersregelingen (WW, ZW, WIA, etc.)	2022	Voor verschillende uitkeringen, zoals WW, ZW en WIA, lopen nu verbetertrajecten. Deze trajecten beïnvloeden elkaar. Daardoor is het een ingewikkeld vraagstuk en kost het tijd om tot een goede oplossing te komen.		2

Legenda voortgangfase

1. Nadere analyse van het knelpunt

2. Oplossingsrichtingen worden verkend

3. Stelselwijziging nodig

4. Oplossing in gang gezet

5. Opgelost

Knelpunten UWV	Jaartal	Update Augustus 2026	Prio	Voortgang fase
15. Complexiteit dwarsverbanden sociaal zekerheidsrecht en arbeidsrecht	2022	Dit knelpunt wordt meegenomen in het onderzoek van het ministerie en UWV naar een eenvoudigere WW. Dit volgt op een de uitkomsten van het onderzoek naar knelpunten in de WW. Het traject Vereenvoudiging WW is onderdeel van de Hervormingsagenda inkomensondersteuning (Zie Kamerbrief Voortgangsbrief Routekaart Hervormingsagenda inkomensondersteuning 2026 d.d. 9 juli 2026)		2
16. Verlofregelingen bij ouderschap	2024, 2022	Het wetsvoorstel is inmiddels gereed en staat in juli tot begin augustus open voor internetconsultatie. Dit is parallel aan alle toetsen en adviezen, waaronder de uitvoeringstoets van UWV. Vervolgens zal in najaar de Raad van State om advies worden gevraagd.		4
17. Complexiteit werkloosheidswet (WW)	2021	Zie knelpunt 16 Complexiteit dwarsverbanden sociaal zekerheidsrecht en arbeidsrecht.		2
18. Dienstverlening UWV aan volledig en duurzaam Arbeidsongeschikten (Wajong DGA en WIA/IVA) en WW-cliënten met een structurele functionele beperking	2021	Op 22 april 2026 is de Tweede Kamer geïnformeerd over de tussenrapportage van het experiment brede inzet re-integratie instrumenten (Kamerstukken II, 2025/26, 26 448, nr. 891). Hierin is aangegeven dat de eerste resultaten positief zijn en dat het minister het experiment blijft volgen. Ook is aangegeven dat er nu geen budget is om het experiment structureel te maken. Dat betekent dat UWV deze dienstverlening, op basis van het experiment, vanaf 1 januari 2027 niet meer aan nieuwe mensen kan aanbieden. De komende periode zal de minister bezien hoe we verder gaan met de re-integratiedienstverlening van UWV, ook voor deze doelgroep, mede gezien het kabinetsvoornemen om de IVA voor nieuwe gevallen af te schaffen. Daarbij zullen ook de verdere resultaten van dit experiment worden betrokken.		2

Legenda voortgangfase

1. Nadere analyse van het knelpunt

2. Oplossingsrichtingen worden verkend

3. Stelselwijzing nodig

4. Oplossing in gang gezet

5. Opgelost

Knelpunten UWV	Jaartal	Update Augustus 2026	Prio	Voortgang fase
19. Maatregelenbesluit socialezekerheidswetten	2021	Dit onderwerp maakt deel uit van de herziening dan de regels voor handhaving. Het kabinet past het Maatregelenbesluit socialezekerheidswetten aan. Zo sluiten de regels aan op het wetsvoorstel Handhaving sociale zekerheid. Ook worden de regels voor maatregelen eenvoudiger. Daarnaast gaat de Participatiewet onder hetzelfde besluit vallen. Daardoor gelden straks zoveel mogelijk dezelfde regels binnen de sociale zekerheid. Het besluit ligt nu voor advies bij de Raad van State. Het kabinet wil de nieuwe regels tegelijk met het wetsvoorstel Handhaving sociale zekerheid, per 1-1-2027 laten ingaan.		4
20. Kostendelersnorm in de Toeslagenwet	2021	De verkenning naar mogelijke vereenvoudigingsopties in de Toeslagenwet is afgerond. De verkenning is op 9 juli jl. met uw Kamer gedeeld.		2
21. Dagloonbesluit WIA	2021	Zie Kamerbrief Voortgangsbrieven Routekaart Hervormingsagenda inkomensondersteuning 2026 d.d. 9 juli 2026		2
22. Toerekensystematiek ERD/WGA	2021	Bij de uitwerking van ideeën voor aanpassingen van het stelsel voor ziekte en arbeidsongeschiktheid, naar aanleiding van OCTAS, kan ook naar dit knelpunt gekeken worden.		3
24. a. Voorzieningen (domein overstijgende hulpbehoefte, ongelijkheid in toegang)	2025	Bij de uitwerking van ideeën voor aanpassingen van het stelsel voor ziekte en arbeidsongeschiktheid, naar aanleiding van OCTAS, kan ook naar dit knelpunt gekeken worden. Het eerste knelpunt betreft de domeinoverstijgende hulpbehoefte van personen die naast werk ook voorzieningen nodig hebben in het dagelijks leven, en daarvoor met meerdere organisaties te maken hebben. Dit knelpunt betreft daarom niet enkel SZW-terrein en -beleid maar raakt aan VWS- en OCW-terrein. Het genoemde praktijkvoorbeeld betreft een situatie waarin het verlenen van voorzieningen van UWV niet is afgestemd op dienstverlening in een ander domein. UWV is gevraagd nader toe te lichten waar in wet- en regelgeving, in de uitvoering en in welke gevallen dit knelt.		1

Legenda voortgangfase

1. Nadere analyse van het knelpunt

2. Oplossingsrichtingen worden verkend

3. Stelselwijzing nodig

4. Oplossing in gang gezet

5. Opgelost

Knelpunten UWV	Jaartal	Update Augustus 2026	Prio	Voortgang fase
24. b. Voorzieningen (verschillende voorwaarden voor voorzieningen UWV en gemeentelijke doelgroep)	2025	Het tweede knelpunt betreft ongelijkheid in toegang en verschillende voorwaarden voor voorzieningen voor de UWV- en gemeentelijke doelgroep. In het coalitieakkoord 'Aan de Slag' is het streven opgenomen om het re-integratiebeleid van gemeenten meer te uniformeren. Het ministerie van SZW is een onderzoek gestart naar de mogelijkheden voor harmonisatie tussen gemeenten onderling en gemeenten en UWV. Het onderzoek moet een feitelijk beeld opleveren van de verschillende voorzieningen, de verschillen in de toepassing daarvan en de voorzieningen waarvoor harmonisatie tot verbeteringen kan leiden voor werkzoekenden/werknemers, uitvoerders en werkgevers. Naar verwachting wordt het onderzoek in het tweede kwartaal van 2027 afgerond.		1
24. c. Voorzieningen (inzet jobcoaching)	2025	Als laatste wordt het breder inzetten van de jobcoach genoemd. Dit punt volgt uit een UWV-onderzoek naar ervaren knelpunten en verbetermogelijkheden. Naar aanleiding van de uitkomsten van dit onderzoek werkt UWV aan verbetering van het instrument jobcoaching binnen eigen beleid. Zo is het sinds 1 januari 2025 mogelijk gemaakt om jobcoaching in te zetten bij kleinere arbeidscontracten en mag de jobcoach bij naderend baaneinde de werknemer begeleiden naar ander werk.		4

Legenda voortgangfase

1. Nadere analyse van het knelpunt

2. Oplossingsrichtingen worden verkend

3. Stelselwijziging nodig

4. Oplossing in gang gezet

5. Opgelost

9.2 Stand van zaken knelpunten SVB

Knelpunt	Jaartal	Update september 2026	Prio	Voortgangfase
1. Één kindregeling	2026	Op 18 juni is de Tweede Kamer geïnformeerd over de uitgangspunten en leidende principes voor een nieuwe kindregeling. Het ministerie van SZW werkt deze plannen nu verder uit. Dat gebeurt samen met de SVB, het ministerie van Financiën en de Dienst Toeslagen. De Tweede Kamer ontvangt eind 2026 meer informatie over de uitkomsten.	!	2
2. Handhaving Internationaal	2021	Het ministerie van SZW, de SVB en UWV hebben met een aantal landen afspraken gemaakt over andere manieren van handhaven. Voor deze aanpak is Nederland wel afhankelijk van de medewerking van de organisaties die vergelijkbaar zijn met UWV en de SVB in deze andere landen en van de bereidheid van die landen zelf.		4
3. Leefvormen AOW	2021/2026	De regels over samenwonen en partnerschap in de AOW zijn ingewikkeld. Daardoor is het voor veel mensen niet altijd duidelijk waar zij recht op hebben. Het kabinet werkt daarom aan een voorstel voor een objectief partnerbegrip. Dat maakt de AOW makkelijker voor burgers en voor de uitvoering. Ook kan het ervoor zorgen dat meer ouderen gaan samenwonen of voor elkaar zorgen. Er wordt gewerkt aan een wetsvoorstel dat naar verwachting in het najaar van 2026 in concept klaar is. Voor dit voorstel is jaarlijks € 130 miljoen nodig, dekking hiervoor ontbreekt.	!	3
4. Duurzaam gescheiden leven	2021/2026	Dit knelpunt hangt samen met de bredere herziening van de regels over leefvormen in de AOW. Het kabinet wil deze eenvoudiger maken met een objectief partnerbegrip. Aan een voorstel hiervoor wordt nu gewerkt. Als het kabinet besluit dit niet in te voeren, kan het knelpunt ook met een aparte wetwijziging worden opgelost.	!	3

Legenda voortgangfase

1. Nadere analyse van het knelpunt

2. Oplossingsrichtingen worden verkend

3. Stelselwijziging nodig

4. Oplossing in gang gezet

5. Opgelost

Knelpunt	Jaartal	Update september 2026	Prio	Voortgangfase
5. Menselijke maat in het sanctiebeleid	2022	De Tweede Kamer heeft op 2 juli het wetsvoorstel Handhaving sociale zekerheid aangenomen. De Eerste Kamer behandelt het wetsvoorstel naar verwachting dit najaar. De bedoeling is dat de wet op 1 januari 2027 ingaat. De bijbehorende algemene maatregelen van bestuur, zoals het Boetebesluit socialezekerheidswetten en het Maatregelenbesluit socialezekerheidswetten liggen op dit moment voor advies bij de Raad van State.	!	4
6. Gegevensdeling ten behoeve van proactieve dienstverlening	2023	Het wetsvoorstel proactieve dienstverlening SZW wordt op dit moment behandeld in de Tweede Kamer. In het onderliggende concept besluit wordt gegevensdeling tussen UWV, SVB en gemeenten mogelijk gemaakt voor proactieve dienstverlening. De voorbereidingen voor de uitvoering zijn al begonnen.	!	4
7. Pilot: terugdringen niet-gebruik in de AIO	2023	Pilot met UWV is gerealiseerd. Daaruit blijkt dat de techniek goed werkt. Wel is meer informatie over inkomen en vermogen nodig om meer mensen te kunnen bereiken. Met de invoering van de Wet proactieve dienstverlening wordt gewerkt aan de volgende stap.		5

Legenda voortgangfase

1. Nadere analyse van het knelpunt

2. Oplossingsrichtingen worden verkend

3. Stelselwijzing nodig

4. Oplossing in gang gezet

5. Opgelost

9.3 Stand van zaken knelpunten LCR

Knelpunt	Jaartal	Update september 2026	Prio	Voortgang fase
1. Zieke ouders stuiten op drempel door arbeidseis bij kinderopvangtoeslag	2025	Gemeenten kunnen nu gebruikmaken van de handreiking voor Sociaal Medische Indictie (SMI). Het ministerie van SZW en de VNG blijven het SMI-beleid verbeteren.		4
2. Bestaanszekerheid mensen met arbeidsbeperking onder druk (fiscale achteruitgang)	2025	Dit knelpunt is inmiddels opgelost. Per 2026 zijn de inkomensgrenzen van de arbeidskorting aangepast. Hiermee is het belastingnadeel verdwenen voor mensen die in deeltijd werken en minder verdienen dan iemand die voltijds werkt voor het minimumloon. Daarnaast is er een nieuwe cao 'Aan de slag' afgesloten. Hierdoor stijgt ook het loon van medewerkers van sociaal ontwikkelbedrijven die meer verdienen dan het wettelijk minimumloon.		5
3. Risico's van over de grens werken	2024	Het kabinet blijft aandacht besteden aan de gevolgen van de combinatie van de belastingregels en regels in de sociale zekerheid voor mensen in de grensregio's (zie: Reactie op nadere vragen over de aanbeveling van het Benelux Parlement inzake grensoverschrijdend telewerk (35714, N). Ook zorgt het kabinet voor duidelijke informatie. Zo kunnen grenswerkers beter begrijpen welke regels voor hen gelden. Grenswerkers zijn mensen die in een ander land werken, wonen of studeren. De Europese Unie heeft een voorlopig akkoord bereikt over nieuwe en aangepaste regels voor de coördinatie van de socialezekerheidsstelsels (Verordening 883/2004). Nederland blijft zich inzetten om deze regels te verbeteren. De Tweede Kamer is hierover geïnformeerd (Kamerstukken 29 861 Nr. 189). Samen met de uitvoeringsorganisaties werken we ook aan oplossingen voor de lange termijn. Zo moet de internationale dienstverlening van de SVB goed uitvoerbaar blijven. Onlangs is de Tweede Kamer geïnformeerd over het onderzoek naar de internationale dienstverlening van de SVB en de mogelijkheden om die eenvoudiger te maken. (Kamerstukken II 2025/26, 29362, nr. 407).		4

Legenda voortgangfase

1. Nadere analyse van het knelpunt

2. Oplossingsrichtingen worden verkend

3. Stelselwijziging nodig

4. Oplossing in gang gezet

5. Opgelost

Knelpunt	Jaartal	Update september 2026	Prio	Voortgang fase
4. Onvoorziene risico's bij voorwaardelijke financiering en keteneffecten	2024	Soms krijgen mensen later alsnog geld waar zij eerder recht op hadden. Dat gebeurt bijvoorbeeld als een uitkering in een eerder jaar te laag was. Door deze nabetaling lijkt het inkomen in het jaar van uitbetaling ineens veel hoger. Daardoor kunnen mensen minder toeslagen of andere inkomensafhankelijke regelingen krijgen. Dat is niet de bedoeling. Daarom werkt het kabinet aan een nieuwe maatregel waarbij de nabetaling telt niet meer meetelt voor het inkomen dat wordt gebruikt om de hoogte van toeslagen en andere inkomensafhankelijke regelingen te berekenen. Er wordt nog wel belasting over de nabetaling afgedragen. Het kabinet heeft geld beschikbaar gemaakt voor deze maatregel. Ook wordt een wetsvoorstel voorbereid. De verwachting is dat de nieuwe regels in 2030 ingaan.		3
5. Alleenstaanden zonder kinderen	2024	De LCR plaatste vraagtekens bij de mate waarin het fiscale stelsel is ingesteld op het toenemende aantal alleenstaanden. Volgens LCR kennen tweeverdieners fiscale voordelen en alleenstaanden met een uitkering juist nadelen. In de stand van de uitvoering Sociale Zekerheid van juni 2024 staat een uitgebreide appreciatie van dit door LCR benoemde knelpunt. Analyse van partnerbegrippen toont daarnaast aan dat alleenstaanden in de fiscaliteit voordelen missen, maar in de sociale zekerheid en toeslagen juist hogere bedragen krijgen. Daarnaast wordt bij wijzigingen in zowel de sociale zekerheid en fiscaliteit altijd rekening gehouden met de inkomens van diverse groepen, waaronder ook alleenstaanden. Op specifiek alleenstaanden loopt of komt verder geen apart traject.		3
6. Loonloze periode uitkering, uitkering structureel te laag vastgesteld	2023	Knelpunt opgelost.		5

Legenda voortgangfase

1. Nadere analyse van het knelpunt

2. Oplossingsrichtingen worden verkend

3. Stelselwijziging nodig

4. Oplossing in gang gezet

5. Opgelost

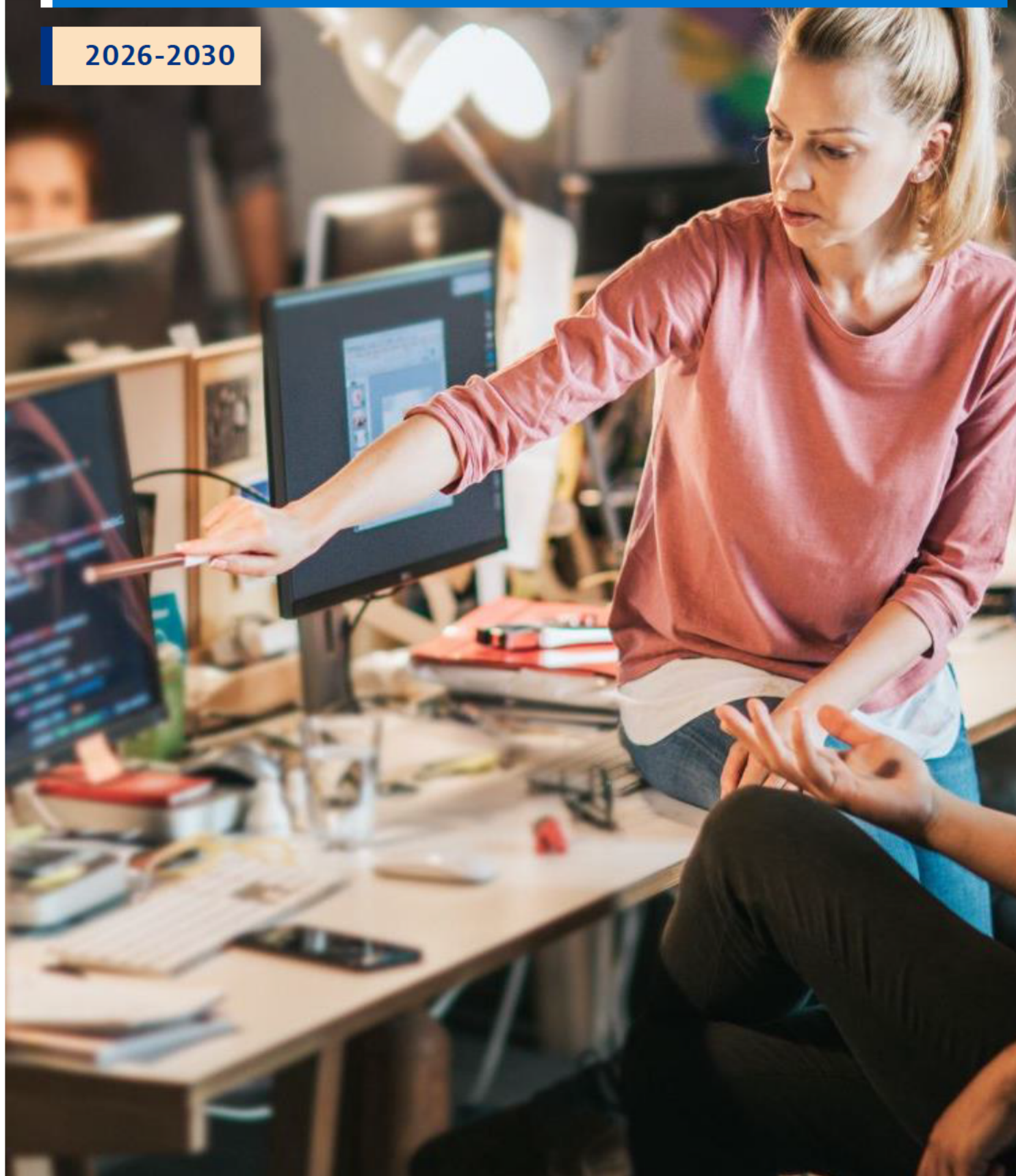
Knelpunt	Jaartal	Update september 2026	Prio	Voortgang fase
7. Vrijwilligers in de knel door hardheden vrijwilligersvergoeding Belastingdienst	2023	De LCR heeft aandacht gevraagd voor de regels voor de vrijwilligersvergoeding. Het ministerie van SZW heeft dit onderzocht. Daarbij is gesproken met LCR, Iederin, de ministeries van Financiën, VWS en SZW en uitvoeringsorganisaties UWV en SVB. Alle betrokken organisaties hebben hun mening gegeven. Daarna zijn de verschillende standpunten besproken met de betrokken bewindspersonen. De conclusie is dat de vrijwilligersvergoeding niet kan worden aangepast. Dat zou niet passen bij het doel van de regeling. De regeling is bedoeld als een vaste vergoeding voor kosten die vrijwilligers maken.		3
8. Pgb'ers die ontslagen worden hebben recht op WW	2023	Op 30 maart 2023 besloot de Centrale Raad van Beroep (CRvB) dat een deel van de pgb-dienstverleners ten onrechte niet verzekerd is voor de Werkloosheidswet (WW). Volgens de rechter leidt dit tot ongelijke behandeling van mannen en vrouwen. Door deze uitspraak kunnen pgb-dienstverleners die in loondienst werken verplicht verzekerd zijn voor de WW en de overige werknemersverzekeringen. Het ministerie van SZW heeft daarom samen met de ministeries van Financiën en VWS en de uitvoeringsorganisaties SVB, Belastingdienst en UWV een wetsvoorstel gemaakt. Daarmee worden de regels aangepast aan de uitspraak van de rechter. De behandeling van het wetsvoorstel duurde langer dan verwacht. Daardoor kon de wet niet op 1 januari 2026 ingaan. De SVB en andere betrokken organisaties hadden hun voorbereidingen al afgerond. Daarom voeren zij het wetsvoorstel sinds 1 januari 2026 alvast uit, alsof de wet al geldt. In het wetsvoorstel is hierom opgenomen dat de wet later met terugwerkende kracht kan ingaan. De Eerste Kamer behandelt het wetsvoorstel naar verwachting in september.		4

Dit document is een uitgave van:

Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid

Meerjarenplan Preventie en Handhaving UWV

2026-2030

Voorwoord

In dit tweede meerjarenplan Preventie en Handhaving UWV blijven we vasthouden aan de koers om dienstverlening te bieden met de menselijke maat en vertrouwen als uitgangspunt. Terecht, want samen hebben we stappen gezet om het voor cliënten makkelijker te maken om de regels na te leven en daarmee terugvorderingen en sancties te voorkomen. Tegelijkertijd zien we dat er steeds meer constructies en georganiseerd misbruik naar boven komen, waar we onderzoek naar doen. Samenwerken met onze ketenpartners is cruciaal om dat georganiseerde misbruik te bestrijden. We kunnen niet uitsluiten dat we te maken krijgen met nieuwe fenomenen. Sommige fenomenen komen onverwachts, terwijl anderen al zijn opgemerkt in de organisatie. Tegelijkertijd zorgen de beperkingen in onze bevoegdheden ervoor dat niet elk fenomeen direct en adequaat kan worden bestreden.

We balanceren tussen preventie en repressie, twee kanten van handhaving waar de samenleving, burgers én politiek hoge verwachtingen van hebben. Die balans komt ook tot uitdrukking in de naamswijziging naar Preventie en Handhaving.

Meer aandacht voor de menselijke maat in dienstverlening heeft ons kritischer gemaakt op ons eigen handelen. We hebben soms fouten moeten herstellen en de onderliggende oorzaken opgelost. Op het gebied van datagedreven handhaving hadden we hoge ambities en de realisatie daarvan hebben we moeten bijstellen. We hebben soms even pas op de plaats gemaakt om die zorgvuldigheid te kunnen waarborgen. Een gevolg van de grote verantwoordelijkheid en eisen die horen bij ons werkveld.

Vanuit het fundament dat er ligt kunnen we weer vooruit kijken. We zijn trots op de steeds intensievere samenwerking met ketenpartners, zowel nationaal als internationaal. Dat geeft ons vertrouwen dat in het nieuwe meerjarenplan nóg meer resultaat behaald wordt uit samenwerking. Daarnaast vergroten we de menselijke maat in de dienstverlening door de kansen en mogelijkheden te zien bij een overtreding. Zo kunnen we doen wat telt: mensen laten meedoen en waar nodig de relatie met de cliënt herstellen. Onze ambities binnen het datagedreven handhaven zijn onverminderd hoog. We willen nog sneller ontwikkelingen en patronen zien door deze in een zo vroeg mogelijk stadium te herkennen.

Preventie en handhaving blijft onlosmakelijk verbonden met de dienstverlening van UWV. We kijken vol vertrouwen uit naar de belangrijke stappen die we de komende jaren binnen preventie en handhaving gaan maken.

De Raad van Bestuur van UWV, mei 2026

Inhoudsopgave

Voorwoord	2
Inhoudsopgave	3
Toezihtsvisie	4
Onze ambities voor 2030	6
Kansen van de cliënt zien bij een (mogelijke) overtreding	6
Terugvorderingen voorkomen en passende sancties opleggen	6
Letter én geest van de wet, zowel voor cliënten als werkgevers	7
Vereenvoudigen en uniformeren	8
Uitvoerbare en handhaafbare wetgeving	8
Wetsvoorstel Handhaving Sociale Zekerheid	8
Modernisering Wet SUWI	8
Begeleiden	9
Optimaliseren systemen en processen	9
Werken aan kwaliteit en vakmanschap	9
Handhaving als sluitstuk voor misbruik	10
Digitaal risicogericht toezicht	12
Risicobeheersing	12
Data gedreven toezicht	13
Fenomenen onderzoeken	13
Samen werken	14
Samenwerkingsverbanden	14
Internationaal	14
Colofon	16

Toezichtvisie

Wij zijn een organisatie van mensen voor mensen. Met onze dienstverlening dragen we bij aan bestaanszekerheid. Wanneer werken (tijdelijk) niet mogelijk is, ondersteunen we mensen om weer stappen te maken richting duurzaam betaald werk en bieden we inkomenszekerheid. Om dit goed te kunnen doen en om het draagvlak voor de werknemersregelingen te behouden, is het belangrijk dat mensen en organisaties zich aan geldende regels houden. Deze regels en voorwaarden sluiten aan op onze maatschappelijke opgaven en dragen bij aan ons gezamenlijk doel: een samenleving waarin zoveel mogelijk mensen meedoen. Daarom zijn het faciliteren en stimuleren van regelnaleving en het handhaven bij regelovertreding essentiële taken van UWV.

Preventie en handhaving met vertrouwen, zonder naïef te zijn

De uitkeringen, subsidies en voorzieningen die UWV verstrekt, zijn onderdeel van het socialezekerheidsstelsel. Wederkerigheid is een belangrijk uitgangspunt binnen dit stelsel. De regels en voorwaarden die we met elkaar hebben afgesproken rond het ontvangen van een uitkering zijn belangrijk voor het functioneren van het stelsel. Ze moeten weergeven wat de maatschappij eerlijk en redelijk vindt als je een uitkering (of andere ondersteuning) krijgt. De meeste mensen en bedrijven die een beroep op ons doen, onderschrijven deze afspraken en houden zich eraan. Daarom nemen we het vertrouwen in mensen als uitgangspunt en richten we onze dienstverlening zo in dat zij de regels eenvoudig kunnen naleven. Waar nodig, bieden we passende ondersteuning. Als het toch een keer fout gaat, kijken we naar de letter en de geest van de wet én de mens met diens specifieke situatie.

Dat alleen is onvoldoende om de maatschappij vertrouwen in het solidaire stelsel en de uitvoering daarvan te geven en draagvlak te behouden. Er zijn ook mensen en organisaties die zich doelbewust niet aan de regels houden. Naast financiële schade, zorgt het ongecorrigeerd blijven van deze overtredingen voor schade aan het rechtsgevoel bij burgers en bedrijven.¹ De maatschappij moet erop kunnen vertrouwen dat UWV deze situaties onderkent en er gepast op reageert. Onderdeel van ons werk is dus borgen dat publiek geld en ondersteuning alleen terecht komen bij mensen en organisaties die er recht op hebben en zich aan de voorwaarden houden. Tegen misbruik treden we op, als dat nodig is samen met andere publieke dienstverleners.

Onze visie

We willen dat het socialezekerheidsstelsel voor iedereen werkt: eerlijk, betrouwbaar en zonder misbruik. Handhaving is noodzakelijk voor het draagvlak en de legitimiteit van het stelsel.

Onze missie

Toezicht en handhaving zijn onderdeel van onze dienstverlening. Ons handelen is preventief waar het kan, regelovertreding detecteren we snel en slim en repressieve handhaving vormt het sluitstuk. Samen met interne en externe partijen benutten we onze expertise op het gebied van risicobeheersing om het handhavingstelsel te verstevigen.

In onze visie en missie komen een aantal principes terug die bepalend zijn voor de wijze waarop we invulling geven aan handhaven binnen UWV. Deze principes staan hieronder uitgewerkt.

Naleving makkelijker maken

Het moet makkelijk zijn om de regels na te leven en moeilijk om de fout in te gaan. Hierbij houden we ook rekening met een verschil tussen wat van cliënten verwacht wordt en wat zij daadwerkelijk aankunnen. Deze redzaamheid wordt niet alleen bepaald door intelligentie (het denkvermogen), maar ook door het doenvermogen, het vermogen om in actie te kunnen komen, met tegenslagen om te kunnen gaan en vol te blijven houden. Om naleving makkelijk te maken zetten we in op het vereenvoudigen van regels en processen.

Misbruik mag niet lonen

We helpen mensen om geen fouten te maken, maar we zijn niet naïef. Er is ook een kleine groep die bewust misbruik wil maken van de sociale zekerheid met als doel daar financieel gewin uit te halen. Voor deze groep moet er een vooruitzicht zijn van effectieve detectie en een stevige aanpak.

Duidelijke voorbeelden van echt misbruik vinden we overtredingen die georganiseerd zijn, die voor de Nederlandse wet een misdrijf kunnen zijn, of waarvan het schadebedrag zo groot is dat het onder het strafrecht valt.

¹ Algemene Rekenkamer (2025). *Door de mazen van toezicht en handhaving; Rode draden uit 12,5 jaar onderzoek*

Toezicht op de bedoeling

Naast de wet staat de mens met diens specifieke situatie centraal, samen vormen ze het uitgangspunt van ons handelen. In de contacten met cliënten en bedrijven gaat het over de uitkeringssituatie en het perspectief. De wederzijdse verwachtingen komen daarin terug, evenals de bedoeling in termen van rechten en plichten. Ondanks de repressieve kant van handhaven, houden we voor ogen dat het de kerntaak van UWV is dat mensen (blijven) meedoen aan de samenleving. Hoe lastig dat soms ook is. Om de ruimte voor de menselijke maat te bewaken, handhaven we ethisch en integer en zijn we kritisch richting onszelf en de wetgever. We blijven continu leren wat nodig is voor ons toezicht qua preventie in de wijze waarop we handhaven en waar kansen liggen voor cliënten door verder te kijken dan een mogelijke overtreding.

Samenwerken

Mensen willen één overheid ervaren en niet steeds aan verschillende instanties en dezelfde gegevens doorgeven. Fouten en terugvorderingen kunnen voorkomen worden door uitwisseling van betrouwbare gegevens. Daarom werken we samen met andere partijen om gegevens en expertise uit te wisselen. We werken samen om fouten te verminderen, maar ook om misbruik te bestrijden.

De wijze waarop misbruik plaatsvindt, wordt steeds geavanceerder en verfijnder. Dat geldt op nationaal en internationaal gebied. Om verschullende soorten misbruik en ondermijning effectief aan te pakken, werken we samen met nationale en internationale ketenpartners. We trekken gezamenlijk op in de bestrijding van complexe fenomenen en ondermijning.

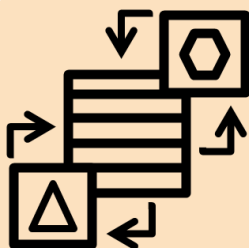
Risicogericht en data gedreven handhaven

Door middel van een risicogerichte en data gedreven handhavingsstrategie richt UWV zich op de hoogst geprioriteerde misbruikrisico's. Het gebruik van data is cruciaal om overtredingen te voorkomen en te detecteren. Het helpt ons de risico's te herleiden vanuit patronen die de data zichtbaar maken. Na het in kaart brengen van de risico's kiezen we de juiste beheersmaatregelen om te zorgen dat deze risico's zich zo min mogelijk openbaren. Vervolgens meten we of het beoogde effect van de beheersmaatregelen wordt bereikt. Ondertussen monitoren we waar nieuwe risico's ontstaan en of bestaande risico's veranderen door bijvoorbeeld wijzigingen in wet- en regelgeving.

Preventie

Handhaafbare
wetgeving

Vertaling van
wetgeving naar
systemen en
inrichting primaire
UWV-klantprocessen

Investeren in kennis
en kunde van
medewerkers (ook op
(bewustzijns)gebied
van misbruik en
oneigenlijk gebruik)

Controle en sanctie

Controles
of (data)analyses
met onderzoek
of sanctionering
als mogelijk gevolg

Onze ambities voor 2030

Vanuit onze maatschappelijke opdracht en ontwikkelingen in de samenleving vullen wij de UWV ambities vanuit handhavingsperspectief als volgt in:

- Duurzaam aan het werk; kansen van de cliënt zien bij een (mogelijke) overtreding
- Meer zekerheid over inkomen; terugvorderingen voorkomen en passende sancties opleggen
- Cliënt en werkgever centraal in dienstverlening; letter én de geest van de wet, zowel voor cliënten als werkgevers

Kansen van de cliënt zien bij een (mogelijke) overtreding

Het is de ambitie van UWV dat mensen duurzaam aan het werk gaan, zijn en blijven. Daarom willen we verder kijken dan de overtreding en de kansen en mogelijkheden benutten om de cliënt te begeleiden naar werk. Door te beginnen met een regionale pilot onderzoeken we hoe we dit kunnen realiseren voor mensen met een arbeidsongeschiktheidsuitkering en welke aanpassingen er gedaan moeten worden in de dienstverlening. Door vaker te kijken naar wat wél kan is het de bedoeling om minder vaak een beroep te doen op de schaarse artsencapaciteit.

Verder kijken dan de overtreding speelt ook binnen de samenwerking met externe partijen. In de samenwerkingsverbanden richten we ons op georganiseerde vormen van misbruik. Daarbij treffen we ook cliënten aan die makkelijk beïnvloedbaar zijn en zich in een kwetsbare positie bevinden. Deze cliënten zijn gebaat bij dienstverlening om zich los te kunnen maken van deze positie. Aan de andere kant willen we dat de kwaadwillende partij (bijvoorbeeld een malafide werkgever, tussenpersoon of derde) wordt aangepakt. Door UWV of door een ketenpartner.

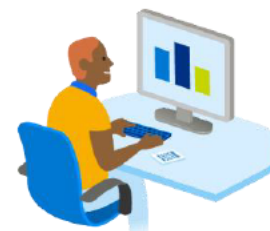
Ambitie UWV	Duurzaam aan het werk		
Subdoelstelling	De duurzame arbeidsparticipatie van cliënten is verhoogd door proactieve en vroegtijdige ondersteuning		
Invulling via preventie en handhaven	Kansen van de cliënt zien bij een (mogelijke) overtreding		
	Aanpassingen in de dienstverlening om kansen en mogelijkheden van de cliënt te zien bij een overtreding	Herkennen en erkennen van cliënten in een kwetsbare positie	Handelingsperspectief ontwikkelen t.a.v. werkgevers en derden die mensen in een kwetsbare positie misbruiken
Vereenvoudigen en uniformeren	•		
Begeleiden	•	•	•
Digitaliseren			
Samen werken	•	•	•

Terugvorderingen voorkomen en passende sancties opleggen

Zekerheid over het inkomen is van belang om ervoor te zorgen dat mensen overzicht hebben, meer grip ervaren op hun situatie en inzicht krijgen in welke gevolgen een verandering heeft op hun inkomstenbronnen. Terugvorderingen zorgen voor stress en een gevoel van machteloosheid. Onderzoek toont aan dat hoe hoger de terugvordering, hoe meer negatieve effecten er volgen.

De wet- en regelgeving die UWV uitvoert, is complex. Complexe processen en regelgeving maken het voor cliënten niet altijd makkelijk om regels na te leven. We willen terugvorderingen, soms veroorzaakt door overtredingen, voorkomen, zeker wanneer dit mogelijk is door gegevens uit basisregistraties van de overheid beter te gebruiken. De afgelopen jaren is hard gewerkt om de gegevens waar UWV al over beschikt, beter te gebruiken. Dat breiden we de komende jaren uit naar de andere relevante basisregistraties en we werken aan betere gegevensuitwisseling met ketenpartners zoals de SVB, Belastingdienst en KvK om de administratieve lasten verder te verlichten. Gegevens die voor UWV toegankelijk en beschikbaar zijn, hoeven cliënten niet meer apart door te geven.

Risicomanagement stelt ons in staat weloverwogen keuzes te maken in de aanpak en beheersing van risico's die volgen uit de wet- en regelgeving. Het gericht aanpakken van risico's op misbruik en oneigenlijk gebruik doen we met geavanceerd risicomanagement. We houden zicht op de nieuwe en bekende risico's, treffen beheersmaatregelen voor de hoogst geprioriteerde risico's en beoordelen het effect van de beheersmaatregelen. Zo voorkomen we fouten, detecteren we misbruik en voorkomen we een (onnodig hoge) terugvordering.

Het voorkomen van administratieve fouten, geeft ons meer ruimte om onderzoek te doen naar bewuste overtredingen en nieuwe fenomenen. Het in kaart blijven brengen van (nieuwe) risico's op overtredingen, geeft ons inzicht in de aard van zowel vergissingen als bewust misbruik. Door alert te blijven op de beheersing van deze risico's, beperken we zowel de mogelijkheden voor cliënten om fouten te maken als om bewust de regels te overtreden. Bij een overtreding is een sanctie op z'n plaats. In 2027 wordt de wet Handhaving Sociale Zekerheid ingevoerd waarin het sanctiebeleid wordt versoepeld.

Ambitie UWV	Meer zekerheid over inkomen		
Subdoelstelling	Hoge vorderingen zijn voorkomen		
Invulling via preventie en handhaven	Terugvorderingen voorkomen en passende sancties		
	Gegevens uit basisregistraties van de overheid gebruiken	Signaleren en voorkomen van fouten d.m.v. risicomangement	Passende sancties opleggen
Vereenvoudigen en uniformeren	•	•	•
Begeleiden	•	•	
Digitaliseren	•	•	
Samen werken	•		

Letter én geest van de wet, zowel voor cliënten als werkgevers

UWV biedt meer ruimte aan dienstverlening met de menselijke maat. Zodat cliënten zich gezien, gehoord en geholpen voelen. Naast de wet staat de mens met zijn of haar specifieke situatie centraal, samen vormen ze het uitgangspunt van ons handelen. Cliënten mogen drempelloze dienstverlening van UWV verwachten. Omgekeerd verwachten wij dat cliënten zich aan de regels houden, als we een sanctie opleggen dan doen we dat passend en met de menselijke maat. We helpen mensen zich aan de regels te houden door alert te zijn in de contacten met onze cliënten en geven extra uitleg om vervelende situaties te voorkomen.

We handelen naar de letter én de geest van de wet en passen maatwerk toe wanneer dat nodig is. Er is meer aandacht voor de persoonlijke en financiële situatie van de cliënt. Daarbij zijn we ervan bewust dat een handhavingsonderzoek kan zorgen voor frictie en druk zet op de relatie. We onderzoeken hoe we de dienstverlening vorm kunnen geven om dit te voorkomen en de relatie zo nodig hersteld kan worden. We willen onze medewerkers optimaal ondersteunen om juiste en tijdige dienstverlening te bieden. Daarom zetten we in op een digitale transitie en innovatie en maken we de dienstverlening efficiënter en effectiever.

Onze benadering wordt proactief en persoonlijker. We willen het contact herstellen met mensen die meerdere keren niet op afspraken verschijnen of waar zonder duidelijke reden geen contact meer mee mogelijk is. Op deze manier zijn we nabij, en worden maatregelen zoals een schorsing of waarschuwing voorkomen. Ook werken we aan een contactstrategie waarmee we nabij willen zijn voor cliënten die in het buitenland wonen.

Naast alle inzet om te voorkomen dat cliënten fouten maken, zijn we ons ook bewust dat mensen de grenzen van de wet opzoeken en daaroverheen gaan – zowel individueel als georganiseerd. We zijn niet naïef. Het is onze ambitie om in de komende jaren de focus verder te verleggen naar zaken waarin doelbewust misbruik aan de orde is. Waar het kan, doen we dit samen met ketenpartners en gebruiken we moderne technieken om dit soort zaken te detecteren. Wanneer regelovertreding toch plaatsvindt, stelt UWV het sanctioneren van echt misbruik boven dat van kleine regelovertredingen en fouten. Deze focus betekent dat we kleine regelovertredingen zoveel mogelijk oplossen met dienstverlening in plaats van met sancties.

Ambitie UWV	Cliënten en werkgevers centraal in onze dienstverlening		
Subdoelstelling	Onze handhaving is rechtvaardig en proportioneel		
Invulling via preventie en handhaven	Letter én geest van de wet, zowel voor cliënten als werkgevers		
	Toezicht op de bedoeling	Betere ondersteuning van medewerkers door digitalisering en innovatie	Focus op echt misbruik
Vereenvoudigen en uniformeren		•	
Begeleiden	•		
Digitaliseren	•	•	•
Samen werken	•		•

Vereenvoudigen en uniformeren

Voor veel mensen is het sociale zekerheidsstelsel een wirwar van regels die onnavolgbaar zijn. Een fout is dan snel gemaakt. Mensen lopen vast in het systeem, bijvoorbeeld wanneer iemand afhankelijk is van verschillende regelingen en meerdere inkomstenbronnen. Dat zorgt ervoor dat de cliënt moeilijk inzicht krijgt in zijn situatie en geen grip ervaart. Ook werkgevers vinden de sociale zekerheid vaak ingewikkeld, terwijl zij met de dienstverlening van UWV een belangrijke bijdrage kunnen leveren aan een inclusieve arbeidsmarkt waar mensen duurzaam aan het werk zijn.

Om het verschil te kunnen maken voor de mensen die onze dienstverlening gebruiken, is het nodig dat wet- en regelgeving goed uitvoerbaar en handhaafbaar is. Daar waar de wet- en regelgeving goede dienstverlening belemmert, zetten we ons in om de knelpunten weg te nemen.

Uitvoerbare en handhaafbare wetgeving

Goede dienstverlening en handhaven start bij de wet- en regelgeving. Die dient zo min mogelijk ruimte te bieden aan misbruik en oneigenlijk gebruik. Om regelnaleving te bevorderen zijn regels nodig die, naast handhaafbaar en uitvoerbaar, ook begrijpelijk en doelmotiverend zijn. UWV beoordeelt nieuwe of gewijzigde wet- en regelgeving op uitvoerbaarheid. Hiermee signaleren we of wet- en regelgeving onduidelijk is, waardoor fouten ontstaan. Eventuele risico's op misbruik en oneigenlijk gebruik worden onder de aandacht van de wetgever gebracht. De doenvermogenstoets helpt UWV bij de beoordeling of burgers en bedrijven de regelingen die UWV uitvoert kunnen begrijpen, weten wat de regels zijn en ernaar kunnen handelen.

UWV is een lerende organisatie. Wanneer UWV opmerkt dat specifieke regels niet goed nageleefd worden, deelt UWV deze bevindingen met het ministerie van SZW met als doel om de wet- en regelgeving aan te passen.

Vereenvoudiging van wet- en regelgeving

In de jaarlijkse knelpuntenbrief roepen we op om de regels rondom uitkeringen te vereenvoudigen. Ook zien we dat regels soms gedateerd zijn en niet meer passen bij de huidige tijd. Dit bemoeilijkt de uitlegbaarheid en ook ons toezicht. Zo hebben we voorgesteld om de Toeslagenwet af te schaffen in combinatie met het verhogen van de hieraan gerelateerde uitkeringen tot het sociaal minimum. Daarnaast is onze dringende oproep om het arbeidsongeschiktheidsstelsel eenvoudiger te maken. Op dit moment is de WIA onuitvoerbaar, wat bevestigd is door de Algemene Rekenkamer.

Wetsvoorstel Handhaving Sociale Zekerheid

Nadat de Centrale Raad van Beroep de scherpe randen van de Wet aanscherping handhaving en sanctiebeleid SZW-wetgeving heeft afgehaald, is SZW in 2022 gestart met een herijking van het handhavingsinstrumentarium. Dit heeft geleid tot het wetsvoorstel Wet Handhaving Sociale Zekerheid die op 1 januari 2027 van kracht moet gaan. Deze nieuwe wet raakt de kern van de handhavingswerkzaamheden van UWV.

Implementatie

De belangrijkste wijziging binnen deze wetgeving is dat het sanctiebeleid wordt versoepeld. Dit geldt zowel voor het sanctiebeleid ten aanzien van de inlichtingenplicht (Boetebesluit) als ten aanzien van de inspanningsplicht (Maatregelenbesluit). Sancties worden lager of van kortere duur. Daarnaast wordt het voor UWV mogelijk dat wanneer cliënten zich onttrekken aan een handhavingsonderzoek, de uitkering kan worden geschorst en indien nodig kan worden beëindigd.

Overtreding inlichtingenplicht

In de nieuwe wet wordt onderscheid gemaakt tussen lichte en zware overtredingen. Het uitgangspunt is dat bij een lichte overtreding in beginsel geen boete wordt opgelegd (invulling van 'het vergisrecht'), maar wordt afgezien van een boete of wordt volstaan met een waarschuwing. Wanneer een bestuursrechtelijke boete wel passend is, is het uitgangpercentage voor een lichte overtreding 5% van het benadelingsbedrag en voor een zware overtreding 15% van het benadelingsbedrag. Ook zijn de maximumbedragen voor een boete verlaagd. Dit betekent dat onze systemen moeten worden aangepast en onze medewerkers moeten worden opgeleid om dit nieuwe kader op een zorgvuldige manier toe te passen.

Overtreding inspanningsplicht

Het reparatoire karakter van een maatregel komt beter naar voren in het nieuwe maatregelenbesluit. Deze categorie sancties is bedoeld als stimulans om te zorgen dat mensen zich een volgende keer wel aan hun (inspannings)verplichting houden. Het nieuwe maatregelenbesluit neemt hardheden weg door de bevoegdheden te verruimen en de standaardduur van maatregelen te verkorten.

Modernisering Wet SUWI

Het brede palet aan taken van UWV is vastgelegd in de Wet structuur uitvoeringsorganisatie werk en inkomen (SUWI). Ook staan hierin de grondslagen om gegevens te kunnen delen met andere partijen. De komende jaren werkt UWV samen met SZW aan modernisering van deze wetgeving. Gegevensdeling is essentieel om cliënten beter te kunnen helpen, bijvoorbeeld om terugvorderingen te voorkomen of cliënten met financiële problemen te helpen. Daarnaast willen we deze wet -en regelgeving verduidelijken en meer in lijn brengen met de huidige (maatschappelijke) ontwikkelingen. Dit gaan we doen door de toezichtstaak van UWV expliciet op te nemen met daarin een uitwerking van onze strategie van risicogericht en data gedreven handhaven.

Begeleiden

Bij rechten en plichten hoort toezicht op regel naleving. Overtreders spreken we aan op hun gedrag en kunnen een sanctie krijgen. Het is onaanvaardbaar als mensen zich niet aan de regels houden met als doel om daar financieel op vooruit te gaan. Om cliënten na een regelovertreding weer op de juiste weg te geleiden moet toezicht als onderdeel van de UWV-begeleiding juist en tijdig zijn. Daarmee beperken we de nadelige gevolgen voor cliënten, UWV en de maatschappij als geheel.

Mensen moeten zekerheid hebben over hun inkomen zolang de regels worden nageleefd. Die zekerheid is van belang om een stap te kunnen zetten naar werk of te werken aan kennis en vaardigheden en te kunnen meedoen in de samenleving. Ook is inkomenszekerheid van belang voor de gezondheid en het voorkomen van schulden en armoede. Ons toezicht moet daarom ook effectief zijn en niet belastend zijn voor mensen die zich aan de regels houden.

Optimaliseren systemen en processen

Afhankelijkheid kwaliteit gegevens

Het gebruikmaken van gegevens die al bekend zijn bij de overheid is in veel gevallen een wettelijke verplichting. De controle op de juistheid van de gegevens ligt echter veelal bij ketenpartners. De Belastingdienst heeft het mandaat om de aangifteplichtige aan te spreken en de gemeenten houden toezicht op de juistheid van de Basisregistratie Personen (BRP). We weten ook dat het complex is om de toezichtstaak altijd optimaal uit te voeren, maar voor UWV zijn deze gegevens cruciaal om een juiste uitkeringsvaststelling te doen. Daarom streven we ernaar om op “systeemniveau” goede afspraken te maken over het functioneren van het stelsel van toezicht in deze gegevensketens.

Veranderingen realiseren

Handhaven maakt integraal onderdeel uit van onze dienstverlening. Bij het treffen van beheersmaatregelen voor risico's, werken we nauw samen met de divisies. Maar elke divisie werkt aan eigen veranderingen, met eigen prioriteiten en invalshoeken. Omdat we sneller concrete verbeteringen willen realiseren, gaan we de organisatie van UWV op een andere manier inrichten. Dit doen we met de Verandermotor. Vanuit het perspectief van preventie en handhaving worden bij de te realiseren verbeteringen ontwerpprincipes zoals doenlijkheid, misbruikbestendigheid en handhaafbaarheid toegepast.

Processen beoordelen op doenlijkheid

UWV heeft een doenlijksheidsanalyse ontwikkeld om processen te beoordelen en te verbeteren op doenlijkheid. Wanneer een proces of de onderliggende wetgeving niet voldoende doenlijk is, is te verwachten dat cliënten vaker regels overtreden. Om deze reden is de doenlijksheidsanalyse opgenomen in het onderzoeks- en analyseprotocol van handhaving. De komende jaren beoordelen we foutgevoelige processen op doenlijkheid. Met deze inzichten willen we preventieve maatregelen treffen om cliënten beter te ondersteunen bij het naleven van plichten. Het is ook behulpzaam in de beoordeling van een overtreding die is begaan.

Nalevingscommunicatie

Uit intern onderzoek blijkt dat de communicatie rondom handhaving, ondanks pogingen het klantvriendelijker te maken, nog geregeld als té stevig en onheus geïnterpreteerd wordt door cliënten. Gezien de bijzondere aard van communicatie rondom plichten en handhavingstrajecten wordt een kader opgesteld voor nalevingscommunicatie die kan afwijken van reguliere communicatie. Op deze manier trachten we de juiste toon aan te slaan bij communicatie rondom de gevoelige onderwerpen: overtredingen, handhavingsonderzoek, verwijtbaarheid en handavingsbeslissingen.

Werken aan kwaliteit en vakmanschap

Werken aan kwaliteit

De afgelopen periode heeft ons geleerd dat het kwaliteitsmanagement en ook het risicomanagement hierop voor verdere verbetering vatbaar is. Bij de kwaliteit van onze dienstverlening ligt de focus op het nauwkeurig, consistent en reproduceerbaar toepassen van wet- en regelgeving, waarbij we rekening houden met de individuele omstandigheden van cliënten. Het is noodzakelijk om beter inzicht te krijgen in de dingen die we niet altijd goed doen door systematisch en risicogericht de kwaliteit van onze dienstverlening te toetsen, oog te hebben voor de impact op de cliënt van een fout, tijd te nemen om eventuele fouten te herstellen en hiervan te leren. Kwaliteit betekent voor ons ook het leveren van tijdige en heldere communicatie, zodat cliënten weten waar ze aan toe zijn en wat er van hen verwacht wordt.

Investeringen in UWV-breed kwaliteitsmanagement doen we de komende jaren op verschillende niveaus: we versterken de basis, we zorgen voor meer inzicht waardoor we eerder knelpunten oplossen en we leren en verbeteren op basis van gemaakte fouten. Daarnaast halen we actief signalen op over onze dienstverlening en handelen hiernaar. Dit doen we onder andere via, over controles, collegiale toetsing en een herstelprotocol.

Vakmanschap

Onze medewerkers vormen met hun vakmanschap de ruggengraat van ons werk. De dienstverlening is in hoge mate afhankelijk van de kennis en kunde van de medewerkers en managers. Zij hebben contact met de mensen die gebruik maken van de dienstverlening en maken gerichte keuzes tot in te zetten dienstverlening of vervolgstappen.

We willen investeren in het herkennen van mogelijke overtredingen, al dan niet in georganiseerd verband. We blijven de komende jaren ook investeren in de ontwikkeling van onze medewerkers. Dit door middel van trainingen, workshops en kennisdeling via onze eigen academie op het gebied van handhaven. In de andere opleidingen van UWV is altijd een module opgenomen over toezicht en handhaven.

Discretionaire ruimte gebruiken

Het is de wettelijke verplichting van UWV om teveel betaalde uitkeringen terug te vorderen. UWV heeft zich ingespannen om meer menselijke maat te kunnen toepassen bij het opleggen van een terugvordering. Deze ruimte is ontstaan door de uitspraak van de CRvB in april 2024 waardoor een ruimere uitleg van de dringende reden is gegeven.

UWV heeft expertiseteams ingericht waarin uitvoering wordt gegeven aan de uitspraak van de CRvB. Bepaalde terugvorderingen worden proactief getoetst aan de ruimere uitleg van de dringende reden. De ruimere uitleg van de dringende reden geeft meer ruimte om rekening te houden met persoonlijke omstandigheden, de specifieke context van de overtreding en het aandeel van UWV in het ontstaan van fouten en overtredingen.

Met de nieuwe discretionaire ruimte in onze besluitvorming is nu sprake van een uitgebreidere afweging van persoonlijke omstandigheden in relatie tot de vaardigheden van cliënten en de rol die UWV heeft gespeeld om regels na te leven (o.a. de doenlijkheid van processen). Kortom, we verwachten een sterkere onderbouwing voor de inschatting of iets 'redelijkerwijs' verwacht kon worden van cliënten. Dit vraagt een continue ontwikkeling van onze medewerkers waarin wij hen zullen moeten equiperen om dit stuk vakmanschap op een goede manier uit te oefenen.

Handhaving als sluitstuk voor misbruik

Voor mensen die willens en wetens de regels overtreden, met het doel om onrechtmatig gebruik te maken van het socialezekerheidsstelsel is er een harde aanpak. Voor deze (veel kleinere) groep mensen volgt na een geconstateerde overtreding nog niet altijd een passende sanctie, omdat het instrumentarium hiervoor ontbreekt. UWV wil in deze gevallen juist krachtig kunnen optreden. Misbruik mag niet lonen.

Toprisico's misbruik

Wij richten ons zoveel mogelijk op misbruikrisico's met de grootste maatschappelijke impact, omdat deze het draagvlak van het socialezekerheidsstelsel het meeste aantasten. Periodiek beoordelen we of de 'top' risico's nog steeds de vastgestelde maatschappelijke impact hebben. Het gaat bijvoorbeeld om risico's als illegitieme inkomsten, gefingeerde dienstverbanden, identiteitsfraude en gezondheidsfraude. In de bestrijding van deze risico's past, naast toepassing van de menselijke maat, in specifieke situaties ook een stevige aanpak.

Onderzoek naar werkgevers en derden

UWV is ook bekend met overtredingen waarbij mensen in een kwetsbare positie afhankelijk zijn van derden. De uitkeringsgerechtigden worden nu verantwoordelijk gehouden voor de overtreding en ervaren de nadelige gevolgen ervan. Wegens het ontbreken van een uitkeringsrelatie met de veroorzaker van de overtreding, kan UWV de derde partij (bijvoorbeeld een tussenpersoon) niet aanpakken. Ook hier wil UWV een passend handelingsperspectief hebben om te kunnen acteren richting werkgevers en derden.

Daarnaast is UWV binnen handhavingsonderzoeken qua informatie afhankelijk van werkgevers en derden. Het komt voor dat deze partijen niet meewerken aan de verplichting om de gevraagde informatie te leveren. Er zijn oplossingsrichtingen om dit knelpunt aan te pakken, bijvoorbeeld door sanctionering van deze partijen (al dan niet via strafrecht) of het opleggen van een bestuursrechtelijke dwangsom. In de komende jaren onderzoekt UWV of uitwerking van één van deze oplossingsrichtingen wenselijk is om effectiever te kunnen handhaven.

Inzet strafrecht

UWV heeft een wettelijke taak in het voorkomen en bestrijden van misbruik en oneigenlijk gebruik met uitkeringsgelden. Hierbij dient UWV zich te houden aan de Aanwijzing sociale zekerheidsfraude. Volgens de aanwijzing moeten overtredingen met een benadelingsbedrag boven de € 50.000, - worden voorgelegd aan het Openbaar Ministerie. Het strafrecht is o.a. essentieel voor het aanpakken van complexe fenomenen. De meeste zaken die vanuit UWV worden aangedragen voor een strafrechtelijke afdoening zijn gefingeerde dienstverbanden. UWV wil ook voor andere fenomenen de samenwerking in de strafrechtketen beter benutten.

In de afgelopen jaren zien we steeds meer casuïstiek waarbij criminele activiteiten verweven zijn met onrechtmatig ontvangen van uitkeringen. Dit vraagt om een integrale aanpak in samenwerking met onze ketenpartners. Een speerpunt voor de aankomende jaren hierin is het meewerken van UWV Boa's in strafrechtelijke onderzoeken van derden. Hierbij loopt het onderzoek naar mogelijk misbruik met UWV gelden gelijktijdig met het onderzoek naar de andere strafbare feiten en wordt alles in hetzelfde strafrechtelijke proces behandeld. Dit leidt tot integraal overheidsoptreden, versterking van de ketensamenwerking en snellere besluitvorming, ook in het bestuursrecht.

Veiligheid van medewerkers

In de afgelopen jaren zien we steeds meer casuïstiek waarbij criminele activiteiten verweven zijn met het onrechtmatig verkrijgen van uitkeringen. De persoonlijke veiligheid van onze medewerkers staat altijd voorop tijdens (controle) werkzaamheden in het veld.

Een goede voorbereiding en het treffen van de juiste voorzorgsmaatregelen dragen bij aan die veiligheid. UWV is als werkgever wettelijke verplicht de veiligheid van de medewerkers te waarborgen, vooral wanneer zij werkzaamheden uitvoeren in risicovolle omstandigheden. Binnen UWV bestaan verschillende veiligheidsprotocollen. In de aankomende jaren wordt gewerkt aan een UWV breed veiligheidsprotocol.

Digitaal risicogericht toezicht

Risicogericht toezicht gaat over (nieuwe) fraudefenomenen in een vroeg stadium herkennen en waar mogelijk te voorspellen om misbruik en oneigenlijk gebruik te voorkomen. Het risicomanagement is een cyclisch proces dat start met het identificeren en onderzoeken van risico's, het kiezen van de juiste beheersmaatregelen en deze in ons stelsel van handhaven te implementeren. Vervolgens meten we of het beoogde effect van beheersmaatregelen wordt bereikt. Ondertussen monitoren we waar nieuwe risico's ontstaan en of bestaande risico's veranderen, door bijvoorbeeld wijzigingen in wet- en regelgeving. Het werken met gegevens (data) is steeds belangrijker geworden om risico's te herkennen. Dit geldt niet alleen op individueel niveau, maar ook op systeemniveau. UWV investeert daarom op diverse manieren in het versterken van datagedreven werken.

Risicobeheersing

Risico's in wetgeving

UWV houdt op gestructureerde wijze zicht op de risico's in de wetten die we uitvoeren. Voor elke wet worden de risico's in kaart gebracht, geprioriteerd en voor de grootste risico's worden waar mogelijk aanvullende beheersmaatregelen getroffen. Deze maatregelen zijn er voornamelijk op gericht om regel naleving makkelijker te maken door de dienstverlening te verbeteren.

De komende jaren verwachten we ook nieuwe wet- en regelgeving die UWV uitvoert. Het uitgangspunt van UWV is dat nieuwe of gewijzigde wet- en regelgeving uitgaat van vertrouwen, aansluit bij het doenvermogen en dat er zo min mogelijk ruimte is voor fouten en overtredingen. In voorbereiding op wetstrajecten en uitvoeringstoetsen zal UWV hierop toetsen.

Patroonherkenning en alertheid

We zijn ons ervan bewust dat risicogericht toezicht ook beperkingen kent. Zo kan er een tunnelvisie ontstaan als het gaat om bekende risico's of vormen van regelovertreding die we in het verleden vaak gezien hebben. Het is daarom cruciaal om een vorm van inzicht in onze populaties te krijgen die ons helpt om ongewenste veranderingen snel te detecteren. In het private domein zien we bijvoorbeeld vormen van transactiemonitoring of patroonherkenningen om beter zicht te krijgen op nieuwe ontwikkelingen. Voorts blijft UWV inzetten op steekproeven, patroonherkenning en monitoring zodat we veranderingen in de risico's op misbruik en oneigenlijk gebruik herkennen en in staat zijn om hier sneller op te reageren.

Beheersmaatregelen adviseren

Preventie gaat voor repressie, ook bij het treffen van aanvullende beheersmaatregelen. Het eerder beschreven stelsel van handhaven is het referentiekader. Op basis van onderzoek en expertise adviseert UWV welke aanpassingen nodig zijn om de oorzaken achter het risico weg te nemen. We treffen de beheersmaatregelen waar (mogelijk vooraan) in het klantproces om regelovertreding te voorkomen. Indien dit niet mogelijk is of onvoldoende effectief, vindt beheersing plaats met repressieve middelen. De zwaarte van het risico en de (aanvullende) beheersmaatregel wordt afgewogen ten opzichte van de mogelijke consequenties voor de cliënt en de kosten en verandercapaciteit van UWV. Een uitkomst van die afweging kan ook zijn, dat geen (aanvullende) beheersmaatregelen worden getroffen en dat het betreffende risico wordt geaccepteerd.

Beheersmaatregelen implementeren

UWV implementeert gekozen beheersmaatregelen en ziet hierop toe vanuit de reguliere verantwoordingscyclus. Hierdoor maakt UWV het een integraal onderdeel van zijn besturing en monitoring. De voortgang kan sterk verschillen, vooral wanneer technische aanpassingen nodig zijn in de systemen van UWV of wanneer er een afhankelijkheid is van ketenpartners of wetgever. Veelal is een combinatie van beheersmaatregelen nodig om een risico effectief te mitigeren. Over de voortgang van de implementatie wordt

ieder kwartaal door de betrokken divisies verantwoording afgelegd aan de RvB. Deze rapportage stelt UWV in staat om zicht te houden op de beheersing van de belangrijkste risico's.

Effect beheersmaatregelen monitoren

Na de implementatie meet UWV of het uitvoeren van beheersmaatregelen het beoogde effect hebben en of er neveneffecten optreden. Dat geldt voor nieuwe beheersmaatregelen en voor beheersmaatregelen die al langere tijd in werking zijn. Op basis van deze informatie beslissen we of verdere aanpassingen nodig zijn of dat het risico in voldoende mate wordt beheerst.

Data gedreven toezicht

Oplossingen en inzichten

We zijn ervan overtuigd dat risicogericht toezicht de toekomst van het handhavingsdomein is. En dat het werken met data en gegevens hier een wezenlijk onderdeel van zal zijn. Het is echter ook een domein dat veel aandacht krijgt bij misstappen. Het behouden van onze koplopers rol in het vakgebied is cruciaal als het gaat om Model Risico Management (MRM) beleid, bias-toetsen, monitoring, afwegingen voor het inzetten van dataoplossingen in de risicobeheersing. Dat betekent blijvende aandacht voor zorgvuldig werken en hierover verantwoorden op een manier zodat onze werkwijze een maatschappelijke acceptatie kent. Kloppend, uitlegbaar en transparant zijn hierin belangrijke begrippen. We moeten ook innovatief, wendbaar en vernieuwend zijn, willen we waarde blijven halen uit data. Dat betekent dat we blijven inzetten op een innovatieprogramma om bijvoorbeeld nieuwe vormen van detectie op te zetten zoals: patroonherkenning, transactiemonitoring, systeemscreening en AI bij valse documenten.

Privacy en data gedreven toezicht

Het werken met data van burgers en cliënten stelt hoge eisen aan UWV. Zorgvuldigheid staat daarbij voorop. Zorgvuldigheid in het toepassen van geldende privacykaders, het maken van ethische afwegingen, rondom de mate waarin we transparant zijn en natuurlijk vooral wat betreft de inzet van data en analytische toepassingen. UWV streeft hierbij de hoogst haalbare standaarden na. Daarbij zoeken we binnen de kaders van de wet- en regelgeving de ruimte om de waarde die data biedt voor toezicht ook daadwerkelijk te benutten. Dit betekent dat we het privacybelang van cliënten en het uitvoeren van adequaat toezicht via beheersmaatregelen expliciet tegen elkaar moeten afwegen. Soms rechtvaardigt het uitvoeren van onze toezichtstaak binnen die afweging de (geringe) inbreuk op privacy.

Fenomenen onderzoeken

Onderzoeks- en analyseteams (O&A teams)

Om goed te kunnen adviseren over te nemen beheersmaatregelen, is het nodig om inzicht te hebben in de aard en omvang van risico's. Dit inzicht is des te belangrijker omdat we recht willen doen aan het credo 'preventief waar het kan, repressief waar het moet'. Bij UWV werken we aan deze onderzoeken in multidisciplinaire O&A teams. Hierin kijken verschillende disciplines samen naar wat er nodig is om goed te begrijpen hoe misbruik en oneigenlijk gebruik risico's in elkaar zitten. Soms doen we daarvoor een data analyse, soms ook een doenlijkeheidsanalyse en als het echt niet anders kan is individueel cliëntonderzoek ook een optie. Deze onderzoeken zijn vertrouwelijk van aard. Op basis van deze onderzoeken, zou een toekomstige overtreder namelijk onder de radar kunnen blijven. Desondanks ambiëren we om de inzichten uit deze onderzoeken toegankelijk te maken om zo enerzijds bij te dragen aan een transparante en betrouwbare overheid, en anderzijds om een lerende organisatie te faciliteren.

Melding gedreven fenomenen

De afgelopen periode hebben we vaak bloot kunnen leggen hoe UWV haar processen beter kan inrichten waardoor misbruikrisico's niet meer, of veel minder vaak, kunnen voorkomen. UWV heeft de ambitie om in de komende jaren de focus verder te verleggen naar de meer bewuste misbruik zaken. Waar het kan, doen we dit samen met ketenpartners. Zo zijn we bezig met het opzetten van een nieuwe werklijn waarin we bulkmeldingen van ketenpartners ontvangen die betrekking hebben op fenomenen. Bij binnenkomst van deze signalen wordt besloten op welke manier deze in behandeling moeten worden genomen, bijvoorbeeld door een multidisciplinair team. In de toekomst willen we deze samenwerking verder versterken omdat misbruikfenomenen zich vaak niet houden aan de grenzen van overheidsorganisaties. In het bestuursrecht zijn we op die manier een mooie aanvulling op het strafrechtelijke onderzoek bij ketenpartners waardoor we beter samenwerken als één overheid.

Samen werken

Preventie en handhaving doen we niet alleen. We werken samen met ketenpartners om de burger één overheid te laten ervaren. Samen met andere partijen voorkomen en bestrijden we regelovertreding. Geavanceerde en complexe overtredingen met betrokkenheid van meerdere partijen kan alleen effectief worden aangepakt in nauwe samenwerking met ketenpartners. UWV stelt zich in deze samenwerkingen faciliterend, coördinerend of ondersteunend op, afhankelijk van het belang.

We hebben stappen gezet om de risicogerichte handhavingsstrategie te verankeren in onze samenwerkingen. Er zijn diverse risico's zoals tussenpersonen en gefingeerde dienstverbanden waarbij we samen met ketenpartners willen werken aan de beheersing of detectie.

In de samenwerkingsverbanden richten we ons op georganiseerde vormen van misbruik. Daarbij treffen we ook cliënten aan die makkelijk beïnvloedbaar zijn en zich in een kwetsbare positie bevinden. Deze cliënten zijn gebaat bij dienstverlening om zich los te kunnen maken.

Externe samenwerking

UWV neemt deel aan een aantal externe samenwerkingsverbanden en participeert in diverse incidentele samenwerkingen. We maken altijd een belangenafweging bij onze deelname. Externe partners zijn ook alert op fenomenen waar UWV een (mogelijk) belang bij heeft. Er is een protocol om externe meldingen die duiden op een groter misbruikfenomeen adequaat op te pakken. In het onderstaande worden de belangrijkste samenwerkingsverbanden genoemd. Parallel hieraan is er ook op bilateraal niveau contact met verschillende (overheids-) organisaties over handhaving binnen het sociale zekerheidsdomein.

Samenwerkingsverbanden

- **NLA:** De Nederlandse Arbeidsinspectie is een belangrijke partner in het aanpakken van misstanden. Door structurele uitwisseling van fenomenen ontwikkelen we gezamenlijke analyses en acties om misbruik en uitbuiting binnen het stelsel van werk en inkomen te bestrijden. Hierin worden beleids- en uitvoeringsknelpunten gezamenlijk gesignaleerd en geadresseerd.
- **LSN:** Het Landelijk samenwerkingsverband Naleving sociaal stelsel en arbeidswetten (LSN) heeft een vernieuwde koers en naam. De LSI heet voortaan het LSN. Het doel is om misbruik van toeslagen en uitkeringen te voorkomen door samenwerking op basis van drie pijlers: gezamenlijk optreden, preventie en kennisdeling. Het LSN heeft besloten om de wijkgerichte aanpak los te laten en zich voortaan te richten op thematische en fenomeengerichte projecten.
- **LIEC:** UWV neemt deel aan het Landelijk Informatie- en Expertisecentrum (LIEC). Het LIEC vormt samen met de tien Regionale Informatie- en Expertisecentra (RIEC's), een netwerkorganisatie die partners ondersteunt bij de integrale bestuurlijke aanpak van ondermijnende criminaliteit. Het doel van het LIEC is om samenwerking tussen de partners te faciliteren en te bevorderen. En om de overheid en maatschappij weerbaar te maken tegen ondermijning.
- **RIEC:** De RIEC's helpen overheidsdiensten om criminele ondermijning van de samenleving tegen te gaan. De Wet gegevensverwerking door samenwerkingsverbanden (WGS), is op 1 maart 2025 in werking getreden en schept een wettelijke basis voor gegevensverwerkingen binnen de RIEC-samenwerking. Zo wordt het voor RIEC-partners mogelijk om gegevens te delen met partijen die gegevens verwerken voor een zwaarwegend algemeen belang, zoals de bestrijding van georganiseerde criminaliteit. UWV treft voorbereidingen voor veilige en zorgvuldige deelname aan de casustafels.
- **Samenwerking politie:** UWV ontvangt al jaren signalen van de politie bij samenloop van criminele inkomsten/activiteiten en uitkeringen. Het belangrijkste voorbeeld hiervan is hennep. De komende jaren werken we samen met de politie aan betere randvoorwaarden voor gegevensdeling en kijken we of we het delen van relevante signalen van mogelijk misbruik van sv-gelden kunnen uitbreiden.

Internationaal

Sommige vormen van regelovertreding reiken over landsgrenzen heen. De uitdaging hierbij is dat de (digitale) grenzen vervagen en dat er vanuit vraag en aanbod op de internationale arbeidsmarkt nieuwe bewegingspatronen ontstaan. Internationale handhaving gaat niet alleen over het handhaven op de rechtmatigheid van uitkeringen van mensen die in het buitenland wonen, maar ook van uitkeringsgerechtigden die in Nederland woonachtig zijn. Uitkeringsgerechtigden die in Nederland woonachtig zijn, kunnen immers vermogen of inkomsten in het buitenland hebben of (langdurig) in het buitenland verblijven zonder dit te melden. Daarnaast kan een buitenlands arbeidsverleden een rol spelen bij de duur van de uitkering.

De Europese Verordening 883/2004 coördineert de socialezekerheidsstelsels van de lidstaten. Er wordt al lange tijd onderhandeld over de herziening van de verordening. Wijzigingen in deze verordening kunnen van belang zijn voor de mensen die een uitkering van UWV ontvangen en in het buitenland wonen (wijzigingen in de verblijfseis) en er kan een verandering ontstaan in de risico's op misbruik en oneigenlijk gebruik. In het Benelux-verdrag willen we concretere afspraken vastleggen over het bestrijden van sociale zekerheidsfraude. We blijven de ontwikkelingen volgen.

Contact met mensen in het buitenland

Cliënten kunnen hun uitkering in bepaalde omstandigheden exporteren naar het buitenland. Naast de ingewikkelde wet- en regelgeving hebben we dan ook te maken met de wet- en regelgeving van andere landen. Voor cliënten die in het buitenland wonen is UWV niet nabij. We willen graag in contact blijven. Daarom ontwikkelen we in 2026 een cliëntcontactstrategie voor onze cliënten die woonachtig zijn in het buitenland. Ook organiseren we - al dan niet in samenwerking met de SVB in de attacheelanden - voorlichtingsbijeenkomsten voor UWV-cliënten in het buitenland. We willen hiermee cliënten stimuleren tijdig wijzigingen aan ons door te geven en hen te informeren zodat voorkomen wordt dat zij per ongeluk fouten maken.

Risicogericht werken over de grenzen heen

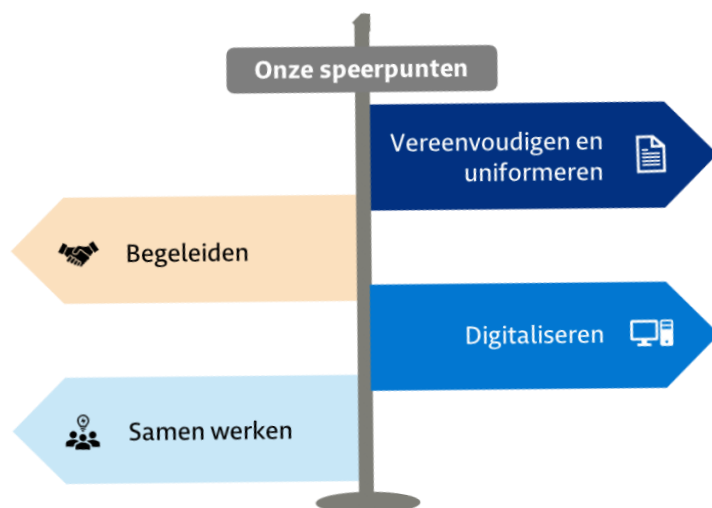
In de onderzoeken naar misbruikrisico's zijn de risico's op internationaal gebied in kaart gebracht. Deze risico's gaan we opnieuw beoordelen en onderzoeken om te komen tot een IFRA Internationaal. Hiermee realiseren we inzicht in de risico's over de wetten heen. Voor de top risico's zullen we beheersmaatregelen vaststellen en implementeren.

Het ontbreekt aan structurele geautomatiseerde gegevensuitwisseling met andere landen. Hierdoor is UWV in grote mate afhankelijk van de informatie die de cliënt doorgeeft. Met onze zusterorganisaties willen we meer gegevensuitwisseling realiseren. In 2024 is hiervoor al een pilot geweest met België om gegevens over arbeidsverleden, uitkering en inkomen uit te wisselen. In 2026 willen we deze gegevensuitwisseling opnemen in onze reguliere werkzaamheden en het aantal landen waarmee we dit doen uitbreiden. Doel is het betrekken van Frankrijk, Italië en Slowakije. We werken hierbij nauw samen met de Europese Arbeidsautoriteit (ELA) om gezamenlijk (digitale) overleggen te organiseren om kennis uit te wisselen over gegevensuitwisseling, risico's, fenomenen en aanpak van misstanden alsmede de organisatie van gezamenlijke inspecties.

Team grensoverschrijdende handhaving

Begin 2024 is het multidisciplinair team AMU-I (Aanpak misstanden uitzendbranche - Internationaal) naar aanleiding van het rapport van het Aanjaagteam bescherming Arbeidsmigranten 'Geen tweederangsburgers' van start gegaan. Het multidisciplinaire team AMU-I richt zich in de breedste zin van het woord op toezicht op situaties die leiden tot misstanden bij arbeidsmigranten. Dit zal plaatsvinden op nationaal niveau, bij Nederlandse werkgevers of buitenlandse werkgevers waarvan personeel in Nederland werkt, maar in samenwerking met internationale partners waar nodig ook op internationaal niveau.

Vanuit UWV is de doelstelling binnen deze samenwerking om inzicht te krijgen in constructies en fenomenen die door werkgevers gebruikt worden waardoor arbeidsmigranten (mogelijk) geschaad worden in hun recht op sociale zekerheid of arbeidsrelatie. Onderzoeken richten zich in eerste instantie dan ook op de werkgever, inlener of tussenpersoon en niet op individuele arbeidsmigrant. Middels kennis en inzicht op het gebruik van bepaalde constructies die onze maatschappelijke taakstelling (negatief) raken, beogen wij op gerichte wijze misstanden te voorkomen en regelovertreding te bestrijden in samenwerking met onze partners.

Colofon

Uitgave

Preventie en Handhaving UWV

Postadres

Postbus 58285 1040 HG Amsterdam

Volg ons

Disclaimer

Alles uit deze uitgave mag worden overgenomen, echter alleen met bronvermelding.

UWV © 2025

De voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA Den Haag

Parnassusplein 5
2511 VX Den Haag
Postbus 90801
2509 LV Den Haag
www.rijksoverheid.nl

Onze referentie
2026-0000295707

Bijlage
2

Datum 9 september 2026
Betreft Stand van de uitvoering sociale zekerheid - september 2026

Hierbij bieden wij u de Stand van de uitvoering sociale zekerheid van september 2026 aan. Met de Stand van de uitvoering informeren wij uw Kamer halfjaarlijks over de ontwikkelingen in de uitvoering van de sociale zekerheid.

In deze Stand ligt de nadruk op verbetering en vereenvoudiging van het stelsel van sociale zekerheid. Vereenvoudiging is noodzakelijk om het stelsel toegankelijker, begrijpelijker en beter uitvoerbaar te maken. Het is belangrijk dat mensen begrijpen waar zij recht op hebben en wat van hen wordt verwacht. Voor werkgevers moeten regels duidelijk en uitvoerbaar zijn. Publieke dienstverleners moeten mensen goed kunnen helpen. Vereenvoudiging van regelingen is nodig om het stelsel van sociale zekerheid ook in de toekomst goed te laten werken.

Deze Stand bevat informatie over hoe het gaat met UWV en de SVB. Wij reflecteren op waar UWV en de SVB staan: wat gaat goed, waar liggen uitdagingen. Daarnaast bespreken we wat we doen om die uitdagingen aan te pakken.

We geven ook een reactie op de knelpuntenbrieven van UWV, de SVB en de LCR. Zij schrijven in hun knelpuntenbrieven dat de sociale zekerheid eenvoudiger en beter uitvoerbaar moet worden. UWV doet bijvoorbeeld suggesties voor het versimpelen van de WW en wil meer mogelijkheden voor het delen van gegevens tussen overheidsorganisaties. De SVB stelt voor om in de AOW het objectief partnerbegrip in te voeren en te zorgen dat er één eenvoudige kindregeling bestaat die vanzelf aan mensen wordt toegekend. De LCR wijst onder andere op knelpunten in de Wajong en pleit voor betere re-integratie van voormalige gevangenen.

Wij hebben met de publieke dienstverleners aandacht voor het eenvoudiger maken van regelingen en hebben daar hard aan gewerkt, waardoor we concrete resultaten kunnen noemen. Zo hebben wij met UWV gewerkt aan eenvoudigere verlofregelingen bij ouderschap en is het nu mogelijk voor mensen om zelf hun WW-uitkering te beëindigen. Het kabinet werkt aan een eenvoudiger kindregeling, zoals de SVB geadviseerd heeft. In hun vorige knelpuntenbrieven hebben UWV en de SVB geadviseerd te starten met een jaarlijkse Vereenvoudigingswet. Ook dat gaat het kabinet doen. De LCR noemt de versimpeling van wie 'partner' is en wat 'vermogen' is als belangrijke stappen.

Deze Stand van de uitvoering is een eerste stap naar een informatiever en beter leesbaar document. We zullen de Stand verder blijven ontwikkelen en horen graag uw reactie hierop.

Datum
9 september 2026

Onze referentie
2026-0000295707

De Minister van Sociale Zaken
Werkgelegenheid,

De Minister van Werk
en Participatie,

en

J.A. Vijlbrief

A.A. Aartsen

1

Ministerie van Sociale Zaken en
Werkgelegenheid

Aan Minister van SZW

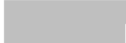
nota

Validatie aantallen herstelactie WIA-dagloon

TER BESLISSING

Datum
31 juli 2026

Onze referentie
2026-

Opgesteld door

Bijlage(n)
0

Aanleiding

In de WIA-hersteloperatie controleert UWV dossiers van uitkeringsgerechtigden bij wie mogelijk een fout is gemaakt bij de vaststelling van het WIA-dagloon tussen 2020 en 2024. De uitkeringsgerechtigden die dit betreft, zijn hierover door UWV geïnformeerd. In het voorjaar van 2026 heeft UWV een controle uitgevoerd op de selectiecriteria die zijn gebruikt om te bepalen welke dossiers gecontroleerd moeten worden in de herstelactie WIA-dagloon. Deze controle leidt tot een verschuiving in het aantal dossiers dat in een risicocategorie valt. Van een deel van deze dossiers kan UWV door middel van een bestandsvergelijking snel vaststellen dat het dagloon correct is. Desondanks neemt het aantal dossiers dat handmatig gecontroleerd moet worden toe en zijn er verschuivingen in de onderzoekspopulatie.

In deze nota leggen we de uitkomsten van de validatie met betrekking tot de aantallen en de bestandsvergelijking aan u voor. Daarnaast adviseren wij om in specifieke situaties een deel van de uitkeringen niet te verlagen wanneer zou blijken dat deze onterecht te hoog zijn vastgesteld. Het gaat hierbij om uitkeringsgerechtigden die eerder in de WIA-herstelactie door middel van een beschikking zijn geïnformeerd dat het dagloon juist is vastgesteld.

Geadviseerd besluit

U wordt gevraagd akkoord te gaan met voorstellen 1 t/m 3 om binnen de herstelactie WIA-dagloon:

- voor dossiers waarbij door middel van een bestandsvergelijking is vastgesteld dat het dagloon juist is vastgesteld, geen handmatige controle te laten uitvoeren door UWV;
- de Kamer na het zomerreces te informeren over de uitkomsten van de validatie en de werkwijze met de bestandsvergelijking via de Stand van de uitvoering. Zie het tekstvoorstel in de bijlage;
- uitkeringen niet te verlagen voor die gevallen waarbij uitkeringsgerechtigden in de WIA-herstelactie ten onrechte al een beschikking hebben ontvangen waarin staat dat het dagloon juist is vastgesteld. Voor overige situaties adviseren wij de uitkeringen conform huidig beleid wel *naar de toekomst* te herstellen. Eerder is al besloten dat er niet wordt teruggevorderd; dat blijft zo.

Overzicht van opmerkingen bij Beslisnota - Validatie aantallen herstelactie WIA-dagloon

Pagina: 1

Nummer: 1

Auteur: Vijlbrief, J.A. Onderwerp: Free Hand

Datum: Onbepaald

Kernpunten

- In de Stand van de uitvoering van april 2026 is de Kamer geïnformeerd dat UWV een controle uitvoert op de selectiecriteria die zijn gebruikt om te bepalen welke dossiers gecontroleerd moeten worden in de herstelactie WIA-dagloon. Naar aanleiding van deze controle neemt het aantal dossiers dat in één of meerdere risicocategorieën valt fors toe. Er zijn verschuivingen in de onderzoekspopulatie: dossiers van uitkeringsgerechtigden die eerder hebben gehoord dat hun dossier niet onderzocht hoefde te worden, moeten wél onderzocht worden en dossiers van uitkeringsgerechtigden die eerder binnen de onderzoekspopulatie vielen, vallen er toch buiten. De aantallen worden beschreven in de toelichting.
- UWV heeft op basis van een bestandsvergelijking snel kunnen vaststellen dat voor een deel van deze dossiers het dagloon correct is vastgesteld. Deze bestandsvergelijking is nieuw ten opzichte van de eerder gecommuniceerde werkwijze (*zie voorstel 1 in de toelichting*).
- Ons advies is om de Kamer na de zomer over de uitkomsten van deze validatie met betrekking tot de aantallen en de werkwijze met de bestandsvergelijking te informeren. Dit kan via de Stand van de uitvoering sociale zekerheid. In de bijlage bij deze nota ontvangt u daarvoor een tekstvoorstel (*zie voorstel 2 in de toelichting en bijlage bij de nota*).
- Op grond van het vertrouwensbeginsel adviseren wij om uitkeringen niet te verlagen naar de toekomst als blijkt dat deze te hoog zijn vastgesteld, in die gevallen dat de betreffende uitkeringsgerechtigden vanuit de WIA-herstelorganisatie al een beschikking hebben ontvangen dat het dagloon juist is vastgesteld (*zie voorstel 3 in de toelichting*).
- De toename van de onderzoeksgroep bij de herstelactie WIA-dagloon zorgt naar verwachting voor beperkte extra kosten, die we weg zetten als tegenvaller. De budgettaire afstemming met Financiën van de uitbreiding van de groep en het niet-verlagen van een deel van de dossiers naar de toekomst toe loopt via de Stand van de Uitvoering.
- Het heeft geen verdere impact op de planning van de hersteloperatie. Het streven blijft om de WIA-hersteloperatie in 2027 af te ronden.

Datum
31 juli 2026

Onze referentie
2026-

Toelichting

Voorstel 1: aantallen WIA-dagloon en bestandsvergelijking

- Tijdens het controleren van de eerste dossiers ontstonden er vragen over de selectiecriteria waarop dossiers zijn geselecteerd, omdat bleek dat sommige dossiers met meerdere risicofactoren niet op al die factoren waren geselecteerd voor de herstelactie WIA-dagloon.
- UWV heeft daarom de invulling van de automatische zoekopdracht per selectie criterium opnieuw gevalideerd. Hieruit volgt dat een groter aantal dossiers in één of meer risicocategorieën valt.
- UWV heeft voor een deel van de nieuw vastgestelde onderzoeksgroep een bestandsvergelijking uitgevoerd. UWV kan op die manier snel vaststellen of er sprake kan zijn van een fout. Als dat niet het geval is, is een handmatig onderzoek niet nodig.
- Voor WIA-dagloon verschuift het aantal dossiers in één of meer risicocategorieën van 47.000 naar 73.000. Na de bestandsvergelijking blijven er 52.000 dossiers over, die handmatig gecontroleerd moeten worden, waaronder:

- Circa 500 uitkeringsgerechtigden die een beschikking hebben ontvangen, waarin staat dat hun dagloon juist is. Deze groep moet toch opnieuw gecontroleerd worden op aanvullende risicofactoren.
- Circa 13.000 uitkeringsgerechtigden die eerder een brochure hebben ontvangen dat hun dagloon niet nader wordt onderzocht, terwijl dat nu wel nodig blijkt.
- Circa 10.000 uitkeringsgerechtigden die eerder een brief hebben ontvangen dat hun dagloon nader wordt onderzocht, maar waarbij een handmatige controle nu niet meer aan de orde is. Hiervan is een deel al gecontroleerd en heeft een beschikking ontvangen dat het dagloon correct is. Een ander deel kan als correct worden beschouwd na de bestandsvergelijking. De resterende dossiers betreffen voornamelijk uitkeringsgerechtigden waarvan al in januari 2026 is vastgesteld dat er geen controle meer nodig is, omdat deze risicocategorieën vervielen. Deze groep is al eerder geïnformeerd.
- Circa 4.000 uitkeringsgerechtigden die aan de onderzoekspopulatie worden toegevoegd vanwege het gebruik van een recente peildatum, technische ontwikkeling van de data en de controle op later ontstaan recht van de uitkering¹. Deze groep heeft eerder nog geen communicatie ontvangen.
- Circa 2.000 uitkeringsgerechtigden die al in de herstelactie loonloze tijdvakken vallen en nu aanvullend gecontroleerd worden op een dagloonfout.
- In de bestandsvergelijking wordt een vergelijking gemaakt tussen het dagloon dat een procesbegeleider heeft geregistreerd en het dagloon dat de Validatie Analyse Regelgevingen (VAR) heeft berekend. De VAR is een model dat geautomatiseerd een dagloon berekent op basis van de gegevens in de Polisadministratie.
- Als beide daglonen hetzelfde zijn en het voor de betreffende risicocategorie terecht is dat de Polisadministratie is gevolgd, kan het dossier als juist worden beschouwd. Als beide daglonen verschillen, zal er een handmatige controle plaatsvinden.
- De interne auditdienst van UWV voert op bovenstaande validatie en bestandsvergelijking nog een derdelijns controle uit. Naar verwachting is die controle voor eind september afgerond.
- Aandachtspunt is dat voormalig minister Van Hijum in debat met de Kamer heeft aangegeven 'dat er geen intentie is om gebruik te maken van slimme software om fouten op te sporen of te herstellen'. Een motie van DENK en PRO om 'slimme software [in relatie tot de hersteloperatie] extern te laten toetsen op het risico van willekeur' is verworpen. Wij zien de bestandsvergelijking niet als slimme software, maar als een vergelijking van bestanden, die anders handmatig op dezelfde manier zou worden uitgevoerd.
- De toename van het aantal dossiers dat gecontroleerd wordt bij de herstelactie dagloon, zorgt naar verwachting voor een tegenvaller (zie onderstaande tabel).

Datum
31 juli 2026

Onze referentie
2026- [REDACTED]

¹ Het later ontstaan recht op een WIA-uitkering is aan de orde als bij einde wachttijd een werknemer geen recht had op een WIA-uitkering en binnen 5 jaar de gezondheid verslechtert door dezelfde oorzaak, waardoor de werknemer alsnog (gedeeltelijk) arbeidsongeschikt wordt.

Datum
31 juli 2026

Extra dossiers controleren (x mln. euro)	2026	2027	2028	2029	2030	2031	Cumulatief t/m 2069
Vergoedingen	2,389	2,389					4,8
Bijstelling naar de toekomst	-0,009	-0,031	-0,028	-0,025	-0,023	-0,021	-0,35
Totaal	2,380	2,358	-0,028	-0,025	-0,023	-0,021	4,4

Voorstel 2: informeren uitkeringsgerechtigden en de Kamer

- Wij adviseren om uitkeringsgerechtigden en de Kamer na het zomerreces te informeren over de nieuwe omvang van de onderzoekspopulatie. De verwachting is dat de toename tot veel onrust zal leiden. Daarom is het goed dat we gelijktijdig kunnen informeren over de bestandsvergelijking, omdat daarmee in ieder geval voor een deel van de doelgroep de onrust snel weer weggenomen kan worden. Echter, er blijft sprake van verschuivingen binnen de doelgroep en dat zal dus tot onzekerheid bij uitkeringsgerechtigden leiden.
- Het uitgangspunt is dat uitkeringsgerechtigden worden geïnformeerd als hun situatie naar aanleiding van de validatie en bestandsvergelijking is veranderd. Uitkeringsgerechtigden die geen bericht van UWV ontvangen, kunnen van de huidige situatie uitgaan. Dit ziet er als volgt uit:
 - Uitkeringsgerechtigden die eerder een beschikking hebben ontvangen dat het vastgestelde dagloon correct is, maar nu toch extra gecontroleerd moeten worden, worden door UWV gebeld en ontvangen een brief met uitleg (groep van circa 500).
 - Uitkeringsgerechtigden die eerder een brochure hebben ontvangen dat zij niet tot een risicocategorie behoren, maar nu handmatig gecontroleerd worden, ontvangen een brief met uitleg (groep van circa 13.000).
 - Uitkeringsgerechtigden die eerder een brief hebben ontvangen dat er aanleiding is tot onderzoek en bij wie uit de bestandsvergelijking blijkt dat het dagloon correct is, ontvangen een beschikking (groep van circa 4.400).
 - Uitkeringsgerechtigden die eerder een brief hebben ontvangen dat er aanleiding is tot onderzoek en nu buiten de risicocategorieën vallen, ontvangen van UWV een brief (omvang groep volgt nog).
 - Uitkeringsgerechtigden die door de overige aanpassingen tot de onderzoekspopulatie zijn gaan behoren en handmatig gecontroleerd moeten worden, ontvangen een brief met uitleg (groep van circa 4.000).
 - Uitkeringsgerechtigden die eerder niet in een risicocategorie vielen en bij wie uit de bestandsvergelijking blijkt dat het dagloon correct is, ontvangen geen communicatie. Deze groep heeft eerder een brochure ontvangen dat zij niet tot een risicocategorie behoren. Voor hen verandert de situatie niet, omdat het dagloon correct is.
- Ons advies is om de Kamer te informeren via de Stand van de uitvoering sociale zekerheid. Wij horen graag of u instemt met het tekstvoorstel in de bijlage bij deze nota.
- UWV kan binnen twee weken na publicatie van de Stand van de uitvoering de uitkeringsgerechtigden informeren die eerder een beschikking of brochure hebben ontvangen en nu toch (extra) gecontroleerd moeten worden.

Voorstel 3: verlagen van uitkeringen

Datum
31 juli 2026

Onze referentie
2026-

- In het najaar van 2025 is besloten dat binnen de herstelactie WIA-daglonen alle uitkeringen naar de toekomst worden hersteld. Dit betekent dat uitkeringen kunnen worden verhoogd of verlaagd als er sprake is van een fout. Voormalig minister Paul heeft besloten hierbij geen onderscheid te maken tussen verhogingen en verlagingen. Over herstel naar het verleden toe is eerder afgesproken dat mensen wel een vergoeding krijgen als zij te weinig uitkering hebben gekregen, maar dat er niet zal worden teruggevorderd.
- Op basis van het vertrouwensbeginsel adviseren we om een deel van de uitkeringen toch niet te verlagen naar de toekomst. Dit geldt voor die gevallen waar uitkeringsgerechtigden vanuit de WIA-herstelactie een beschikking hebben ontvangen dat hun dagloon juist was (de groep van 500 uitkeringsgerechtigden). Gezien de overheid voor deze gevallen een fout heeft gemaakt binnen een herstelactie, achten wij het in strijd met de algemene beginselen van behoorlijk bestuur om deze uitkeringen te verlagen als uit de nieuwe controle blijkt dat het dagloon toch te hoog is vastgesteld. Bepalend hierbij is dat er al beschikkingen zijn afgegeven in deze situaties en er niet enkel informatie is verschaft.
- Het niet verlagen van uitkeringen naar de toekomst toe van deze groep heeft budgettaire gevolgen omdat deze verlaging budgettair al is verwerkt (zie onderstaande tabel).
- Voor de groep die is geïnformeerd dat er geen aanleiding is om het dagloon nader te onderzoeken en voor wie een handmatige controle nu toch nodig blijkt, is ons advies de uitkeringen conform huidig beleid te herstellen (zowel verhogen als verlagen). UWV kan in individuele gevallen gebruikmaken van een langere uitlooptermijn bij verlaging van te hoge uitkeringen, zodat mensen niet direct overvallen worden door eventuele negatieve consequenties.
- Dit geldt ook voor de groep binnen de herstelactie loonloze tijdvakken. In deze herstelactie blijkt dat er sprake is van fouten waarbij de uitkering te hoog is vastgesteld en uitkeringen verlaagd zouden moeten worden (circa 100 uitkeringsgerechtigden). Eerder is gecommuniceerd dat fouten met betrekking tot loonloze tijdvakken alleen tot een verhoging van de uitkering kunnen leiden. Ook in die gevallen blijft ons advies te herstellen conform huidig beleid.
- Ondanks dat deze twee laatste groepen in de communicatie verkeerd zijn geïnformeerd, hebben zij geen beschikking ontvangen van UWV. Daarom is het juridisch en beleidsmatig niet te rechtvaardigen om in deze gevallen de uitkeringen niet te verlagen. Hierbij speelt het gelijkheidsbeginsel een grote rol, ten opzichte van andere uitkeringsgerechtigden die zowel binnen als buiten de reikwijdte van de herstelactie vallen en waarvan de uitkering bij een correctie wel naar beneden wordt bijgesteld.
- Daarnaast schept het mogelijk precedent voor toekomstige herstelacties om alleen in het voordeel van uitkeringsgerechtigden te herstellen en niet naar beneden bij te stellen. Dit kan gevolgen hebben voor de algehele houdbaarheid en betaalbaarheid van het stelsel van sociale zekerheid. Bovendien heeft dit scenario (grotere) budgettaire gevolgen voor deze herstelactie.
- Het risico van naar beneden bijstellen voor deze groepen is dat zij via een civielrechtelijke procedure schade (te weten het verschil tussen de initiële

uitkering en de uitkering na verlaging) proberen te verhalen op UWV.
Onze inschatting is dat dit risico klein is.

Datum
31 juli 2026

<i>Dossiers niet verlagen (x mln. euro)</i>	2026	2027	2028	2029	2030	2031	Cumulatief t/m 2069
WIA	0,024	0,088	0,079	0,071	0,065	0,059	1,014
TW	-0,002	-0,009	-0,008	-0,007	-0,007	-0,006	-0,101
Totaal	0,022	0,079	0,071	0,064	0,059	0,053	0,912

Aan

Minister van SZW

nota

Onjuiste maximering bij samenloop ZW, WW en WIA

TER BESLISSING

Datum
26 augustus 2026

Onze referentie
2026- [redacted]

Opgesteld door
070 333 44 44

Bijlage(n)
1

Aanleiding

UWV heeft op 6 juli 2026 gemeld dat bij samenloop van ZW-, WW- en WIA-uitkeringen niet altijd wordt onderkend dat de uitkeringen gezamenlijk moeten worden gemaximeerd op het maximumdagloon. Hierdoor kunnen uitkeringen te hoog zijn vastgesteld. Het gaat om circa 500 dossiers. Met deze nota wordt uw akkoord gevraagd op de afbakening en aanpak van de herstelactie en de communicatie richting de Tweede Kamer.

Geadviseerd besluit

- Akkoord te gaan met de voorgestelde afbakening en herstelaanpak, waarbij lopende uitkeringen en uitkeringen die in de zes maanden voorafgaand aan de peildatum zijn beëindigd opnieuw worden beoordeeld;
- Akkoord te gaan met de peildatum van 7 oktober 2025;
- De Tweede Kamer te informeren over de herstelactie via de Stand van de uitvoering sociale zekerheid van september 2026.

Kernpunten

Situatie

- Bij samenloop van ZW-, WW- en WIA-uitkeringen geldt dat de gezamenlijke uitkeringen niet hoger mogen zijn dan het maximumdagloon.
- In de uitvoering is deze maximering niet in alle gevallen juist toegepast, waardoor uitkeringen te hoog kunnen zijn vastgesteld.
- De oorzaak is een combinatie van onvoldoende systeemondersteuning, onvolledige of onjuiste procesbeschrijvingen en menselijk handelen.
- Deze voorgestelde herstelactie ziet op de samenloop van WIA/ZW, WIA/WW en ZW/WW. UWV onderzoekt momenteel of vergelijkbare maximeringsfouten ook voorkomen bij samenloop met andere wetten. Op basis van de uitkomsten wordt bezien of een uitbreiding van deze herstelactie nodig is.

Omvang

- De fout is niet terug te voeren op een specifieke systeem- of beleidswijziging. Daardoor kan er geen inhoudelijk startpunt van de foutperiode worden vastgesteld en is de volledige omvang van de fout onbekend.
- Binnen de voorgestelde zesmaandenafbakening betreft de herstelactie naar verwachting circa 500 dossiers.

Overzicht van opmerkingen bij Beslisnota - Onjuiste maximering bij samenloop ZW, WW en WIA

Pagina: 1

Nummer: 1

Auteur: Vijlbrief, J.A. Onderwerp: Free Hand

Datum: Onbepaald

- Op basis van een eerdere steekproef wordt verwacht dat bij circa 80–90% van deze dossiers de maximering niet juist is toegepast en daardoor te veel uitkering is verstrekt.
- Een beperkte steekproef laat bedragen zien van enkele honderden tot enkele duizenden euro's per uitkeringsgerechtigde. Vanwege de beperkte omvang van de steekproef kunnen hieruit geen betrouwbare gemiddelde bedragen of totale uitkeringslast worden afgeleid.

Datum
26 augustus 2026

Onze referentie
2026- [REDACTED]

Afbakening

- Voor deze herstelactie wordt voorgesteld 7 oktober 2025 als peildatum te hanteren, omdat vanaf dat moment binnen UWV bekend was dat de maximering bij samenloop niet in alle gevallen juist werd toegepast. Dossiers die onder de zesmaandenafbakening vallen en nieuwe situaties die tussen de peildatum en maart 2026 zijn ontstaan, worden meegenomen in de herstelactie. Situaties vanaf maart 2026 worden met lijstwerk gecontroleerd.
- Toepassing van de zesmaandentermijn wordt voor deze herstelactie voorgesteld. Per herstelactie wordt getoetst of toepassing proportioneel is; dat is hier het geval, gelet op het feit dat:
 - er geen inhoudelijk startpunt van de foutperiode kan worden vastgesteld;
 - toepassing op de 'volledige' foutperiode naar verwachting leidt tot onuitvoerbaarheid vanwege de grote omvang en benodigde uitvoeringscapaciteit.
- De zesmaandentermijn is een door uw ambtsvoorganger vastgesteld uitgangspunt voor beëindigde uitkeringen bij herstelacties, bedoeld om herstel uitvoerbaar te houden en rechtszekerheid te bieden (zie Bijlage 1). De toepassing van deze afbakening is tegenwettelijk.
- Deze afbakening houdt in dat uitkeringen die in de zes maanden voorafgaand aan de peildatum zijn beëindigd, meegenomen worden in deze herstelactie. Uitkeringen die eerder beëindigd zijn, worden niet gecontroleerd.

Herstelaanpak

- Na uw akkoord over het plan van aanpak start UWV met de herstelactie.
- Lopende uitkeringen en beëindigde uitkeringen binnen de afbakening worden ambtshalve beoordeeld en waar nodig gecorrigeerd.
- Voor betrokken uitkeringsgerechtigden kan de herstelactie leiden tot een correctie van de uitkering en mogelijk een terugvordering.
- UWV informeert betrokken uitkeringsgerechtigden over de uitkomst van de beoordeling en de gevolgen voor hun uitkering.
- Bij een te hoog vastgestelde uitkering beoordeelt UWV of het de uitkeringsgerechtigde redelijkerwijs duidelijk kon zijn dat te veel uitkering is ontvangen. Alleen in dat geval wordt beoordeeld of een terugvordering aan de orde is.
- In het geval van een terugvordering houdt UWV rekening met de menselijke maat. Dit betekent dat UWV rekening houdt met de individuele omstandigheden van de uitkeringsgerechtigde en vanwege dringende redenen een terugvordering kan matigen of ervan kan afzien.
- Indien in deze herstelactie andere fouten worden geconstateerd die leiden tot een nabetaling of terugvordering in een herzien dossier, dan vindt deze correctie plaats conform het reguliere beleid.
- De indicatieve doorlooptijd bedraagt 3 tot 4 maanden met een inzet van 11 FTE.

Financiële impact

- Het is niet goed mogelijk om in te schatten hoeveel teruggevorderd gaat worden. Dat komt doordat de beschikbare steekproef te beperkt was om het aantal en de gemiddelde hoogte van terugvorderingen in te schatten.
- Ook hangt van de individuele situatie af of het voor de uitkeringsgerechtigde redelijkerwijs duidelijk was dat te veel uitkering is ontvangen en UWV overgaat tot terugvorderen. Daarnaast betreft het verschillende uitkeringen en valt op voorhand niet te zeggen op welke uitkering teruggevorderd wordt.
- Met Financiën is daarom afgesproken dat terugvorderingen als meevaller meelopen in de begroting.
- De uitvoeringslast wordt geraamd op circa €200.000. UWV kan de uitvoeringskosten binnen hun bestaande budgetten opvangen.

Datum
26 augustus 2026

Onze referentie
2026- [redacted]

Beheersmaatregelen

- Op dit moment is er nog geen sluitende beheersmaatregel om deze fout in de toekomst te voorkomen.
- Sinds maart 2026 zijn in de uitvoering presentaties gegeven over het juist maximeren van uitkeringen bij samenloop. Vanaf juli 2026 zijn samenloopsituaties voor WIA en WW belegd bij de samenloopteams per district. Voor ZW wordt dit in 2026 verder ingericht.
- Totdat een structurele oplossing beschikbaar is, worden samenloopsituaties gecontroleerd via lijstwerk. Dit houdt in dat UWV periodiek een overzicht opstelt van mogelijke samenloopsituaties, die vervolgens handmatig worden gecontroleerd en waar nodig gecorrigeerd. Dit lijstwerk wordt vanaf september 2026 maandelijks ingezet. De verwachting is dat ervaringen met en de informatie uit het maandelijks lijstwerk bijdragen aan een structurele oplossing.
- UWV onderzoekt of, en zo ja op welke termijn, een afdoende systeemoplossing mogelijk is.

Communicatie Tweede Kamer

Voorgesteld wordt de Tweede Kamer via de eerstvolgende Stand van de uitvoering als volgt te informeren:

Onjuiste maximering bij samenloop ZW-, WW- en WIA-uitkeringen

UWV heeft geconstateerd dat bij de samenloop van ZW-, WW- en WIA-uitkeringen de gezamenlijke uitkeringen niet in alle gevallen zijn gemaximeerd op het maximumdagloon. Hierdoor kunnen uitkeringen te hoog zijn vastgesteld. UWV start naar verwachting in september of oktober 2026 met een herstelactie conform het basisuitgangspunt zoals toegelicht in de Stand van de uitvoering van april jl. Daarbij worden circa 500 lopende en recent beëindigde uitkeringen opnieuw beoordeeld. Als blijkt dat de maximering niet juist is toegepast, wordt de uitkering gecorrigeerd. UWV informeert de betrokken uitkeringsgerechtigde over de gevolgen. Of ook wordt teruggevorderd, wordt per individueel geval beoordeeld. Over de voortgang wordt uw Kamer via de Stand van de uitvoering geïnformeerd.

Bijlagen

Volgnummer	Naam	Actie	Informatie
1	Nota beëindigde uitkeringen	Ter informatie (niet verzenden)	

MSZW akkoord 7/9 1

TER BESLISSING

Aan

Minister van SZW en Minister van WenP

Datum
20 augustus 2026

nota

Stand van de uitvoering - september 2026

Onze referentie
2026-

Opgesteld door

Bijlage(n)
4

Aanleiding

Twee keer per jaar stuurt u de "Stand van de uitvoering sociale zekerheid" naar beide Kamers. De volgende 'Stand' wordt in september verzonden. In deze nota leggen wij u de Stand van de uitvoering september 2026 voor.

Te nemen besluiten

- Gaat u akkoord met de inhoud en toon van de Stand van de uitvoering september 2026? Bij een akkoord zal deze naar de Eerste en Tweede Kamer worden gestuurd.
- Wilt u de aanbiedingsbrieven voor beide Kamers ondertekenen?
- Wilt u de Stand verzenden vóór 9 september, wanneer het rondetafelgesprek over de knelpuntenbrieven van UWV, de SVB en de LCR plaatsvindt met de vaste Commissie SZW?
- Mocht u suggesties of aanvullingen hebben, dan vernemen we die graag.

Kernpunten

- De Stand van de uitvoering van SZW wordt sinds juli 2018 halfjaarlijks aan de Eerste en Tweede Kamer aangeboden om gebundeld inzicht te geven in de ontwikkelingen in de uitvoering van sociale zekerheid door UWV en de SVB, zowel wat goed gaat als de dilemma's en risico's die spelen.
- De Stand bevat een (algemenere) kernboodschap als inleiding. Deze Stand focust op de opvolging van de knelpunten uit de knelpuntenbrieven van dit jaar en van de afgelopen jaren, en het belang van vereenvoudiging.
- Daarnaast bevat de Stand een hoofdstuk over hoe het gaat met UWV en de SVB als organisaties. Hier geven we aan wat goed gaat, waar zorgen over zijn en welke risico's UWV en de SVB lopen.
- In de Stand is ook ruimte voor korte updates op onderwerpen die geen eigen Kamerbrief rechtvaardigen en voor het afdoen van moties en toezeggingen.
- Graag willen wij een aantal dingen uit de Stand voor u eruit lichten, dit zijn:
 - Begin juli bent u geïnformeerd over een samenloop tussen de beoogde vereenvoudiging van het Besluit inkomstenverhoudingen (Besluit IKV) en andere wetgeving. Het oplossen van de samenloop vergt fundamentele aanpassingen van wet- en regelgeving die niet op de korte termijn in werking kunnen treden. U hebt aangegeven uitgewerkte opties te willen bespreken t.b.v. oplossingen binnen aanpalende wetgeving. Daar wordt nu aan gewerkt en u zult hierover op een later moment nader worden geïnformeerd. Door de samenloop kan het vereenvoudigde Besluit IKV niet

Overzicht van opmerkingen bij Beslisnota - Stand van de uitvoering - september 2026

Pagina: 1

Nummer: 1

Auteur: Vijlbrief, J.A. Onderwerp: Tekst plaatsen

Datum: 8-9-2026 16:05:26

MSZW akkoord 7/9

in de huidige vorm in werking treden. De inwerkingtreding wordt daarom uitgesteld van 2028 naar 2029. De Tweede Kamer en stakeholders worden in de Stand geïnformeerd over het uitstellen van de inwerkingtredingsdatum.

Datum
20 augustus 2026

Onze referentie
2026-

- Inmiddels zijn er signalen dat de uitvoering van de maatmanwissel bij het Wajong-garantiebedrag vertraging oploopt. Dit kan betekenen dat de betreffende Wajonggerechtigden later duidelijkheid krijgen over hun situatie dan eerder aan hen gecommuniceerd is. Daarnaast leidt de vertraging ertoe dat er minder tijd zit tussen het informeren van de belanghebbenden en de daadwerkelijke beëindiging. UWV zoekt dit momenteel verder uit en brengt de eventuele consequenties in kaart. We stellen voor om de Tweede Kamer in een aparte brief hierover te informeren voor het commissiedebat Uitvoering sociale zekerheid van 23 september.
- De tekst bij het onderwerp WIA-herstelactie wordt later toegevoegd. U ontvangt hierover separaat een nota.
- UWV heeft ontdekt dat bij de samenloop van ZW-, WW- en AW-uitkeringen de uitkeringen niet in alle gevallen zijn gemaximeerd op het maximumdagloon. Hierdoor kunnen mensen een te hoge uitkering hebben ontvangen. U ontvangt hiervoor binnenkort een voorstel voor de herstelaanpak.
- Als bijlage bij de Stand sturen wij ook het Meerjarenplan Handhaving 2026-2030 van UWV mee naar de Kamer.
- Afgelopen jaar is de Stand geëvalueerd. De conclusie was dat we een bondiger en beter leesbare Stand willen, die meer vanuit het perspectief van burgers, werkgevers en publieke dienstverleners is geschreven.
- We voegen een opgemaakte versie van de Stand toe als bijlage, zodat u een beeld krijgt van de uiteindelijke vormgeving. Sinds deze opmaak zijn er nog aanpassingen gedaan. De Word-versie van de Stand is daarom de meest actuele versie.
- Op 9 september vindt een rondetafelgesprek plaats met de vaste commissie SZW over de knelpuntenbrieven van UWV, de SVB en de LCR. Dit gesprek vindt elk jaar plaats. Als de Stand vóór 9 september naar de Kamers wordt verzonden, is er tijdens het gesprek uw appreciatie van de knelpunten bekend.

Toelichting

Vereenvoudiging

Bij elke Stand geven we in de inleiding een kernboodschap mee aan de Kamers. In deze Stand leggen we de nadruk op verbetering en vereenvoudiging van het stelsel van sociale zekerheid. We kijken niet alleen naar nieuwe knelpunten die door UWV, de SVB en de LCR zijn aangedragen, maar ook naar de voortgang op eerderesignaleerde knelpunten. Daarmee maken we inzichtelijk waar verbetering zichtbaar is, waar knelpunten blijven bestaan en wat mensen, werkgevers en publieke dienstverleners daar concreet van merken.

Vereenvoudiging is noodzakelijk om het stelsel toegankelijker, begrijpelijker en beter uitvoerbaar te maken. Het is belangrijk dat mensen begrijpen waar zij recht op hebben en wat van hen wordt verwacht. Voor werkgevers moeten regels duidelijk en uitvoerbaar zijn. Publieke dienstverleners moeten mensen goed kunnen helpen. Vereenvoudiging van regelingen is nodig om het stelsel van sociale zekerheid ook in de toekomst goed te laten werken.

Staat van UWV en SVB

Deze Stand bevat een hoofdstuk met informatie over het functioneren en de bedrijfsvoering van UWV en SVB. Wij reflecteren op waar UWV en de SVB staan, wat er goed gaat, waar de uitdagingen, zorgen en risico's wat ons betreft liggen. Daarnaast bespreken we wat de stip aan de horizon is om die uitdagingen, zorgen en risico's te mitigeren.

Datum
20 augustus 2026

Onze referentie
2026-

Knelpuntenbrieven

UWV, de SVB en de LCR schrijven in hun knelpuntenbrieven dat de sociale zekerheid eenvoudiger en beter uitvoerbaar moet worden. UWV doet bijvoorbeeld suggesties voor het versimpelen van de WW en wil meer mogelijkheden voor het delen van gegevens tussen overheidsorganisaties. De SVB stelt voor om in de AOW het objectief partnerbegrip in te voeren en te zorgen dat er één eenvoudige kindregeling bestaat die vanzelf aan mensen wordt toegekend. De LCR wijst onder andere op knelpunten in de Wajong en pleit voor betere re-integratie van voormalige gevangenen. SZW verstrekt vanuit ESF subsidie aan J&V (Dienst Justitiële Inrichtingen) voor de re-integratie van voormalig gevangenen. Daarom gaan SZW en J&V gezamenlijk kijken naar de knelpunten die de LCR schetst en komen hier in een volgende Stand op terug.

Resultaten

Wij hebben met de publieke dienstverleners aandacht voor het eenvoudiger maken van regelingen en hebben daar hard aan gewerkt waardoor we mooie resultaten kunnen noemen. Zo hebben wij met UWV gewerkt aan eenvoudigere verlofregelingen bij ouderschap en is het nu mogelijk voor mensen om zelf hun WW-uitkering te beëindigen. Het kabinet werkt aan een eenvoudiger kindregeling, zoals de SVB geadviseerd heeft. In hun vorige knelpuntenbrieven hebben UWV en de SVB geadviseerd te starten met een jaarlijkse Vereenvoudigingswet. Ook dat gaat het kabinet doen. De LCR noemt de versimpeling van wie 'partner' is en wat 'vermogen' is als belangrijke stappen.

Deze verbeteringen maken het eenvoudiger voor mensen om gebruik te maken van sociale zekerheid wanneer ze die nodig hebben. Daardoor kunnen zij zich bijvoorbeeld bezighouden met hun herstel als ze ziek zijn of met het vinden van werk als ze werkloos zijn. SZW werkt samen met UWV en de SVB aan het verder verbeteren van de sociale zekerheid. Dat vraagt om wet- en regelgeving die eenvoudiger en beter uitlegbaar is, om dienstverlening die aansluit bij wat mensen aankunnen en om een uitvoering die signalen tijdig kan agenderen. Met deze Stand van de uitvoering wil SZW bijdragen aan het gesprek over de verdere verbetering en vereenvoudiging van de sociale zekerheid.

Actualiteiten

Daarnaast gaat de Stand in op:

- opvolging van moties
- afdoening van toezeggingen
- verbeteringen in het afgelopen halfjaar
- risico's die publieke dienstverleners zien voor het komende half jaar
- actualiteiten (vaak update herstelacties en update verbeteringen in IV-landschap)

Evaluatie Stand

Het afgelopen jaar is door SZW, UWV en de SVB een evaluatie van de Stand uitgevoerd. Onder leiding van een ontwerp bureau zijn het doel, de vorm, timing en rolverdeling van de Stand geëvalueerd. Daarbij is ook gesproken met de griffier van de vaste Kamercommissie SZW. De Stand werd positief ervaren als instrument om de Kamer over verschillende onderwerpen te informeren en daarmee rust in de communicatie te brengen. We doen een aantal aanpassingen ten opzichte van de huidige vorm:

- We schrijven de teksten meer vanuit het perspectief van burgers, werkgevers en de uitvoering. Daarbij staan we stil bij vragen zoals wat merkt de burger hiervan en wat betekent het voor een collega in de uitvoering qua risico's/verbetering?
- Teksten worden bondiger, minder ambtelijk. We hebben de hulp van een tekstbureau ingeschakeld om de teksten te herschrijven naar B1-niveau, met actief taalgebruik en om duidelijk het perspectief van burgers en uitvoering naar voren te brengen. Dit moet de Stand toegankelijker maken voor Kamerleden en burgers. De leesbaarheid wordt ook vergroot door een nieuwe vormgeving.
- De Stand verschijnt voortaan in maart en september in plaats van juni en december, zodat deze niet langer vlak voor een reces verschijnt.

Datum
20 augustus 2026

Onze referentie
2026-

Bijlagen

Volgnummer	Naam	Actie
1	Stand van de uitvoering – september 2026	Meesturen
2	Meerjarenplan Handhaving 2026-2030 van UWV	Meesturen

Beslisnota's

Volgnummer	Naam	Actie
0	Oplegnota Stand van de uitvoering - september 2026	Openbaar maken
1	Beslisnota WIA-herstelactie PM	Openbaar maken